ਗਰਬ ਗੰਜਨੀ

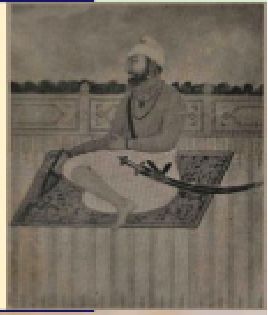

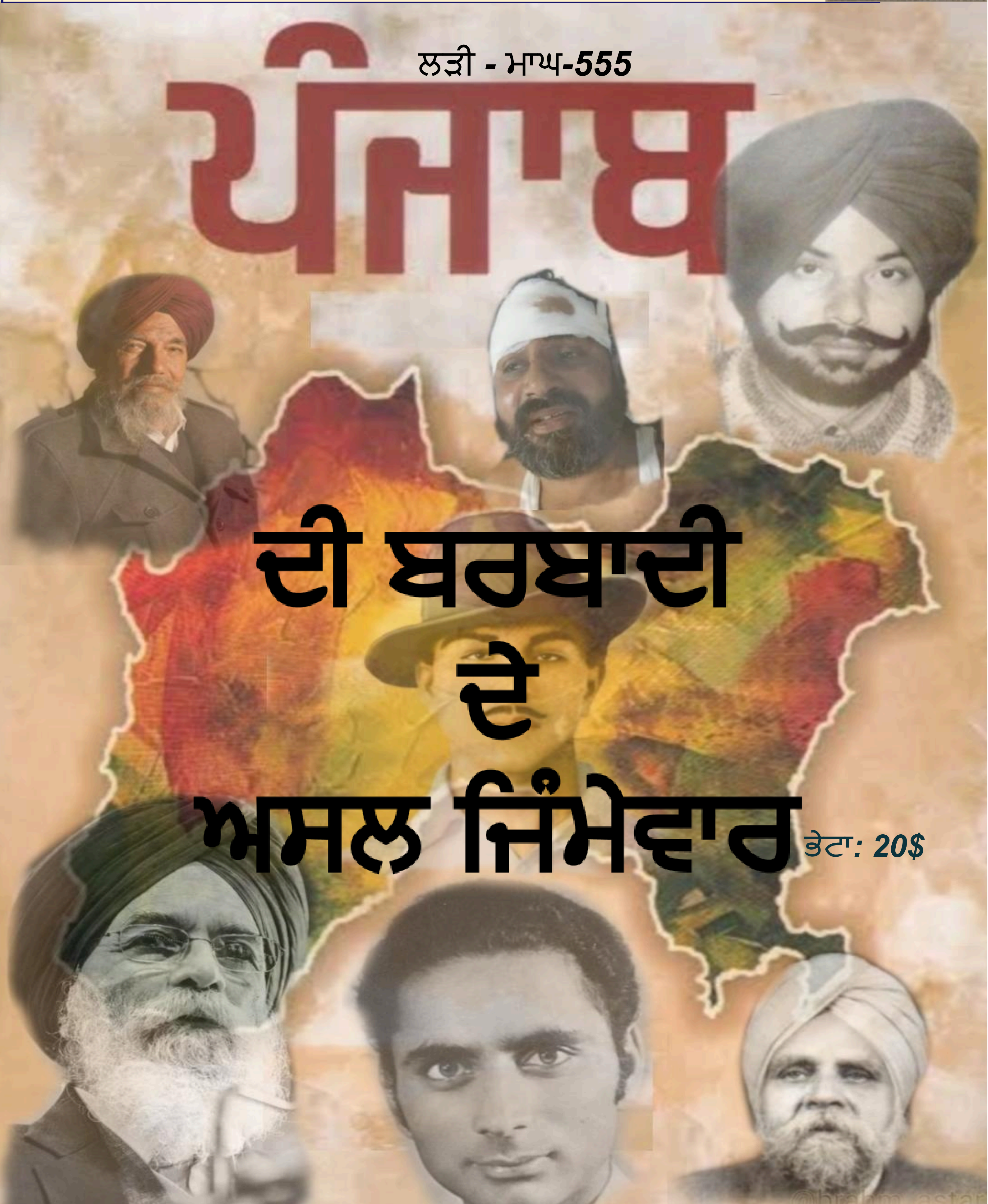

ਲੜੀ - ਮਾਘ-555

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਅਸਲ ਜਿੰਮੇਵਾਰ

ਭੇਟਾ: 20$

ਸਾਰਣੀ

ਕਾਮਰੇਡ ਬਾਹਮਣ ਦੀ ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਦਸਤਾ : ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ

ਕਾਮਰੇਡ ਬਾਹਮਣ ਦੀ ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਦਸਤਾ : ਭਾਗ ਦੂਜਾ

ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ

ਕਿਸਾਨੀ ਮੋਰਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੀ ਗਦਾਰੀ

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਸਨ?* (13 ਕਰੋੜ)

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਮਰੇਡ: ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ

- ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ
- ਕਾਮਰੇਡ ਜੋਗਿੰਦਰ ਉਗਰਾਹਾਂ
- ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ਼
- ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸੁਰਜੀਤ
- ਕਾਮਰੇਡ ਬਲਦੇਵ ਮਾਨ
- ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਦੇਵ ਬੱਬੂ ਛੀਨਾ
- ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਪਟਿਆਲਾ
- ਸੁਰਜੀਤ ਗੱਗ
- ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ

ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ

- •ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ
- •ਮੋਘਾ ਮੋਰਚਾ
- •ਸਿਨੇਮਾ ਸ਼ਹੀਦ
- •ਟੈਂਪੂ ਮੋਰਚਾ
- •ਪਾਣੀ ਚੋ ਬੱਤੀ ਕੱਢਣ ਤੇ ਮੋਰਚਾ
- •ਬੀੜੀ ਮੋਰਚਾ

ਕਾਮਰੇਡ ਕੌਣ ?

- ਰੂਸ-ਸੋਵੀਅਤ ਵਰਤੋਂ
- ਚੀਨੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂਗਜ਼ੀ (ਸ਼ਬਦ)
- ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਵਰਤੋਂ
- ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
- ਦੱਖਣੀ ਸੂਡਾਨੀ ਵਰਤੋਂ
- ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ

ਕਮਿਊਨਿਸਟ (ਕਾਮਰੇਡੀ) ਅੱਤਵਾਦ / ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਅੱਤਵਾਦ

- ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਓਵਾਦੀ) ਅਤੇ ਨਕਸਲੀ
  - ਲਾਲ ਕੋਰੀਡੋਰ - LWE ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ
- ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ

- ਕੰਬੋਡੀਆ
- ਚੀਨ
- ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ
- ਬੁਲਗਾਰੀਆ
- ਜਪਾਨ
- ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼
- ਰੋਡੇਸ਼ੀਆ (ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ)
- ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ
- ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ
- ਵੀਅਤਨਾਮ
- ਡਾਕ ਸੋਨ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬੱਚਾ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਾਣੇ ਨਾਲ ਦੋ ਗੱਲਾਂ

ਕਾਮਰੇਡ ਕੁੱਤੇ ?

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਗ਼ੱਦਾਰ

ਕੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਪੰਥ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ?

ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ

ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਬਨਾਮ ਕਾਮਰੇਡੀ ਦੁਖੜੇ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ

ਗਰੀਬ, ਮਿਹਨਤਕਸ਼, ਕਿਰਤੀ ਸਮਾਜ

ਕਵਿਤਾ : ਲਾਲ ਕੱਟੇ

ਕਾਮਰੇਡ ਬਾਹਮਣ ਦੀ ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਦਸਤਾ :

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ

ਰੰਘਰੇਟੇ ਸਿੰਘ

ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਉੱਪਰ ਦੋ ਧਾਰੀ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ , ਇੱਕ ਪਾਸਿਓ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦ ਤੇ ਸਿੱਖ ਲਿਟਰੇਚਰ ਉੱਪਰ ਸਿੱਧਾ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾ ਜੋ ਸਿੱਖਾ ਦੇ ਮਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਕੇ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ , ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸਿਓ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆ ਲਿਖਤਾ ਪਰਚਾਰੀਆ ਗਈਆ ਜਿਨਾ ਵਿੱਚ ੮੦ % ਮਿੱਠਾ ਤੇ ੨੦%ਜ਼ਹਿਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਮਿੱਠੇ ਨਾਲ ਜ਼ਹਿਰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੇ ਤੇ ਪੰਥ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਤੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾ ਦੇ ਉੱਚੇ ਤੇ ਸੁੱਚੇ ਕਿਰਦਾਰਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ,

ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦਿਆਨੰਦ ਸਰਸਵਤੀ ਤੇ ਨਰਕਧਾਰੀਏ ਆਦਿ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਸਿੱਧਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ , ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰੂ ਡਮ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਖੌਤੀ ਡੇਰੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਜਿਵੇ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ , ਭੰਨਿਆਰੇ ਵਾਲਾ , ਆਸੂਤੋਸ਼ , ਬੱਲਾ ਵਾਲਾ , ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਰਸੇ ਵਾਲਾ ,ਲਾਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ , ਨਕੋਦਰ ਵਾਲਾ ਮੁਰਾਦ ਸ਼ਾਹ ,ਆਦਿ ਨੂੰ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਭੋਲੇ ਲੋਕਾ ਨੂੰ ਡੇਰਿਆ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ, ਕੰਮ ਸਾਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਸੀ , ਇੱਕ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸ਼ਬਦੀ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸਿਓ ਡੇਰੇ ਬਣਾ ਗੁਰੂ ਡਮ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ,

ਜਦੋ ਤੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਉਸ ਸਮੇ ਤੋ ਇਹ ਦੁਸ਼ਟ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਰੱਖਦੇ ਆਏ ਹਨ , ਚਾਹੇ ਮੁਗਲ ਹੋਣ , ਚਾਹੇ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਹੋਣ, ਚਾਹੇ ਗੋਰੇ ਹੋਣ , ਚਾਹੇ ਬਾਹਮਣ ਤੇ ਡੋਗਰੇ ਹੋਣ , ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨਾਲ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਗਰੀਬ ਤੇ ਮਜਲੂਮਾ ਦਾ ਖੂਨ ਪੀਣ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਥਾਲੀ ਦੇ ਚੱਟੇ ਬੱਟੇ ਬਣ ਹਮਲੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ , ਤੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਜਲੂਮਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜੰਗਾਂ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿੱਚ ਜੂਜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ , ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬੇਅੰਤ ਸ਼ਹਾਦਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ , ਜਿੱਥੇ ਤੱਤੀ ਤਵੀ ਤੇ ਬੈਠ ਫਿਰ ਬੰਦ ਬੰਦ ਕਟਵਾ , ਚਰਖੜੀਆ ਤੇ ਚੜ , ਨੀਹਾ ਵਿੱਚ ਖੜ ਦਸ ਲੱਖ ਨਾਲ ਲੜ , ਪੁੱਤਰਾ ਦੇ ਟੋਟੇ ਗਲਾ ਵਿੱਚ ਪਵਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ , ਉਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਖੇਰੂ ਲਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਪਹਿਲਾ ਆਰ ਐੱਸ ਐੱਸ ਤੇ ਸੰਘੀਆ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖਤਾ ਲਿਖ ਕੇ ਇਸ ਉੱਚੇ ਤੇ ਸੁੱਚੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ , ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਬਾਰੇ ਅੱਤ ਘਟੀਆ ਦਰਜੇ ਦੀ ਬਕਵਾਸ ਲਿਖੀ ਤੇ ਪਰਚਾਰੀ ਗਈ ਜੋ ਇਨਾਂ ਦੀਆ ਲਿਖਤਾ ਵਿੱਚ ਸਾਫ ਸਾਫ ਪੜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ,

ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੰਗੀਆ ਦੀ ਕੁਹਾੜੀ ਦੇ ਦਸਤੇ ਕਾਮਰੇਡਾ ਅਖੌਤੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੇ ਆਜਮ ਪਰਚਾਰ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਹੀਦਾ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਏਸ ਫੋਕੇ ਬੰਬ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਘੜਨ ਦੀ ਨਾਪਾਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਰਚਾਰ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਸ਼ਹੀਦਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਪਰ ਚਾਦਰ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ।

ਸਿੱਖਾ ਉੱਪਰ ਸਰੀਰਕ ਕਤਲੇਆਮ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾ ਉੱਪਰ ਹਮਲੇ

ਜਿਵੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇ ਮੁਗਲਾ ਨਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਸਿੱਖਾ ਦੇ ਸਿਰਾ ਨੂੰ ਨੇਜਿਆ ਉੱਪਰ ਟੰਗ ਸਿੱਖਾ ਦਾ ਖੁਰਾ ਖੋਜ ਨਹੀ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਓਹਨਾ ਸਮਾਂ ਸਾਡਾ ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਉੱਪਰ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ , ਏਹੀ ਗੱਲ ਗੋਰਿਆ ਕਹੀ ਕਿ ਅਗਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੈਨ ਨਾਲ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਏਨਾ ਸਿੱਖਾ ਦੇ ਸਿਰਾ ਨੂੰ ਘੋੜਿਆ ਦੀਆ ਕਾਠੀਆ ਥੱਲੇ ਲਿਤਾੜਨਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ,ਤੇ ਹੁਣ ਜਦ ਰਾਜ ਬਾਹਮਣ ਦਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੁਲਮੀ ਰਾਜ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋ ਵੱਡਾ ਰੋੜਾ ਸਿੱਖ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਇਸ ਲਈ ਅਜਾਦੀ ਤੋ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ੧੯੮੪ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹਮਲਾ ਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰੂ ਘਰਾ ਤੇ ਹਮਲਾ ਇਸ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੇ ਨੇ,ਹੁਣ ਇਸ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੜੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਇਹ ਪਰਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਨੇ ਨਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੀ

ਨਫਰਤ ਤੇ ਜਹਿਰ ਨੂੰ ਮਿੱਠੇ ਬੋਲਾ ਚ ਸਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਰਹੀ , ਤੇ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਕੰਡੇ ਤੇ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕਦੋ ਸਿੱਖਾ ਤੋ ਖੋਹ ਲਈ ਸਿੱਖਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤਾ ,ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਮੰਗੂਮੱਠ , ਡਾਂਗਮਾਰ ਸਾਹਿਬ , ਗਿਆਨਗੋਦੜੀ ਸਾਹਿਬ , ਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਕੇ ਕਦੋ ਮੰਦਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖਾ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤਾ , ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਤੇ ਇੱਕ ਮਿੱਠਾ ਜਿਹਾ ਹਮਲਾ ,

ਸਿੱਖ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦਾ ਖਾਤਮਾ

ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਉੱਚੇ ਤੇ ਸੁੱਚੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਹਾਮੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰਦੀ ਹੈ , ਭਾਰਤ ਜਾ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਚ ਸਿੱਖ ਵਸਦੇ ਹਨ ਉੱਥੇ ਧੀਆ ਭੈਣਾ ਸੁੱਰਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆ ਹਨ , ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਅਖਾਣ ਪੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ , ਦੇਖ ਆਗੇ ਨੇ ਨਿਹੰਗ ਬੂਹਾ ਖੋਲ ਦੇ ਨਿਸੰਗ , ਇਹ ਉੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਘਾੜਤ ਗੁਰੂਬਾਣੀ ਤੇ ਗੁਰੂਬਾਣੀ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਰੱਬੀ ਰੂਹਾਂ ਦੀਆ ਉੱਚੀਆਂ ਤੇ ਸੁੱਚੀਆ ਲਿਖਤਾ ਨਾਲ ਘੜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਰਾਜ ਕਵੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ , ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਜੀ, ਡਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ , ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਪ੍ਰੋ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਆਦਿ ਲਿਖਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ , ਹੁਣ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਿੱਧੇ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਰੈਫਰੈਂਸ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਆਹ ਵੀ ਫੌਜ ਚੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਈ । ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾ ਨੂੰ ਜਾ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾ ਜੇਲਾ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ , ਤੇ ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਗਾਹ ਬਾਹਮਣ ਦੀ ਕੁਹਾੜੀ ਦੇ ਦਸਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਬਿਠਾ ਦਿਤੇ ਗਏ , ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖੌਤੀ ਕਾਮਰੇਡਾ ਵਿੱਚੋ , ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ਼ ਵਰਗੇ ਤੇ ਗੱਗ ਵਰਗੇ ਗੰਦ ਖੁੱਲ ਕੇ ਸਿਖੀ ਖਿਲਾਫ ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਦੇ ਰਹੇ, ਸਿੱਖ ਯੋਧਿਆ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੁੱਲ ਕੇ ਕੂੜ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਵਰਗੇ ਓਹੀ ੬੦% ਸ਼ਹਿਦ ਤੇ ੪੦% ਜਹਿਰ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ , ਗੱਗ ਵਰਗਾ ਨਾਲੀ ਦੇ ਕੀੜਾ ਜੋ ਕਦੇ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਾਰੇ ਬਕਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਦੇ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਾਬਤ ਗੰਦ ਬੋਲਦਾ ਹੈ , ਇਹ ਗੰਦਾ ਕੀੜਾ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਪਲਦਾ ਹੈ ., ਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਆਪਣੀਆ ਲਿਖਤਾ ਵਿੱਚ ਪੋਲੀ ਪੋਲੀ ਕਾਮਰੇਡੀ ਘੋਲ ਸਿੱਖ ਲਿਟਰੇਚਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ,

ਟਿੱਪਣੀ: ਉੱਪਰ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀ ਦੋ ਤਰਾ ਦੇ ਹਮਲੇ ਪੜੇ ਹਨ

- ਇੱਕ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ
- ਇੱਕ ਮਿੱਠਾ ਹਮਲਾ

ਹੁਣ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਹੈ ਤੁਸੀ ਇਹ ਹਮਲਿਆ ਦਾ ਮੂਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤੇ ਘਰਾ ਵਿੱਚੋ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ , ਪਾਸ਼, ਗੱਗ, ਵਰਗੇ ਗੰਦਾ ਨੂੰ ਕੱਡ ਕੇ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਲਿਖਾਰੀਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਾਣ ਕਰ ਆਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਏ ਵਰਗਾ ਘੜਨਾ ਹੈ ਜਾ ਕਾਮ+ਰੇਡ ਵਰਗੇ ਸ਼ਰਾਬੀ , ਬਲਾਤਕਾਰੀਆ ਵਰਗਾ ਘੜਨਾ ਹੈ ।

ਬੱਚੇ ਤੁਹਾਡੇ ਫੈਸਲਾ ਤੁਹਾਡਾਖ ਤੁਹਾਡਾ ॥

ਰੰਘਰੇਟੇ ਸਿੰਘ

ਕਾਮਰੇਡ ਬਾਹਮਣ ਦੀ ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਦਸਤਾ : ਭਾਗ ਦੂਜਾ

ਰੰਘਰੇਟੇ ਸਿੰਘ

ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਦੋਨੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਥ ਚਾਰ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖੱਤਰੀ ਸ਼ੂਦ ਵੈਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੀਆ ਸੁਨੀ ਰਾਫਜੀ ਇਮਾਮ ਸਾਫੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਜਾਤਾਂ ਚਾਰ ਮਜਬ ।

ਹੁਣ ਇਹ ਚਾਰੇ ਜਾਤਾਂ ਜਾਂ ਚਾਰੇ ਮਜਬ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਕੀ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਅੱਖੀਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਗੁਰੂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਾਹਮਣ ਗੁਰੂ ਜਗਤ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਭਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸ਼ੂਦਰਾਂ ਨਾਲ ਅੱਤ ਦਰਜੇ ਦਾ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਅਛੂਤਾਂ ਦਾ ਜੀਣਾ ਹਰਾਮ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਹੈ ਉਪਰਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਯੋਧੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਪਾਰੀ ਤੇ ਕੋਈ ਦੇਵਤੇ ਪਰ ਚੌਥੀ ਜਾਤ ਦਾ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਜੀਣਾ ਹਰਾਮ ਕਰ

ਛੱਡਿਆ ਜਿਹੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਚਾਰ ਬਣਾਈਆਂ ਚਾਹੇ ਉਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੈਂਕੜੇ ਗਾਂ ਹਿੱਸੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਭ ਆਪ ਵਿੱਚ ਲੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਲੜਨਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਰਦੇ ਰਹੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਾਹਰੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਅੱਗੇ ਇਹਨਾ ਹਥਿਆਰ ਹੀ ਸੁੱਟੇ ਹਨ। ਉੱਪਰਲੀ ਜਾਤ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਹੇਠਲੀ ਜਾਤ ਉੱਤੇ ਚੱਲਿਆ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਤਿਲਕ ਪੈਰ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਛੋਟੀ ਜਾਤ ਦਾ ਸੀ

ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਤ ਪਾਤ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕੇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਤ ਪਾਤ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਆਣ ਕੇ ਦਲਿਤ ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਦੂਰਬਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਆਏ ਦਿਨ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਦਲਿਤ ਬੱਚੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਨਾਲ ਆਮ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦਲਿਤ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਛਾਂ ਰੱਖਣ ਘੋੜੇ ਚੜਨ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਜਾਤ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਜਾਂ ਰਸਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਤੇ ਬੁਰੀ ਤਰਹਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਦੁਰਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਕ ਬੱਚਾ ਜਦੋਂ ਮੰਦਰ ਦੇ ਸਿਰਫ ਅੱਗੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਇਆ ਗਿਆ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।ਭਾਰਤਵਰਸ਼ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਰਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਅੱਜ ਦੀ ਸਾਇੰਸ ਯੁਗ ਟੈਕਨੋਲਜੀ ਯੁੱਗ ਦੇ ਵਿੱਚ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਵਾਲਿਆ ਨੂੰ ਫਕਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰੇ ਕਰ ਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੇਖੋ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਹਸ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ।

ਜਦੋਂ ਚਾਰ ਮਜਬ ਹਾਂ ਅਤੇ ਚਾਰ ਵਰਨਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਜੰਗ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਸੀ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੁਰਬਰ ਸੀ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਤਰਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੂਰ ਨਾਲ ਸਰਸ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦਾ ਕੋੜ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਜੋ ਬੇਪਤੀ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੱਤ ਰਹਿ ਆਈ ਜੋ ਘੋੜੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੜ ਸਕਦੇ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੜਨ ਵਾਸਤੇ ਘੋੜੇ ਮਿਲੇ ਉਹ ਜੋ ਦਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਜਾ ਸਕਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਦਸਤਾਰਾਂ+ ਦੁਮਾਲੇ ਆ ਗਏ ਜੋ ਮੰਦਰ ਅੱਗੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੰਘ ਸਕਦੇ ਉਹ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਚੜ ਕੇ ਦਸਤਾਰਾਂ ਸਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੈ ਕੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਲੰਘਣ ਲੱਗੇ ਜਿਨਾਂ ਦਾ ਵਿਦਿਆ ਲੈਣਾ ਪਾਪ ਸੀ ਉਹ ਵਿਦਵਾਨ ਬਣੇ ਜੋ ਗ੍ਰੰਥ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਸਨ ਉਹ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਬਣੇ ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਬੇਪਤੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਉਹ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਜਤਾਂ ਦੇ ਰਾਖੇ ਬਣੇ

। ਡਬਲੀਆਂ ਕੁਚਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉਭਾਰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਕਿ 22 ਧਰ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸਲਿਮ ਰਿਆਸਤਾਂ ਰਲ ਕੇ ਕੁੱਲ ਜੁਲਮੀ ਮੁਲਖਈਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੜ ਕੇ ਆ ਗਏ ।ਇਹੀ ਜੁਲਮ ਪੱਖੀ ਨਫਰਤ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਕਿ ਕਦੇ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਰਲ ਕੇ ਸਰਕਾਰੇ ਖਾਲਸਾ ਤੇ ਚੜ ਕੇ ਆਈਆਂ ਸਨ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਕਿ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਜਿਨਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗੁੱਟਬੰਦੀ ਨੇ ਭਾਰੀ ਕਤਲੇਆਮ 1947 ਵਿੱਚ ਕਰਾਇਆ । ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਕਿ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਲੰਗਾ ਲੂਲਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਦੋ ਹੀ ਦਰਿਆ ਲਗਭਗ ਦੋ ਢਾਈ ਦਰਿਆ ਵਗਦੇ ਹਨ ਪਰ ਨਾ ਇਸ ਦਾ ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਕਿ 1984 ਤੋਂ 12 ਸਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਕਿ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਤੇ ਤਰਕਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਕਿ 1996 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਫੈਲਾ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦਾ ਘਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਕਿ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਗੈਂਗਸਟਰਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰੇਆਮ ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ।

ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੀ ਪਰਵਾਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਯੂਪੀ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਕਿ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਜੋ ਜਾਤੀਵਾਦ

ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੁਬਾਰਾ ਬੁਲੰਦ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਇਹ ਜੋ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਿੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਵਜਹਾ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਦਲਿਤ ਤੇ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ ਕੋੜ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਬਖੂਬੀ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿਹੜੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਦੱਬੇ ਕੁਲਚਲੇ ਤੇ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਦਲਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਬੰਦਿਆਂ ਤੇ ਜੁਲਮ ਕੀਤੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤੇ ਹਨ

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਪਾਸ ਗਗ ਅਮਤੋਜ ਵਰਗੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਕਾਮਰੇਡ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਬਰ ਜੁਲਮ ਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਜਬਰ ਜੁਲਮ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤੇ ਹਨ

ਕਾਮਰੇਡਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਸਿੱਖ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰ ਇਹਨੇਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਭਾਂਡਾ ਸਿੱਖਾਂ ਸਿਰ ਮੜਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮਨੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਜਾਂ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਇਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਕਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਖਿਆ ਪਰ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਥੇ ਬੋਲੇ ਅਤੇ ਲਿਖਦੇ ਰਹੇ ਜਿੱਥੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਕਾਮਰੇਡੀ ਸਿਧਾਂਤ ਰਾਜਕਤਾ ਅਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਵਧੇ ਤਾਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਰਾਜਕਤਾ ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਣ ।

ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਧਿਰ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਅਰਾਜਕਤਾ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਪੱਖੀ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਰ ਹੀਲੇ ਹਰ ਤਰਹਾਂ ਨਾਲ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਭਾਰਤਵਰਸ਼ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦਾ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਮਗਰ ਲਾ ਕੇ ਲੁੱਟਿਆ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਧਰਨੇ ਲਵਾਏ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਇਨਸਾਫ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਵਾਇਆ |

ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਜਦ ਵੀ ਧਰਨੇ ਲਾਏ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਡੀ ਜਾਤ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦਾ ਲਾਭ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਖੂਬ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਰਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦਲਿਤਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦਬਿਆ ਕੁਚਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਲਾਏ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦਾ ਭਾਰ ਉਨਾਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ ਸੁੱਟਣਾ ਜਾਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰੰਘਰੇਟੇ ਸਿੰਘ

ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ

ਗਰਬਗੰਜਨੀ

ਅੱਜ ਘਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਨਾ ਹਰ ਕੋਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਕਿਰਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨ ਪਰ ਹੋ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ ਬੱਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਥੋਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਜਿਹੜਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਂ ਪਿਓ ਅੱਗੇ ਬੋਲਣ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਘਟਿਆ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਬੇਪਤੀ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਆਸ਼ਕੀ ਅਤੇ ਬੇਪੱਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਘਟੀਆ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਕਰਕੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਾਂਗੇ ਕਿ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਲੇਖ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਰਦਾਰ ਸਿੱਖ ਖਾਲਸਾ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਹਰ ਧੀ ਭੈਣਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਤ ਸਮਝਦੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਧੀ ਭੈਣ ਔਰਤ ਇਸਤਰੀ ਇਹ ਦੇਖਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਸਰਦਾਰ ਹੈ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਬਚਾ ਲਵੇਗਾ ਕਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸ ਕੋਲ ਚਲੀ ਜਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ ਜਾ ਕੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਦਦ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਰਦਾਰਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਸ ਇੱਜਤ ਨੂੰ ਦਾਗਦਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 84 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਮਕਸਦ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਉਸ ਲਿਟਰੇਚਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਲਿਟਰੇਚਰ ਨੂੰ ਪੜ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਇਸ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਾਗ਼ਦਾਰ ਕਰਨ ਲਈ

ਫੌਜ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਰੈਫਰੈਂਸ ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਪਸਥਿਤ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੋ ਬਚਿਆ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਵਾਹ ਵੀ ਅਤੇ ਬਚੀਆ ਲਿਖਤਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸਾਡੇ ਲਿਟਰੇਚਰ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਘਟੀਆ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਰੀਰਿਕ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਰਦਾਰਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਇੱਕ ਪੈਮਾਨਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਲੇਖਕ ਪੜਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜਾਉਣੇ ਹਨ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਪੜ੍ਹਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਲੇਖ ਘਟੀਆ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹਨ ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜਨ ਤੋਂ ਜਿਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਘਰਾ ਤੋ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ

ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਕਿ ਜੋ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋੜ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਕਾਮਰੇਡ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਰਾਜਕਤਾ ਫੈਲਾ ਕੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਰਾਜਕਤਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਤਲੇਆਮ ਤੇ ਲੁੱਟ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਏਗਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹੈ ਅਰਾਜਕਤਾ ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਫੈਲੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਰਾਜ ਪਲਟੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਕਾਮਰੇਡ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਲਿਖਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਦੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਰਾਜਕਤਾ ਫੈਲ ਜਾਵੇ।

ਆਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣ ਜਾਏ ਉਹ ਕਾਰਖਾਨਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਆਪ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਲੇਖਕ , ਵਿਦਵਾਨ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਕਦੇ ਕਾਮਰੇਡ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ, ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ, ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ, ਲੈਨਨਵਾਦੀ ਜਾ ਕਦੇ ਸਟਾਲਨਵਾਦੀ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ ਤ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਖ਼ਸਾ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੰਘ ਹਟਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ਼ ਸੁਰਜੀਤ ਗੱਗ ਆਦਿ ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਕਾਮਰੇਡ ਲੇਖਕ ਹਨ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਕਾਮਰੇਡ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾ ਕੇ ਤੇ ਅੱਗੇ ਕਾਮਰੇਡ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਾਮਰੇਡ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਜ਼ਾ ਭਗਤ ਸਿਓ ਪਰ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਕਾਮਰੇਡ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ਼ ਸੁਰਜੀਤ ਗੱਗ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ।

ਤਤਸਾਰ: ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ਼ ਸੁਰਜੀਤ ਗੱਗ ਅਮਿਤੋਜ ਵਰਗੇ ਕਾਮਰੇਡੀ ਸੋਚ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿਓ।

ਗਰਬਗੰਜਨੀ

ਕਿਸਾਨੀ ਮੋਰਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੀ ਗਦਾਰੀ

ਰੰਘਰੇਟੇ ਸਿੰਘ

ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ 2020-2021, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੰਘੂ ਅਤੇ ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰਾਂ ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਅੰਦੋਲਨ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮਕਸਦ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸਤੰਬਰ, 2020 ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ।

ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਪਈ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮੰਗਾਂ ਕੀ ਸਨ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸਾਂਗੇ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਜੋ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਨ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਗਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਅੰਤ ਤੱਕ ਫੇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਹੀਲਾ ਵਰਤਿਆ ਹੈ |

ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ (ਜੁਆਇੰਟ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਫਰੰਟ), ਜੋ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 2020 ਵਿਚ ਗਠਿਤ 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਫਰੰਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਠਜੋੜ (ਐਨ.ਡੀ.ਏ.) ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਖੇਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤਿੰਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਥੋਪੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਇਦਾਂ ਸੀ :

1.ਕਿਸਾਨੀ ਉਪਜ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ (ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ) ਕਾਨੂੰਨ**-2020,** (Farmers' Produce Trade and Commerce

(Promotion and Facilitation) Act, 2020) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਨ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ (ਏਪੀਐਮਸੀ) ਮੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਏਪੀਐਮਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਹੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵਪਾਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

2.ਕਿਸਾਨ **(**ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ**)** ਮੁੱਲ ਭਰੋਸਗੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨ**-2020** (Farmers (Empowerment and Protection) Agreement on Price Assurance and Farm Services Act, 2020) ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਢਾਂਚਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਜਾਂ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਖੇਤੀ (ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ) ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਤੈ ਕਰਕੇ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3. ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ (Essential Commodities Act) ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਜਾਂ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕਾਰਨ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਮ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਦਵਾਈਆਂ, ਬਾਲਣ (ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਉਤਪਾਦ) ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੂ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ | ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰੇਲ ਰੋਕੂ ਅਤੇ ਧਰਨਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਰੋਡਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨੀਆਂ ਅਤੇ ਰੇਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ | ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਜ਼ੋਰ ਫੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਨਾਲ ਰਲਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ | ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਵੱਡਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗਲੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਬਣ ਗਿਆ | ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਧਰਨੇ ਲਗਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਰਡਰਾਂ ਤੇ ਬੈਠ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਯੁੰਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ (SKM) ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੇ ਗਠਜੋੜ ਕਰਕੇ ਮੋਰਚਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਐਸ.ਕੇ.ਐਮ. ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕਈ ਖੇਤਰੀ ਸੰਗਠਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ (ਬੀ.ਕੇ.ਯੂ.), ਬੀਕੇਯੂ-ਸਿੱਧੂਪੁਰ, ਬੀਕੇਯੂ-ਰਾਜੇਵਾਲ, ਬੀਕੇਯੂ- ਚੜੂਨੀ, ਬੀਕੇਯੂ ਲੱਖੋਵਾਲ (ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੋਵਾਲ), ਬੀਕੇਯੂ ਡਕੌਂਦਾ (ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬੁਰਜਗਿੱਲ), ਬੀਕੇਯੂ ਦੋਆਬਾ (ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਐਸ.ਕੇ.ਐਮ. ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਦੀਆ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਹੁਣ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤਵਰਸ਼ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਰੋਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਭੂ ਅਤੇ ਖਨੌਰੀ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਚੰਗੇ ਚੰਗੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ, ਚੰਡੂਨੀ ਆਦਿ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੋਜੀਟਿਵ ਅਤੇ ਸਲਾਘਾ ਯੋਗ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਸਾਡੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਿਸਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋਇਆ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਉਭਾਰ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨੀ, ਨੌਜਵਾਨੀ ਤੇ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਇੱਕ ਚਿਹਰਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ।

ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਪ੍ਰਚੰਡਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੱਤੇ ਖੋਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਹੁਣ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ

ਇਸੇ ਹੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਮਰੇਡ ਹਾਕਮ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੱਸਣਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਬਣਾ ਦਈਏ ।

ਹੁਣ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਕ ਹੋਰ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਲੱਗ ਹੀ ਇੱਕ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਖੌਨਰੀ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਕਰ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਵਾਇਆ ਗਿਆ ਇਹਨਾ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ । ਇਹ ਮੋਰਚਾ ਕਾਮਰੇਡ ਜੋਗਿੰਦਰ ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ

ਹੇਠਾਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ' ਜੋ ਕਿ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ' ਦਿੜਬਾ , ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਾਤੜਾਂ, ਤੇ ਫਿਰ ਆਉਂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਖਨੌਰੀ ਕਸਬਾ , ਉਸ ਖਨੌਰੀ ਕਸਬੇ ਤੇ ਲਗਾ ਕੇ ਬੈਠਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਇਹ ਲੜਾਈ ਲਗਾਤਾਰ ਭਿਅੰਕਰ ਰੂਪ ਧਾਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਵੱਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਰੋਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਵਿੱਚ "ਦਿੱਲੀ ਚੱਲੋ" ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਹੋਈ

ਇਸ ਦਿੱਲੀ ਚੱਲੋ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਨੂੰ ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚੰਡੂਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕੂਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ।

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਦੇ ਹੋਏ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ

ਉਧਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਰੀਗੇਟ ਪੁਲਿਸ ਸੀਆਰਪੀ ਅਤੇ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਵਾਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਗਰਾਹਾਂ ਧਰਨਾ ਲਾ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਖਨੌਰੀ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਹੀ ਬੈਠਾਂਗੇ ਜਦ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਆਪ ਮਹਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੁਰੇ ਜਦੋਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਉਗਰਾਹਾ ਕੱਲਾ ਖਨੌਰੀ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮਗਰ ਮਗਰ ਇਸ ਜਾ ਜਾਣਾ ਵੀ ਮਜਬੂਰੀ ਬਣ ਗਈ ਤੇ ਇਸ ਨੇ ਟਿੱਕਰੀ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਮੋਰਚਾ ਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ।

ਬਸ ਇਸੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਅਤੇ ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਨਾਕੇ ਤੋੜ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵਹੀਰਾ ਘੱਤੀਆਂ , ਉਗਰਾਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਥ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ । ਉਗਰਾਹਾ ਤੇ ਖਨੌਰੀ ਮੋਰਚੇ ਤੇ ਬੈਠਾ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਸੀ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣਾ ਹੀ ਨਹੀ ਸਾਡਾ 40-40 ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿੱਦਾਂ ਮੋਰਚੇ ਲੜਨੇ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੀ ਸੁਣੋ ਪਰ ਨੌਜਵਾਨੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕੂਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫਫੜਿਆਂ ਤੇ ਚਤੁਰ ਚਲਾਕੀਆਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣੀ ਤੇ ਫੇਰ ਇਹਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕੂਚ ਕੀਤਾ ਸੀ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਕੂਚ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਆਕਸੀਜਨ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ ਸਿੱਖ ,ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ,ਨਿਹੰਗ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਡਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ| ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਥਾਂ ਥਾਂ ਲੰਗਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਟੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਰੂਰਤ ਦਾ ਸਮਾਨ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ।

ਹੁਣ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਖਾਣੇ ਦੀ ਕਮੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰਹਾਂ ਦੇ ਰਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅੰਦੋਲਨ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਠੰਡ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੰਬਲ ਟੈਂਟ ਬੈਡ ਪਾਣੀ ਇਹ ਸਭ ਪ੍ਰਬੰਧ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ|

ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਅਥਾਹ ਮਦਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰਸਦਾ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਰੂਰੀ ਸਮਾਨ ਪੁਜਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਹਰ ਮੁਸੀਬਤ ਦੇ ਅੱਗੇ ਹਿੱਕ ਡਾ ਕੇ ਖੜ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦਾ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤਵਰਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਡੰਕਾ ਵੱਜਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ।

ਇਹ ਗੱਲ ਨਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਅ ਰਹੀ ਸੀ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਇਹ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ।

ਉਗਰਾਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਤਾਂ ਵਿਵਾਦਤ ਲੇਖਕ ਪਾਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਪੋਸਟਰ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰਹਾਂ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋਰਾ ਨਾਲ ਪੱਬਾ ਭਾਰ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ ।

ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਉਗਰਾਹਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਕਸਲਵਾਦੀ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਪੋਸਟਰ ਲੈ ਕੇ ਧਰਨੇ ਲਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਸਲਵਾੜੀ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਦੂਸਰਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਉਗਰਾਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਰਜਿੰਦਰ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੋਟਲੀ, ਰੁਲਦੂ ਮਾਨਸਾ, ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਖਾਲਸਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਰੰਗਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭਾਰੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ

ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਨਿਹੰਗ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮੂਹਰੇ ਸਨ। ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਈ ਮੁਸੀਬਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ ਡਾਹ ਕੇ ਰੋਕ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਆਰਐਸਐਸ ਦੀ ਭੀੜ ਦਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਵਲੋ ਹਰ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਤਾਰ ਚੜਤ ਵੱਧ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੇ ਹੇਠ ਸੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਪੋਰਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚੰਗੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੱਖ ਭਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਧਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਤੇ ਖੋਲੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾ ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਨ ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਸਨ । ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਫੌਜ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਐਲਾਨੀ ਹਮਲਾ ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜੇਆਲ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਟੇਜ਼ ਤੋ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਫੌਜਾ ਇੱਥੋ ਚਲੀਆਂ ਜਾਣ ਤੁਸੀ ਉਚੀ ਉਚੀ ਜੈਕਾਰੇ ਲਾਂਉਦੇ ਓ ਅਸੀਂ ਜੈਕਾਰੇ ਨਹੀ ਲਉਣ ਦੇਣੇ ਇਸ ਨਾਲ ਮਾਹੌਲ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹੈ। ਅਸੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀ ਝੂਲਣ ਦੇਣੇ ਇਸ ਨਾਲ ਵੀ ਮਾਹੌਲ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਦ ਕਿ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਨਾ ਹੀ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਮਰੇਡੀ ਝੰਡਿਆਂ ਲਾਲ ਝੰਡਿਆਂ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਝੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਹ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਜਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੋੜ ਸਕਣ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਨਾਰਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨਕਲਾਬ ਜਿੰਦਾਬਾਦ ਭਾਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਕਲੀਫ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ।

ਇਕ ਨਵੀਨ ਸੰਧੂ ਨਾਮ ਦਾ ਨੋਜਵਾਨ ਪਿੰਡ ਗੰਗਸੀਨਾ ਕਰਨਾਲ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਕੋਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕ ਕੇ ਨਵੀਨ ਸਿੰਘ ਸੱਜ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਗਰਟ ਦੇ ਕੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਭੇਜਿਆ ਜਿੱਥੇ ਨਵੀਨ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦ ਨਵੀਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਨਵੀਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਤਾ ਜਦ ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਖੂਬ ਹਾਸੋਹੀਣੀ ਹੋਈ ਸੀ ।

ਬੜ੍ਹੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿ ਇਸ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਸਤਾਰ ਤੇ ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਲਵਾਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕਕਾਰਾ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਵਾਈ ਪਰ ਅਜੇ ਨਵੀਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਵੀਨ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਸੀ ਉਸਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਭੰਗ ਕਰਵਾਇਆ ਕਾਮਰੇਡ ਜੋ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖੀ ਜਾਹੋ ਜਲਾਲ ਤੋਂ ਸੁਰੂ ਤੋਂ ਖਾਰ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਜਿਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਹੰਗ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅੰਦਰ ਆਪਸੀ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸੀ।

ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੈਂਤਰਾ ਖੇਡਿਆ ਕਿ ਨਕਲੀ ਹੀਰੋ ਬਣਾ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਭਟਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ । ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆ ਮਾਡਲ ਤੇ ਘਟੀਆ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਾਇਕ ਲਿਆ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਜਾਂ ਤੇ ਬੁਲਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਲੀਡਰ ਬਲਦੇਵ ਮਾਨ ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਹੀਰੋ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਜੋ ਕਿ ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਸਟੇਜ ਤੇ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਟਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ।

ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਇੰਨੇ ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨਿਹੰਗ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਮੇਹਰ ਕਰਕੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਏਸ ਚਲਿੱਤਰ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀ ਫਸੇ ਸੀ ।

ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਲਦੇਵ ਮਾਨ ਤੇ ਹੋਰ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਬਣਾ ਕੇ ਹੀਰੋ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪੈਂਤਰਾ ਵੀ ਫੇਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੇਡ ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੀ ਮੁਲੀ ਭੁਗਤ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਅੱਤ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ ਕੇ ਬੈਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਆਰਥਿਕ ਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਈਏ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਲੱਕ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਾਮਰੇਡਾ ਨੇ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਕਿ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਘੇਰਾ ਪਾਉਣਾ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੇ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਝੱਲਿਆ ਤੇ ਉਥੋਂ ਭੱਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਬਦੌਲਤ, ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਾਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਲਾਲ ਕਿਲਾ ਘੇਰਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾਈ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨੂੰ ਚੜਾਇਆ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦੁਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾ ਕੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ ਟਰਾਲੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ।ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਪ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਮੈਦਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗਈਆਂ

26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਸੀ । ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੇ ਚਿਹਰੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਤੇ ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਕਹੀ ਗੱਲ ਕੋਈ ਅਸਰ ਰੱਖਦੀ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਨਿਊਜ਼ ਪੇਪਰ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨੇ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ।

ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਉੱਪਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਇੱਕ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ।

ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਖੁਸ਼ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਉੱਪਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇਹ ਸਾਡੀ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਵੱਲ ਵੱਡੀ ਪਹਿਲ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ 27 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਖਾਲੀ ਟਰਾਲੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਤੋਰ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚ ਖਿੱਚ ਪਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਛੱਡ ਕੇ ਵਾਪਸ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਰਤੂਤ ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਤੱਕ ਜਿੱਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਗਦਾਰ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਜੋ ਚਿਹਰੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਦਿਓ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਗਦਾਰ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਗਦਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੰਡਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਇੱਕ ਪਰਚਾ ਵੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਦਿਨ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਫੇਰ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗਲ ਮੜ ਕੇ ਤੇ ਆਪ ਭੱਜ ਲਈਏ ਤੇ ਇਨਾ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵੀ ਲਵਾਈ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਉੱਥੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰਾਂ ਚੋਂ ਲੰਗਰ ਛੱਕ ਕੇ ਉਸੇ ਹੀ ਲੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਭੰਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਨਿਹੰਗ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਰੂਪਾ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਦ ਕਿ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਮਲਾਵਰ ਦਾ ਝਟਕਾ ਕਰਕੇ ਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਰਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਹਸਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਲਈ ਚੜ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਸ਼ਟ ਨੂੰ ਲਾਹਨਤਾ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ ।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਕ੍ਰਮ ਤੋਂ ਸਮੂਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਇੱਕ ਹੀ ਥਾਲੀ ਦੇ ਚੱਟੇ ਵੱਟੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਕੇ ਕਾਮਰੇਡ ਇਥੋਂ ਭੱਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਪਰ ਇਨਾ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮੋਰਚਾ ਛੱਡ ਕੇ ਵਾਪਸ ਗਏ ਤਾਂ ਲਾਹਨਤਾ ਬਹੁਤ ਪੈਣੀਆ ' ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮਨ ਮਾਰ ਕੇ ਮੋਰਚੇ ਤੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ '।

ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰਨਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਘਰ ਵਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਪੀਣੀਆਂ ਵਰਗੀਆ ਘਟਨਾਵਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ |

ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਘੁਟਾਲੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਰਕਮ ਵੀ ਉਗਰਾਹੀ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 5ਹਜਾਰ ਰੁਪਏਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲਾ ਉਗਰਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਗਰਾਹੀ ਇਹਨਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਢਿੱਡ ਵਿੱਚ ਗਈ ਜਦ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕਿਸਮ ਸਾਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ।

ਹੁਣ ਅਖੀਰ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਤੇ ਮੋਦੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਆਇਆ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ ਉਹ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਚਲਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਝੁਕੀ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਛੜਯੰਤਰ ਫੇਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ ਹੋਈ ਹੈ ।

ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ 700 ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਮੁੱਚਾ ਕਿਸਾਨ ਜਗਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਰਿਣੀ ਰਹੇਗਾ।

ਜਿੰਨਾ ਕਾਮਰੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਗਦਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਚਲਾਕੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਐਮਐਲਏ ਖਿਲਾਰੇ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਗੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ 10 ਵੋਟਾਂ ਵੀ ਨਾ ਪਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸਭ ਦੀਆਂ ਜਮਾਨਤਾਂ ਜਬਤ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦਾ ਅੰਤ ਸੋਈ ਹੋਸੀ ਜੋ ਕਰੇਗਾ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਮੀਆ

ਰੰਘਰੇਟੇ ਸਿੰਘ

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਸਨ?* (13 ਕਰੋੜ)

ਆਰਜੇ ਰੁਮੇਲ

ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ

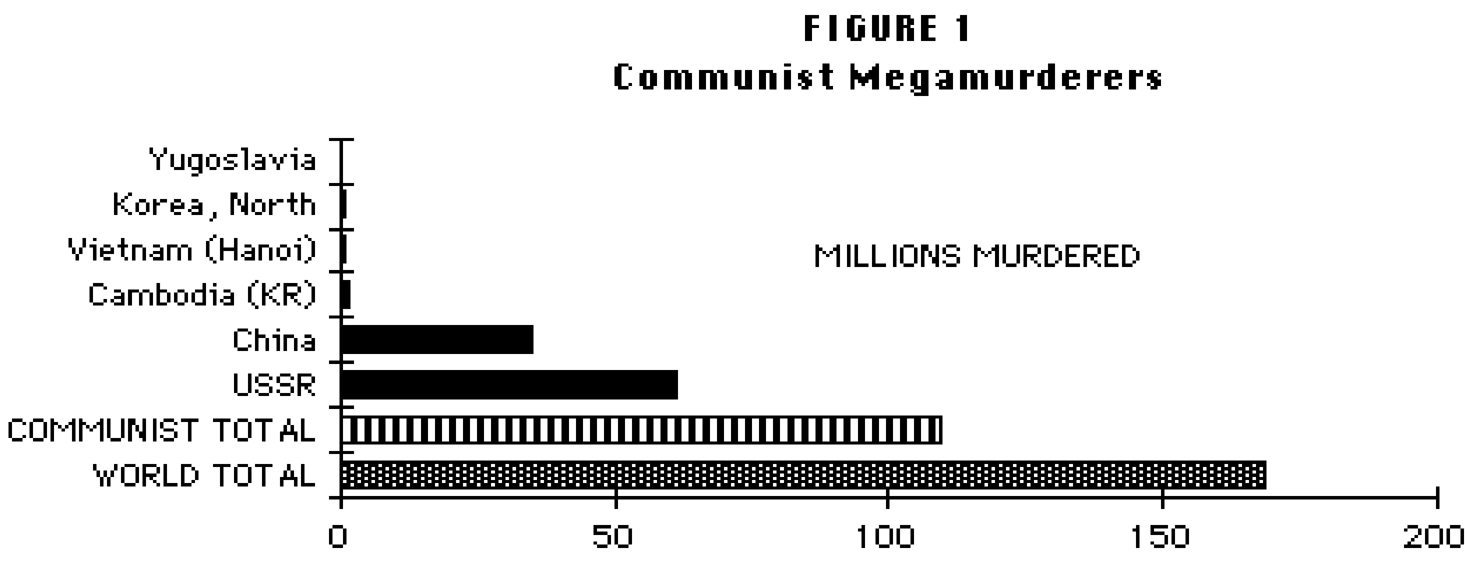

ਮਨੁੱਖੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਕੁਝ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ–ਮਾਰਕਸਵਾਦ-ਲੈਨਿਨਵਾਦ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਰੂਪ-ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਖ਼ੂਨੀ ਅੱਤਵਾਦ, ਘਾਤਕ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਘਾਤਕ ਗੁਲਾਗਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਘਾਤਕ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ, ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਅਕਾਲ, ਗੈਰ-ਨਿਆਇਕ ਫਾਂਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਤੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲੱਖਾਂ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠੰਡੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਕੁੱਲ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੇਂਦਰਿਤ ਅੰਕੜਾਤਮਕ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਹੱਤਿਆ (ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਕਤਲ) ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ** –ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਅੰਕੜੇ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬੇਜੋੜ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹੇਕਾਟੌਮ ਕੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਤੁਲਨਾ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਕੁੱਲ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ।

ਪਹਿਲਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਡੈਮੋਸਾਈਡ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕਤਲ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਠੰਡੇ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚਿਆ ਹੋਇਆ ਕਤਲ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਬੇਵਕੂਫੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਾਤਕ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਹੈ-ਲੋਕਤੰਤਰ–ਜਿਵੇਂ ਮਾਪੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਐਕਸਪੋਜਰ ਨਾਲ ਮਰਨ ਦੇਣਾ ਕਤਲ ਹੈ। ਤਾਂ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਬਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਜਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਤਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਾਂ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਅਕਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਭੁੱਖੇ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਗੈਰ-ਨਿਆਇਕ ਫਾਂਸੀ, ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਤਲੇਆਮ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਤਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਫਾਂਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂੰਜੀ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਤਲ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ (ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਘੜੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸ਼ੋਅ ਟਰਾਇਲਾਂ ਵਿੱਚ), ਲੋਕਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। . ਨਾ ਹੀ ਲੜਾਈ ਜਾਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਵਿਦਰੋਹੀਆਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੌਜੀ ਟੀਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਲੜਾਕੂਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ।

ਡੈਮੋਸਾਈਡ ਦੀ ਇਸ ਸਮਝ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਾਰਣੀ 1 ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੋਕ-ਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਡੈਮੋਸਾਈਡ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਲਾਨਾ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਗੁਰੀਲਿਆਂ (1949 ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਮਾਓ ਸੋਵੀਅਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੀਲਿਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵ੍ਹਾਈਟ ਆਰਮੀਜ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਮੇਤ) ਦਾ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾਨ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। 1917-1922 ਵਿੱਚ ਰੂਸੀ ਘਰੇਲੂ ਯੁੱਧ)। ਚਿੱਤਰ 1 ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਗ੍ਰਾਫ਼ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੁੱਲ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Communist Democide 1900-1987

STATE/QUASI-STATE/GROUP	START YEAR	END YEAR	TOTAL DEMOCIDE (000) LOW	MID	HIGH
Afghanistan	1978	1987	62	228	703
Albania	1944	1987	25	100	150
Angola	1975	1987	100	125	200
Bulgaria (Communist)	1944	1987	172	222	322
Cambodia (Khmer Rouge)	1975	1979	635	2,035	3,035
Cambodia (KR guerr.)	1968	1987	222	362	462
Cambodia (Samrin)	1979	1987	68	230	383
China (Communists)[19]	1923	1949	1,838	3,466	11,692
China (PRC)	1949	1987	5,999	35,236	102,671
Cuba (Castro)	1959	1987	35	73	141
Cuba (Rebels)	1952	1959	0	1	1
Czechoslovakia (Communist)	1948	1968	24	65	181
El Salv (Guerrillas)	1979	1987	1	1	1
Ethiopia (Communist)	1974	1987	236	725	1,285
Ethiopia (Eritrea)	1974	1987	2	2	2
Ethiopia (Rebels)[23]	1976	1977	0	0	0
Germany (East)	1948	1987	70	70	70
Greece (ELAS)	1946	1949	14	20	25
Grenada (Coup)	1983	1983	0	0	0
Guatemala (Guerrillas)	1954	1987	8	14	23
Hungary (Communist)	1948	1987	27	27	27
Indonesia (Communists)	1948	1948	2	2	2
Korea, North	1948	1987	710	1,663	3,549
Laos (Pathet Lao)	1960	1975	33	38	55
Laos (PDR)	1975	1987	46	56	70
Malayan (Communists)	1946	1951	3	3	3
Mongolia	1926	1987	35	100	200
Mozambique	1975	1987	153	198	350
Mozambique (Frelimo)	1964	1975	3	3	3
Nicaragua (Sandinistas)	1979	1987	4	5	7
Peru (Shining Path)	1980	1987	2	4	5
Philippines (Communists)	1972	1986	5	5	5
Poland (Communist)	1948	1987	10	22	54
Rumania (Communism)	1948	1987	245	435	920
USSR [27]	1917	1987	28,326	61,911	126,891
Vietnam [28]	1945	1987	721	1,670	3,664
Yemen, South	1967	1987	1	1	1
Yugoslavia (Partisans)	1941	1944	50	100	150
Yugoslavia (Tito)	1944	1987	585	1,072	2,130
TOTAL =			40,472	110,286	259,432

ਬੇਸ਼ੱਕ, ਭਾਵੇਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਅੰਕੜੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਗ੍ਰਾਫ਼ ਸਿਰਫ਼ ਮੋਟਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪੁਰਾਲੇਖਾਂ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਪਹੁੰਚ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਸਹੀ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਪੁਰਾਲੇਖ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਤੇ ਬਚੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਾਹਰ ਅਜੇ ਵੀ ਨਾਜ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰੇ ਗਏ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹਨਾਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਦਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਨੁਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਤੇ ਇਹ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰਣੀ 1 ਵਿੱਚ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਦਰਜਨਾਂ ਉਪ-ਜੋੜਾਂ (ਹਰ ਸਾਲ ਜਬਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਅਤੇ ਗਣਨਾਵਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਜਾਂ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਵਿਦਵਤਾਪੂਰਵਕ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ) ਦਾ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਲਗਭਗ 61,000,000 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 43,000,000 ਲਈ ਸਟਾਲਿਨ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੌਤਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਲਗਭਗ 39,000,000 ਗੁਲਾਗ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਹੈ। 1987 ਤੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਚੀਨ, ਪਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ 1949 ਤੋਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਕੱਲੇ 1,000,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇਖੇ ਹੋਣਗੇ, ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਘੱਟ ਮੈਗਾਮਰਡਰ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਅਤੇ ਟੀਟੋ ਦੇ ਯੂਗੋਸਲਾਵੀਆ।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜੋ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਕੁੱਲ ਡੈਮੋਸਾਈਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਲਿਆਏਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੈਮੋਸਾਈਡ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ, ਸਾਰੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਘਾਤਕ ਅਤੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਦੀ ਵਿੱਚ, ਖਮੇਰ ਰੂਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਬੋਡੀਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੋਲ ਪੋਟ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚਾਲਕ ਦਲ ਨੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਲਗਭਗ 7,000,000 ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 1975 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 1978 ਤੱਕ ਲਗਭਗ 2,000,000 ਕੰਬੋਡੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ 8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਦਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਔਸਤ ਕੰਬੋਡੀਆ ਦੇ ਪੋਲ ਪੋਟ ਦੇ 2 ਤੋਂ 1 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ 110,000,000, ਜਾਂ 1900 ਤੋਂ 1987 ਤੱਕ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰਾਂ, ਅਤੇ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰੇ ਗਏ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ 38,000,000 ਲੜਾਈ-ਮਰਿਆ ਦਾ ਕਈ ਗੁਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਕੱਲੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੰਖਿਆ–ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਦੇਸ਼– ਜੰਗ ਦੀ ਇਸ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਚੀਨ ਦੇ ਉਹ ਕਤਲ ਲਗਭਗ ਇਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ.

ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਅਧੀਨ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮੌਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਦੀ ਲਈ ਹਰੇਕ ਸਰੋਤ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਕੁੱਲ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸਰੋਤਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਤਲ, ਗੈਰ-ਨਿਆਇਕ ਫਾਂਸੀ, ਤਸ਼ੱਦਦ, ਕੁੱਟਮਾਰ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਸਮੂਹਿਕ ਹੱਤਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਪਾਹੀ ਮਸ਼ੀਨ ਗਨਿੰਗ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਸਲ, ਨਸਲ, ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਾਰਨਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਸਿੱਧੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੁੱਖਮਰੀ ਜਾਂ ਐਕਸਪੋਜਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਮਹੂਰੀ ਅਕਾਲ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਜਬਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਖਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਘਾਤਕ ਸੀ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੌਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਕੁੱਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੌਤਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਰਮਨ, ਪੁਰਤਗਾਲੀ, ਅਤੇ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਕਲੋਨੀਆਂ ਵਿੱਚ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੇ ਵੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ, ਪਰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੁੱਲ ਅੱਧੇ ਦੇ ਕਰੀਬ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਈ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਜਾਪਾਨੀ ਫੌਜ, ਜਾਂ 1928 ਤੋਂ 1949 ਤੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਚੀਨੀ ਸਰਕਾਰ)। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਲਈ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਕੁੱਲ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਚੀਨ ਅਤੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਵਿੱਚ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ, ਕੋਟਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਚੋਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ “ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ”, “ਸੱਜੇਪੰਥੀ”, ਜਾਂ “ਜ਼ਾਲਮਾਂ” ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਗੇ।

ਅਸੀਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰੰਕੁਸ਼ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਬਿਲਕੁਲ. ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਮਨੁੱਖੀ ਕਲਿਆਣ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ, ਪ੍ਰੋਲੇਤਾਰੀ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਜਗੀਰੂ ਜਾਂ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਯੂਟੋਪੀਆ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਰਕਾਰ–ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ–ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ, ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਖਰਚਣਯੋਗ ਸਨ। ਅਤੇ ਲੋਕ ਲੱਕੜ ਅਤੇ ਇੱਟਾਂ ਵਾਂਗ ਸਨ, ਜੋ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ।

ਇਸ ਯੂਟੋਪੀਆ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਵਾਂਗ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਭਲੇ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ, ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਯੂਟੋਪੀਆ ਲਈ ਇਸ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਪਾਦਰੀਆਂ, ਬੁਰਜੂਆਜ਼ੀ, ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ, ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ, ਦੱਖਣਪੰਥੀ, ਜ਼ਾਲਮ, ਅਮੀਰ, ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ, ਅਤੇ ਗੈਰ-ਯੋਧੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜੋ

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਮਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਾਰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿਟਲਰ ਦੀ ਹਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਸਲਵਾਦੀ ਨਾਜ਼ੀਵਾਦ ਵਿੱਚ। ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਲਈ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਯੂਟੋਪੀਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਾਰੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਡੰਬਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਨੇ, ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਔਸਤਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ (1921-23 ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 5,000,000 ਅਤੇ 1932-3 ਤੋਂ 7,000,000 ਮਰੇ) ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਚੀਨ (1959-61 ਤੋਂ ਲਗਭਗ 27,000,000 ਮਰੇ) ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਕਾਲ ਪਏ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਲਗਭਗ 55,000,000 ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 10,000,000 ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਲੋਕ-ਨਾਸ਼ਕ ਕਾਲ ਨਾਲ ਸਨ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਤੁਰਕੀ, ਈਰਾਨ ਜਾਂ ਥਾਈਲੈਂਡ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 35,000,000 ਲੋਕ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਵਜੋਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਜਾਂ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਮਾਰਕਸਵਾਦ-ਲੈਨਿਨਵਾਦ ਦੇ ਯੂਟੋਪੀਅਨ ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਵੋਟ ਸੀ।

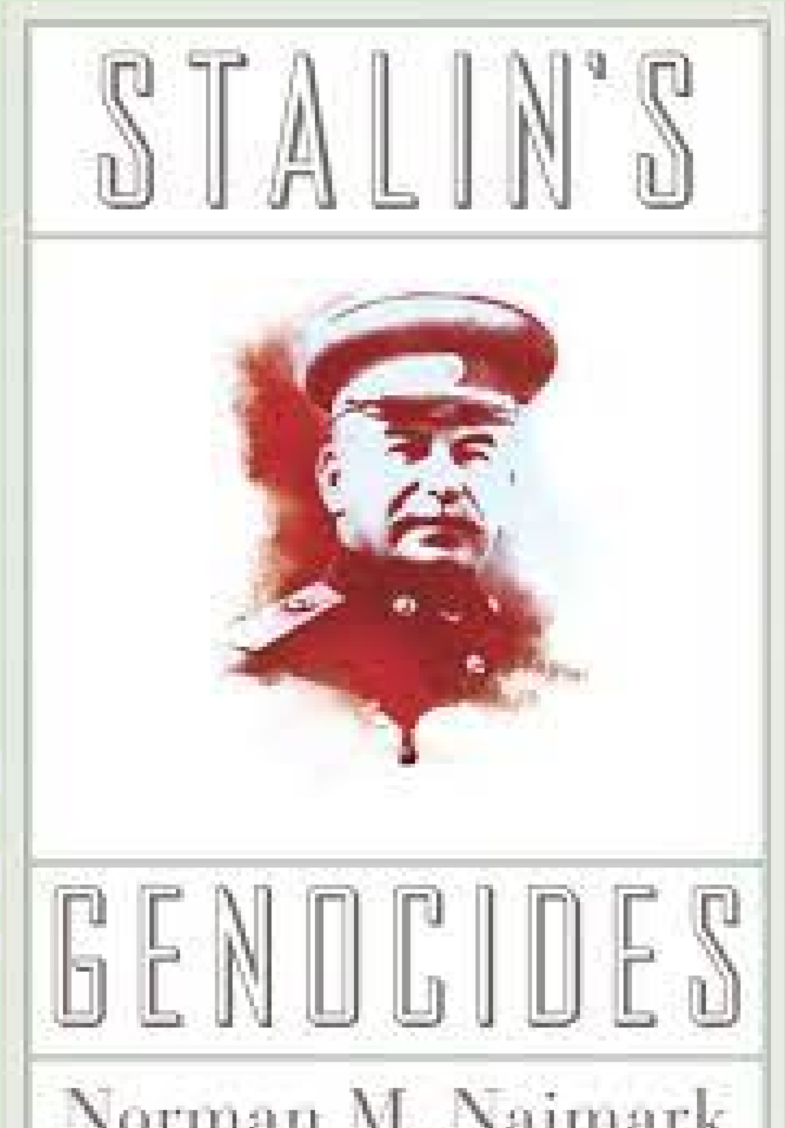

ਪਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੀ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਦਾਰਥਵਾਦ, ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦਵੰਦਵਾਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਮਝ, ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ (ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਅਨੁਭਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੰਤ ਲਈ ਨਿਯਤ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖੀ ਦੁੱਖ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਰੀ. ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਰਕਸ ਅਤੇ ਲੈਨਿਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਅਸਹਿਮਤ ਸਨ, ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਗਲਤ ਸਨ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਮਾਰਕਸ ਜਾਂ ਲੈਨਿਨ ਜਾਂ ਸਟਾਲਿਨ ਜਾਂ ਮਾਓ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ। . . . ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਇਕ ਕੱਟੜ ਧਰਮ ਵਾਂਗ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਪਾਠ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਗੱਦ ਸਾਰੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਸਵਰਗ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਹੀ ਵਿਵਹਾਰ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸੀ। ਅਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸਦਾ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਸੀ।

ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਘਾਤਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰੋਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਰਚ, ਪੇਸ਼ੇ, ਨਿੱਜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਸਕੂਲ, ਅਤੇ, ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਵਰਤੋਂ। ਕੋਰਸ, ਪਰਿਵਾਰ. ਨਤੀਜਾ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸਾਰਣੀ 1 ਵਿੱਚ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ।

ਪਰ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਅਜਿਹੇ ਸਮੂਹਿਕ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਾਜ਼ੀ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 20,000,000 ਯਹੂਦੀਆਂ, ਪੋਲ, ਯੂਕਰੇਨੀਅਨ, ਰੂਸੀ, ਯੂਗੋਸਲੇਵ, ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਚਿਆਂਗ ਕਾਈ-ਸ਼ੇਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੀਨ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 1928 ਤੋਂ 1949 ਤੱਕ ਲਗਭਗ 10,000,000 ਚੀਨੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਜਾਪਾਨੀ ਫੌਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 6,000,000 ਚੀਨੀ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆਈ, ਇੰਡੋਚੀਨੀ, ਕੋਰੀਅਨ, ਫਿਲੀਪੀਨੋ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੂਰਬੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ (ਹੁਣ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼) ਵਿੱਚ 1971 ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰੇ ਗਏ 1,000,000 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਹਨ। ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰਬੀ ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਨਸਲੀ

ਜਰਮਨਾਂ ਅਤੇ ਜਰਮਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੋਲਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੇ ਜਰਮਨ ਪੂਰਬੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1,000,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿੱਚ 1900 ਤੋਂ 1920 ਤੱਕ 1,000,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਰੀਬ ਭਾਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਹਿਸ਼ੀ ਹੈਸੀਂਡਾ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਡੈਮੋਸਾਈਡ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧੇਰੇ ਬੇਰੋਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟ ਜਮਹੂਰੀ ਹੈ, ਓਨੀ ਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸਬੰਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਗੁਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਜਦੋਂ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀਵਾਦ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਚਾਲਨ ਕੁਲੀਨ ਕੋਲ ਉਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸੱਚ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਕੀਮਤ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਮੂਹਿਕ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕੁਲੀਨ ਕੋਲ ਇਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਤਕਾਲ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ, ਅੱਤਵਾਦ, ਕਤਲੇਆਮ, ਜਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਇੱਕ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਚਰਮ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੱਦ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲਗਭਗ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੱਤਿਆ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟਾਲਿਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਮਾਓ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਿਖਰ ਦੌਰਾਨ) ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ 1960 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੇ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਢਿੱਲੀ ਕੀਤਾ, ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟ ਗਈ।

ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਮਾਜਿਕ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰਯੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਨੇ 100,000,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਰਦਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ, ਇਸਦੇ ਲਗਭਗ 30,000,000 ਪਰਜਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਕਸਰ ਹਮਲਾਵਰ ਯੁੱਧਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਰੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਬਕ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਕਤ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਥੋਪਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਥੋਪਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਨਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਓਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਦਾਰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਆਰਜੇ ਰੁਮੇਲ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਮਰੇਡ: ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ

ਰੰਘਰੇਟੇ ਸਿੰਘ

ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇੱਥੇ ਦੱਸਾਂਗੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਮਰੇਡ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕੀ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕੀਤੇ ਹਨ

ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ

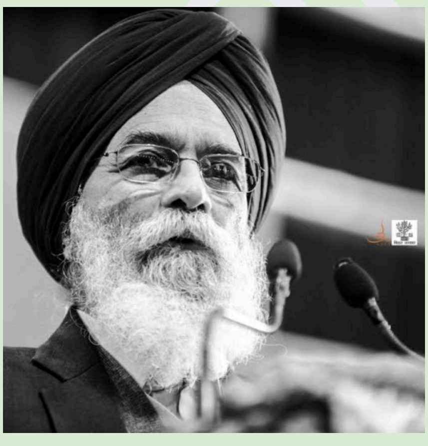

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ (ਜਨਮ 14 ਜਨਵਰੀ 1945) ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ ਐ ਇਹਨੇ 1960ਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀ। ਇਹ ਤਤਕਾਲੀ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਖੜਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਚਾਹੇ ਕਾਮਰੇਡੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਧਾਰਾ ਇਕਨੋਮਿਕਲ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀਕ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੇਖਕ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਘਟੀਆ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲਿਖਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲਿਟਰੇਚਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਕਾਮਰੇਡ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਨੇ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਪੁਰਾਤਨ ਬੋਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਣਗਿਣਤ ਵਿਦਵਾਨ ਮਹਾ ਵਿਦਵਾਨ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬੋਲੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਸਾਹਿਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਿਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੱਖ ਨਾਮ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੀਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਸ ਅਮੀਰੀ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਮਾਰਕਸਵਾਦਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜਨੀਤੀਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ

ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਰਾਜਕਤਾ ਫੈਲਣੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੇਡਾ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਇਆ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ਹਿ ਵੀ ਮਿਲੀ

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਟੀਆ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁੰਜਲਦਾਰ ਲਿਖਣੀ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਦਵਤਾ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੇ ਤੋੜ ਮਰੋੜ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਦਵਤਾ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਹਾਲ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਹੀ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ।

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਜਿਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ਼ ਸੁਰਜੀਤ ਗਗ ਅਮਿਤੋਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਮਰੇਡ ਲੇਖਕ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਛੋਟੇ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਜਾਲ ਬੁਣ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ|

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਲਿਟਰੇਚਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਹਨਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹਦਾ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਹੈ ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲੈਵਲ ਤੱਕ ਕਰਨੀ ਆ ਕਰਨੀਆ ਸਲੇਬਸਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਸਿਲੇਬਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੋਸ ਲੇਵਲ ਸਿਲੇਬਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੇਡੀ ਅਤੇ ਲੋ ਲੈਵਲ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਮੁੱਖ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਵਗੈਰਾ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਇੰਪੋਰਟੈਂਟ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ।

ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਖਿਲਾਫ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਫਿਰਓਰਿਟੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਨਵਰਟ ਹੋ ਗਏ ।

ਲਿਖਤਾਂ ਲਿਖਣ ਲੱਗਿਆਂ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤੋਰ ਮੋੜ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਲਿਖਣ ਨੂੰ ਹੀ ਲੇਖਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਸਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਉਹ ਤੱਤ ਸਾਰ ਸਿਧੇ ਨਾਸਤਿਕ ਕਾਮਰੇਡੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨੂੰ ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਉਹਨਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕਾਮਰੇਡੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਆਮ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਚੰਗੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਅਹੁਦੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਛਾਪਣੀ ਵੀ ਔਖੀ ਹੋ ਗਈ ।

ਇਹ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹੀ ਐ ਪੰਥ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹੀ ਐ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਭਾਗ ਦੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਕਾਲਜਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੇਡੀ ਲਿਖਤਾਂ ਨਾਸਤਕ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਆਸ਼ਕੀ ਪੱਠੀ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਵਾਈ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ ਲਗਭਗ ਆਸ਼ਕੀ ਵੱਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਗੈਂਗਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵੱਲ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੇਖਕ ਹੀ ਆਸ਼ਿਕ ਨਸ਼ੇੜੀ ਤੇ ਅਵਾਰਾ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ਼ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਤੇ ਹੋਰ ਕਾਮਰੇਡੀ ਲੇਖਕ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਹੈ ਹੇਠਲਾ ਪੱਧਰ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਵਜਹਾ ਸਿਰਫ ਇਨੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਸਮਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਹੈ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਬੋਲੀ ਨਾ ਸਮਝ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੋਲਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਇਸ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧੇਗਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਾਮਰੇਡ ਜੋਗਿੰਦਰ ਉਗਰਾਹਾਂ

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਗਰਾਹਾਂ (ਉਮਰ 70 ਸਾਲ) ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਏਕਤਾ) ਉਗਰਾਹਾਂ ਦਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਸਬਾ ਸੁਨਾਮ (ਸੰਗਰੂਰ) ਦੇ ਉਗਰਾਹਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਆਰਮੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਰਮੀ ਛੱਡ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸੰਨ ੧੯੮੨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ। ਸਾਲ 2002 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਏਕਤਾ) ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੱਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਜੋਗਿੰਦਰ ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਮਰੇਡ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਉਗਰਾਹਾਂ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਕਾਮਰੇਡ ਇੰਨੀ ਗੰਦੀ ਗਾਲ੍ਹ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋਗਿੰਦਰ ਉਗਰਾਹਾਂ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿੰਗ ਦਾ ਆਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡ ਨਹੀਂ ਅਖਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮਰੇਡ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਲਾਲ ਲੀਰਾਂ ਜਾਂ ਦਲਾਲ ਜਿਹੇ ਢੁਕਵੇਂ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋਣ। ਕਾਮਰੇਡ ਜਿਹੀ ਗੰਦੀ ਗਾਲ ਕੱਢ ਕੇ ਮੂੰਹ ਕਿਉਂ ਗੰਦਾ ਕਰਨਾ।

ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ਼

ਪਾਸ਼ (9 ਸਤੰਬਰ 1950 – 23 ਮਾਰਚ 1988) ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦਾ ਕਲਮ ਨਾਮ ਸੀ, 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਕਵੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 23 ਮਾਰਚ 1988 ਨੂੰ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਗੱਡੀ ਚੜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਝਲਕਦੇ ਸਨ।

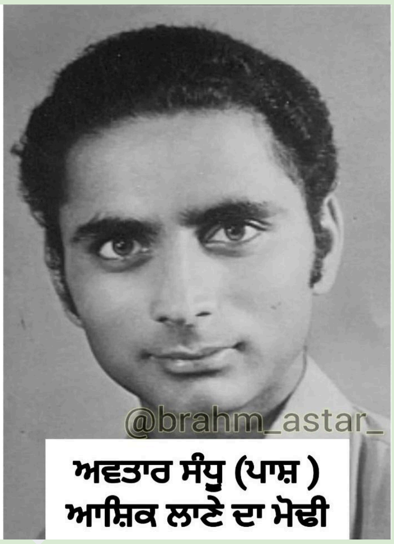

ਸ਼ਰਾਬੀ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਡਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸ਼ਾਇਰ ਮੰਨਦੇ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਤੇ ਇੱਕ ਝਲਕ ਮਾਰ ਲਈਏ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਕੁੱਝ ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣ

"ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਬੁੜਕਾੜੀਆ ਹੇੜਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ ਕੇ ਵਹਿਸ਼ੀਅਤ ਦਾ ਨਾਚ ਨੱਚਿਆ ਏ ਇਹ ਸਾਧ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਕਦੇ ਨਾ ਬਖਸ਼ਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁਜਰਿਮ ਬਣਗਿਆ ਏ ਇਸਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਡਕੈਤ ਜੁੰਡਲੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਏ ਕਿ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖੜਾ ਇਹ ਗੱਲ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੱਭ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਤਾਕਤਾਂ ਇਸ ਲਾਹਣਤੀ ਸਾਧ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਫਡਰੇਸ਼ਨੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਨੂੰ ਕੀੜੀ ਵਾਂਗ ਮਸਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣਗੀਆਂ ਪਾਸ਼ ਸ਼ਰਾਬੀ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਓ ਇਹ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜਲੋ ਇਹ ਸ਼ਰਾਬੀ ਦੀ ਸੰਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫਰਤ ਏ।"

ਜੋ ਉਸਨੇ ਲਿਖ ਕੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਏ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਾਸ਼ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੇਖ ਲਿਖਦਾ ਏ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਕੋਲ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਜੋਗੀ ਬੁੱਧ ਨਹੀਂ ਪਰ ਬਣ ਬੈਠਾ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰ ਜਿਸਨੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਚੌਧਰ ਦੇ ਭੁੱਖਿਆਂ ਤੇ ਬਕਵਾਸ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਧੂਆਂ ਧਾਰ ਕਰਤਾ ਜਿਸ ਸੁੱਤੀ ਕੌਮ ਜਗਾਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਰਵਾਈ ਏ। ਇਸ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖ ਕੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ।

1988 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੀ।[6] ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 23 ਮਾਰਚ 1988 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤਲਵੰਡੀ ਸਲੇਮ ਦੇ ਖੂਹ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਹੰਸ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਾਸ਼ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਭੈੜੀ ਤੇ ਗੰਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤਣ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸੁਰਜੀਤ

ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 23 ਮਾਰਚ 1916 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰੋਪੋਵਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ, 1929 ਵਿੱਚ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ।

1930 ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਬਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਤੇ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ ਆਏ ਤਾਂ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕਢਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਜਲੰਧਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਗਏ। ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਮੈਟਰਿਕ ਕਰ ਗਏ।

1932 ਵਿੱਚ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਜੈਕ ਫਾੜ ਕੇ ਤਿਰੰਗਾ ਝੰਡਾ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਜੱਜ ਵਲੋਂ ਨਾਂ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣਾ ਨਾਂ ਲੰਡਨ ਤੋੜ ਸਿੰਘ ਦੱਸਿਆ।[3] ਜੱਜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਰ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ, "ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲ" ਤੇ ਖਿਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਵਧਾ ਕੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੋਰਸਟਲ ਜੇਲ੍ਹ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਈ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ। ਅਤੇ ਜੇਲ ਸਿਆਸੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸਕੂਲ ਬਣ ਗਈ।

1936 ਵਿੱਚ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ। 1938 ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਚੁਣੇ ਗਏ।

ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਰਜੀਤ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਈ ਐਮ ਐਸ ਨਬੂੰਦਰੀਪਦ, ਪੀ ਸੀ ਜੋਸ਼ੀ, ਐਸ ਏ ਡਾਂਗੇ, ਬੀ ਟੀ ਰਣਦੀਵੇ, ਏ ਕੇ ਗੋਪਾਲਨ, ਅਜੈ ਘੋਸ਼, ਪੀ ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ, ਪੀ ਸੁੰਦਰਈਆ, ਕਾਮਰੇਡ ਵਾਸੂਪਨਈਆ, ਜਿਓਤੀ ਬਸੂ, ਪਰਮੋਦ ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ, ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਰ ਮੁਖਰਜੀ ਵਰਗੇ ਸਿਰਕੱਢ ਲੀਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਰਜੀਤ ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਚੁਣ ਚੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੇ ਨੋਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਮਰਵਾਏ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਨੰਦ ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਵਾਏ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਹਥਿਆਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕੇ ਮਾਰੇ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਤੇ ਆਖਿਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ

ਮੁੱਖਬਰੀਆਂ ਕਰ ਕਰ ਸਿੰਘਾ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾਇਆ ਇਹ ਵਾ ਜੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਬਾਖੂਬੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਏ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ ਹਾਲੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨੰਗਾ ਕਰਾਂਗੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਜੋ ਸੱਚ ਲੁਕਿਆ ਬਲਕਿ ਲੁਕਿਆ ਨਹੀ ਲੁਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਭ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਵਾਂਗੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਜਾਵੇ ਲੋਕ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਵੱਲ ਲੱਗਕੇ ਕਹਿ ਦੇਂਦੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਦੇਂ ਓ ਬੜੇ ਗੰਦਾ ਓ ਭਲਿਓ ਪੰਥ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਤੋਂ ਅੱਕੇ ਹੋਏ ਬੋਲਦੇ ਆ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਗੰਦ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਪਤਾ ਐ ਇਹਨਾਂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤੇ ਨੇ ਤੁਸੀ ਸਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ। ਪੰਥ ਦਾ ਕੰਮ ਏ ਸੱਚਾਈ ਦੱਖਣੀ ਇਸਤੇ ਗੌਰ ਤੁਸੀਂ ਕਰਨਾ ਏ।

ਕਾਮਰੇਡ ਬਲਦੇਵ ਮਾਨ

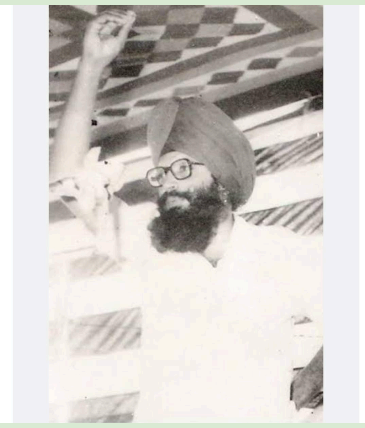

ਬਲਦੇਵ ਮਾਨ ਦਾ ਜਨਮ 9 ਜੁਲਾਈ 1952 ਨੂੰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਬੱਗਾ ਕਲਾਂ ਤਹਿਸੀਲ ਅਜਨਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ; ਉਸਨੇ ਰਾਜਾ ਸਾਂਸੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਕੀਤੀ। [3] ਫਿਰ ਉਹ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਐਮਰਜੈਂਸੀ' ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਅਤੇ 1983 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ।

ਡੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਸੀਪੀਆਈਐਮਐਲ-ਐਨਡੀ) ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ 'ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ' ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ, ਇੱਕ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗਠਨ ਜਿਸ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਅਤਵਾਦ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਖੜ ਕੇ ਇਨਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਪੂਰ ਕੇ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ 1975 ਵਿਚ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।

ਉਹ ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸਲੀ ਅਤਵਾਦੀ ਰਸਾਲੇ ਹੀਰਾਵਾਲ ਦਾਸਤਾ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਸੀ । 26 ਸਤੰਬਰ 1986 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਬੱਗਾ ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ 0 ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ

ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਦੇਵ ਬੱਬੂ ਛੀਨਾ

ਇਹ ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਦੇਵ ਛੀਨਾ ਵੀ ਸਿਰੇ ਦਾ ਅਇਆਸ਼ੀ ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਏ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਭੁਸ ਹੀ ਇਹਨੂੰ ਲੈ ਡੁੱਬਿਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਖਾੜਕੂ ਸਿੰਘਾ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜਦਾ ਧਮਕੀ ਦੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਖਾੜਕੂ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸੋਧਾ ਲਵਾਇਆ ਖਾੜਕੂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜੰਜ ਘਰ ਵਿੱਚ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਪਟਿਆਲਾ

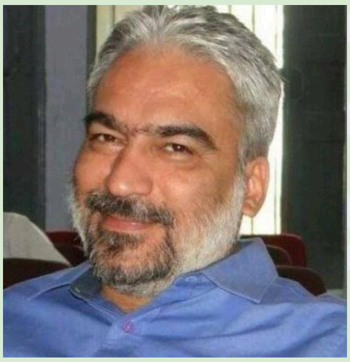

ਪਟਿਆਲਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਦੀਆਂ ਆਡੀਓ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਜੀਤ ਨਾਮੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਉਸੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਰੋਗੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਇੱਕ ਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਲਈ ਹੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸੰਦ ਬਣਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਮਾਵਾਂ ਦੀ ਪਤ ਥਾਇਆਂ ਵਿੱਚ ਰੋਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ, ਜਸਵੰਤ ਜਫਰ, ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮ ਸੁਰਜੀਤ ਗੱਗ ਵਰਗਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਨਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਲਾਣਾ ਸਟੇਟ ਦਾ ਸੰਦ ਬਣਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਧੀਆਂ ਧਿਆਣੀਆਂ ਦੀ ਪਤ ਰੋਲਣ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਚੁੰਨੀ ਨੂੰ ਵਾਹਿਯਾਤ ਪਹਿਰਾਵਾ ਦੱਸ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਦਾ ਸਮਾਨ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਦਾ ਹੱਲ ਇਹੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਰਜੀਤ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਲਾਣੇ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਨਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਿਉ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲ ਤੇ ਭਰਾਂ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨਾਲ ਖੜੇ ਫਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਕਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮਰੇਡ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਰਜੀਤ ਵਰਗਾ ਨਾਸਤਿਕ ਬੰਦਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵੱਲ ਅੱਖ ਚੱਕ ਕਿ ਵੇਖ ਜਾਵੇ ।

ਸੁਰਜੀਤ ਗੱਗ

ਸੁਰਜੀਤ ਗੱਗ ਦੀ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾ ਭਾਂਵੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਗਲੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਵਿਹਾਰ-ਚੁਤਰਾਈਆਂ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਹੜ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ..ਹੁਣ ਉਹ "ਗੱਗ ਬਾਣੀ" ਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ "ਸੰਵਾਦ" ਦੀ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰਹੇ ਨੇ...ਗੱਗ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲੇ ਮੰਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਗੱਗ ਦੀ ਢਾਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤ

ਰਹੇ ਨੇ..ਦੋਵੇਂ ਗਲਤ ਕਹਿਣ ਦਾ ਪਖੰਡ ਰਚਕੇ ਗੱਗ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰ ਰਹੇ ਨੇ..ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਖ ਖਾੜਕੂ ਵੀ ਗਲਤ ਨੇ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ ਕਹਿਕੇ ..ਸਟੇਟ ਦਾ ਦੱਲਪੁਣਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਨੇ..।ਆਹ ਪੋਸਟ ਅੱਜ ਪਾਈ ਹੈ.ਜਾਅਲੀ .ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਸੱਤੀਂ ਕੱਪੜੀਂ ਅੱਗ ਲੱਗ ਉੱਠੀ ਹੈ ..ਕਹਿੰਦੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ੋਭਾ ਨੀ ਦਿੰਦੀਆਂ..ਨਾਨਕ ਬਾਰੇ ਗੰਦ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ " ਵਿਅੰਗ" ਦੀ ਸਮਝ ਨੀ ਆ ਰਹੀ...ਪਰ ਇਹ ਉਹਨਾ ਨੂੰ "ਵਿਅੰਗ" ਨੀ ਲੱਗਦਾ...ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਹੀਨ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਇੰਝ ਨਹੀ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ...ਬਾਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚੋ ਜੀ...ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਉੱਗੀ ਇਸ ਕਾਂਅੰਗਆਰੀ ਬਾਰੇ..

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ

(20 ਫਰਵਰੀ 1905 — 10 ਮਾਰਚ 1963) ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮਰੇਡ ਤੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦ-ਲੈਨਿਨਵਾਦ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀ ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਰਿਹਾ।

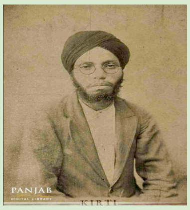

ਰੰਘਰੇਟ ਸਿੰਘ

ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ

ਰੰਘਰੇਟ ਸਿੰਘ

ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੋਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ।

•ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ

ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ 25 ਮਈ, 1967 ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਬਲਾਕ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਸਾਦੂਜੋਤ ਵਿਖੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਖੋਹਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਸੀ । ਇਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੋ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਕਾਰਕੁਨ ਕਾਨੂ ਸਾਨਿਆਲ ਅਤੇ ਜੰਗਾਲ ਸੰਥਾਲ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਚਿੰਤਕ ਚਾਰੂ ਮਜੂਮਦਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਪੁਲਸ ਵਿਚਾਲੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹਿੰਸਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਬਗ਼ਾਵਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਲਹਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਰੰਗ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ। ਨਾਕਾਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਅਮਿਟ ਅਸਰ ਪਾਇਆ।

ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ ਰਾਹੀਂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਰਾਜਕਤਾ ਅਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਲਈ ਅਮੀਰਾਂ, ਸਿੱਖਾਂ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਕਸਲਾੜੇ ਬਾੜੀ ਲਹਿਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ ਹੋ ਗਈ

ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਨੇ 1969 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਕਮਰੇਡੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪਿੰਡ ਕਿਲ੍ਹਾ ਹਕੀਮਾਂ (ਸੰਗਰੂਰ) ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੈਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਮ ਝੂਲਾ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕਬਜਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਖੋਹ ਲਈ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਖੁਦ ਰਿਟਾਇਰਡ ਆਲਾ ਫ਼ੌਜੀ ਅਫ਼ਸਰ ਸੀ,ਕਾਮਰੇਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪਲੈਨ ਬਣਾਇਆ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ। ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਾਮਰੇਡ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਅਤੇ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਸਮਾਓਂ, ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਹੱਥੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸਥਿਤ ਘਰ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਬੜੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਤੁਰੰਤ ਐਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਆਈ ਤੇ ਤਮਾਮ ਕਾਮਰੇਡੀਆਂ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਆਰਡਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਚਾਰੇ ਕਾਮਰੇਡੀਆਂ ਨੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਹੋ ਕੇ ਕਾਮਰੇਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀਆਂ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਗੱਲ ਹੋਈ ਕਿ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪੈ ਗਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਵਿਆਕਤੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਆਇਆ, ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰੂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਦੂਜਾ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਿਆ ਨਾਰਾਇਨ ਨਾਮ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਾਲੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੂੰ

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਮਰੇਡੀ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਨਾਲ ਸਟੈਂਡ ਕਰ ਗਿਆ ਏ। ਇਦਾਂ ਹੀ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮੀਨਾਂ ਤੇ ਕਬਜੇ ਕਰਕੇ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣਾ ਬੇੜਾਗਰਕ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਇਹ ਆਪਸ ਚ ਹੀ ਲੜ ਲੜ ਮਰ ਗਏ।

•ਮੋਘਾ ਮੋਰਚਾ

ਹਰਸ਼ਾ ਛੀਨਾ ਮੋਘਾ ਮੋਰਚਾ ਹਰਸ਼ਾ ਛੀਨਾ , ਪੰਜਾਬ , ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੇਤੀ ਵਿਦਰੋਹ ਸੀ , ਜੋ 1946 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਹਰਸ਼ਾ ਛੀਨਾ ਰਾਜਾਸਾਂਸੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਹੈ ।ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੋਘਿਆਂ (ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਆਊਟਲੈਟਸ) ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੋਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ , ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਬਾਬਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ , ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਟਪਿਆਲਾ ਨੇ ਕੀਤੀ । 16 ਜੁਲਾਈ 1946 ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ ਨੇ ਹਰਸ਼ਾ ਛੀਨਾ ਪਿੰਡ ਤੋਂ 15 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਹੀ (ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਦ/ਸਾਮਾਨ) ਚੁੱਕੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਘੋਸ਼ਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਨਹਿਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮੌਜੂਦਾ ਆਊਟਲੈੱਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਜਥੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਡੇ ਆਊਟਲੇਟ ਨਾਲ ਬਦਲਣਾ ਸੀ। ਜਥਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਝੰਡੇ ਲੈ ਕੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਰਜਬਾਹੇ ਵੱਲ ਵਧੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਨਹਿਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।[1] ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ 950 ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ।

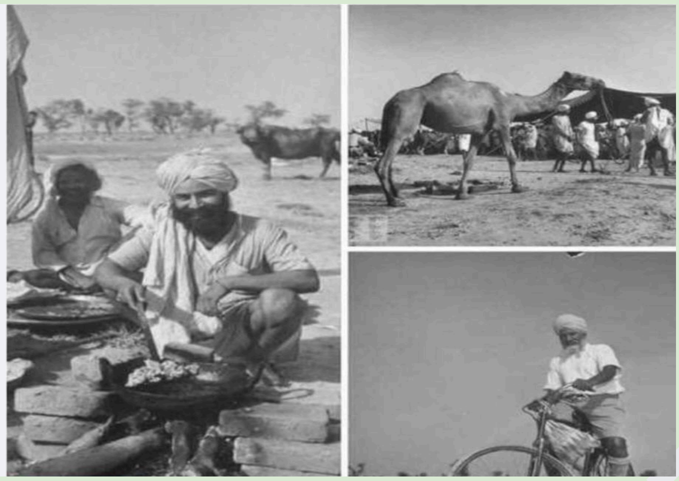

ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਪਿਛਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਖੇਤੀ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਰਬ-ਪਾਰਟੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨ ਲਈਆਂ।

ਹਰਸ਼ਾ ਛੀਨਾ ਮੋਰਚਾ ਮੋਰਚਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਡਵੀਜ਼ਨ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ।

•ਸਿਨੇਮਾ ਸ਼ਹੀਦ

ਇੱਕ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਦੇਖਣ ਲਈ ਟਿਕਟ ਮਹਿੰਗੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਕਾਮਰੇਡਾ ਦੀ ਬਹਿਸਾ ਬਹਿਸਾਈ ਹੋਈ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਟਿਕਟ ਸਸਤੀ ਦਵੋਂ ਅਸੀ ਕਾਮਰੇਡ ਹੁਣੇ ਤੇ ਉਥੇ ਸਿਨੇਮਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਝੜਪ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਕਾਰਣ ਇੱਕ ਕਾਮਰੇਡ ਦੀ ਮੋਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਮੋਰਚਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਦੇਖੋ ਇਸ ਆਪਸੀ ਸਮਲੇ ਚ ਨਾ ਕਿ ਜੋ ਕਿਸੇ ਪੰਥ ਦਾ ਜਾਂ ਨਾ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸੀ ਇਹਨਾ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਖੇ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਇਆ। ਫਿਟੇ ਮੂੰਹ ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਮਰੇਡੋ ਸਾਡੇ ਮਾਹਰਾਜ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਜ ਦਾਗ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਤੁਲੇ ਓ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਕੋਈ ਨਾਟਕ ਦੇਖਣ ਪਿੱਛੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਥੋੜੀ ਨਾ ਪਾਈਆਂ ਸੀ।

•ਟੈਂਪੂ ਮੋਰਚਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਟੈਂਪੂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੈਸੇ ਨਾ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਟੈਂਪੂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਮਰੇਡ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਟੈਂਪੂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ ਦਿੱਤਾ ਇਹਨਾਂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਵੱਲੋ ਟੈਂਪੂ ਦਾ ਕਰਾਇਆ ਘੱਟ ਦੇਣ ਤੇ ਟੈਂਪੂ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਬਹਿਸਾ ਬਹਿਸਾਈ ਹੋਈ ਤੇ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ।

•ਪਾਣੀ ਚੋ ਬੱਤੀ ਕੱਢਣ ਤੇ ਮੋਰਚਾ

ਭਾਖੜੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਚ ਲਾਇਆ ਮੋਰਚਾ ਅਖੇ ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਣੀ ਚੋਂ ਬੱਤੀ ਕੱਢ ਲੈਣੀ ਐ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀ ਮਿਲਣਾ, ਮੋਟੀ ਮੱਤ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲਾ ਮੋਰਚਾ।

•ਬੀੜੀ ਮੋਰਚਾ

ਕਾਮਰੇਡਾ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਭਗਤ ਸਿਉ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਟੋਟਲ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਵ ਦੀਆਂ ਸਿਗਰਟਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜਦੋ ਜਹਿਦ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀੜੀ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਛਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਰੰਘਰੇਟੇ ਸਿੰਘ

ਕਾਮਰੇਡ ਕੌਣ ?

ਰੰਘਰੇਟੇ ਸਿੰਘ

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਬਦ (ਰੂਸੀ : товарищ , ਰੋਮਨਾਈਜ਼ਡ : tovarisch) ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਥ ਹੈ 'ਸਾਥੀ', 'ਸਹਿਯੋਗੀ', ਜਾਂ 'ਸਹਾਇਕ', ਅਤੇ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਅਤੇ ਪੁਰਤਗਾਲੀ , ਕੈਮਾਰਡਾ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ , ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ 'ਚੈਂਬਰ ਸਾਥੀ', ਲਾਤੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ। ਕੈਮਰਾ , ਭਾਵ 'ਚੈਂਬਰ' ਜਾਂ 'ਕਮਰਾ'। ਇਸਦਾ ਖਾਸ ਅਰਥ "ਸਾਥੀ ਸਿਪਾਹੀ" ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਮਾਜਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੋਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧਿਆ।

ਰੂਸ-ਸੋਵੀਅਤ ਵਰਤੋਂ

19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਰੂਸੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਅਪਣਾਇਆ , ਜਿਸਦਾ ਅਸਲ ਅਰਥ "ਵਪਾਰਕ ਸਾਥੀ" ਜਾਂ ਸੀ। ਰੂਸੀ ਬਗਾਵਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ , ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ । ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਚਿੱਤਰਣ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਦੇ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਚੇਤਨਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੇਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਸੋਵੀਅਤ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੋਲਸ਼ੇਵਿਕਾਂ ਨੇ ਇਨਕਲਾਬ ਅਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦ ਮੰਨੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਟੋਵਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ (ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਇਨਕਲਾਬ ਪੱਖੀ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੱਬੇਪੱਖੀ) ।

ਟੋਵਾਰਿਸ਼ (ਕਾਮਰੇਡ) ਸ਼ਬਦ ਅਜੇ ਵੀ ਰੂਸੀ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਪਤੇ ਦਾ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ ਹੈ , ਜਿੱਥੇ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੋਵਾਰਿਸ਼ ਕਰਨਲ , ਟੋਵਾਰਿਸ਼ ਜਨਰਲ , ਟੋਵਾਰਿਸ਼ ਸਾਰਜੈਂਟ , ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ: ਟੋਵਾਰਿਸ਼ਚ ਪੋ ਨੇਸਚਸਟ'ਯੂ ('ਸਾਥੀ-ਪੀੜਤ', ਜਰਮਨ ਲੀਡੇਨਸਗੇਨੋਸੇ ਤੋਂ) ਜਾਂ ਬੁਏਵੋਯ ਟੋਵਾਰਿਸ਼ਚ ([ਯੁੱਧ] ਦੋਸਤ), ਜਾਂ ਟੋਵਾਰਿਸ਼ਚੇਸਟਵੋ (ਭਾਗੀਦਾਰੀ) ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ) ਜੋ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜਦੇ।

ਚੀਨੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂਗਜ਼ੀ (ਸ਼ਬਦ)

ਚੀਨੀ ਵਿੱਚ , ਕਾਮਰੇਡ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ同志(ਪਿਨਯਿਨ : ਟੋਂਗ ਝੀ) ਹੈ , ਜਿਸਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ '(ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ) ਇੱਕੋ ਭਾਵਨਾ, ਟੀਚਾ, ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ, ਆਦਿ'। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਨ ਯਤ-ਸੇਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਓਮਿੰਟਾਂਗ (ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ), ਜਿਸ ਦੀ ਸਹਿ-ਸਥਾਪਨਾ ਸਨ ਯਤ-ਸੇਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੀ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ; ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ KMT ਮੈਂਬਰ ਕਹੇਗਾ "ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਚੈਂਗ ਇੱਕ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਕਾਮਰੇਡ ਹੈ (同志)।"

ਫਿਰ ਵੀ, ਸੱਤਾ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਚੀਨੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਪਲਜ਼ ਰੀਪਬਲਿਕ ਆਫ ਚਾਈਨਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੁੱਖ ਭੂਮੀ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਵਿੱਚ, ਚੀਨੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ 90 ਲੱਖ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ "ਕਾਮਰੇਡ" ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਚੀਨੀ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੌਜੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ("ਕਾਮਰੇਡ" ਪਲੱਸ ਰੈਂਕ ਜਾਂ ਸਥਿਤੀ, ਜਿਵੇਂ "ਕਾਮਰੇਡ ਕਰਨਲ" ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ "ਕਮਰੇਡ ਕਰਨਲ" ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਢੁਕਵੇਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਟੋਂਗਜ਼ੀ ਦੀ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਮੁੱਖ ਭੂਮੀ ਦੇ ਚੀਨੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਚੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਐਲਜੀਬੀਟੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਸਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਟੋਂਗਜ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਵਰਤੋਂ

1970 ਅਤੇ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਫਰੀਕਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ । [16]

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਗਰੀਬ ਵਸਨੀਕਾਂ ਵਿੱਚ , ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ , ਵਿਰੋਧੀ ਰੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿਰਲੇਖ ਕਾਮਰੇਡਸ ਨੂੰ ਵੀ ਖੋਸਾ ਸ਼ਬਦ ਅਮਾਬੂਥੋ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ।

ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ ਵਿੱਚ , ਇਹ ਸ਼ਬਦ ZANU-PF ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ

ਜੁੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਮੀਡੀਆ ਵੀ ਕਾਮਰੇਡ ਲਈ Cde ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਂ seਮਿਸਟਰ, ਮਿਸਿਜ਼ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋ .

ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ ਅਫਰੀਕਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ZAPU) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਦੱਖਣੀ ਸੂਡਾਨੀ ਵਰਤੋਂ

ਸੂਡਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਰਮੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ 'ਕਾਮਰੇਡ' ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ

ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਨਾਸਤਿਕ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਆਦਾਤਰ ਇਹ ਕਾਮਰੇਡ ਕਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਥੀ ਲਫਜ਼ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਮਰੇਡੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਲੈਨਨਵਾਦੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਲੋਕ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਥੋਪੀਆ ਵਿੱਚ "ਕਾਮਰੇਡ" ਲਈ ਅਮਹਾਰਿਕ ਸ਼ਬਦ "ਗੁਏਡ" ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗੀਜ਼ ਲਿਪੀ ਨਾਲ "ጓደ" ਵਜੋਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। "ਗੁਆਡੇ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮੂਲ ਅਮਹਾਰਿਕ ਸ਼ਬਦ "Guadegna/ ጓደኛ" ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਇੱਕ ਦੋਸਤ" ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ 1974 ਦੀ ਬਗਾਵਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮੂਹ, ਉਸੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 1991 ਤੋਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਜਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਅਰਬੀ ਸ਼ਬਦ رفيق (ਰਫੀਕ) (ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਾਮਰੇਡ, ਸਾਥੀ) ਅਰਬੀ , ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਵਿੱਚ "ਕਾਮਰੇਡ" ਦੇ ਸਮਾਨ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਰਥ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਰਬ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਾਥ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਲੇਬਨਾਨੀ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਰਬੀ ਪੁਰਸ਼ ਸਹੀ ਨਾਮ ਹੈ। ਈਰਾਨੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵੀ ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਦੇ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ , ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਈ ਵਾਰ ਜਮਾਤ-ਏ-ਇਸਲਾਮੀ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਜਮੀਅਤ-ਏ-ਤਲਾਬਾ (ਜਮਾਤ-ਏ-ਇਸਲਾਮੀ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੰਗ) ਦੇ ਇਸਲਾਮੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਲਈ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ընկեր (unger) ਮੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ընկերուհի (ungerouhi) ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ 'ਦੋਸਤ'। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ , ਰਾਮਗਵਾਰ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਹੰਚਾਕੀਅਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਨਿਚੋੜ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਬਦ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਨਾਸਤਿਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਨਾਸਿਕ ਕਾਮਰੇਡ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਥੋਂ ਦੀ ਮੂਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਤਾਂ ਲਗਭਗ ਖਤਮ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।

ਰੰਘਰੇਟੇ ਸਿੰਘ

ਕਮਿਊਨਿਸਟ (ਕਾਮਰੇਡੀ) ਅੱਤਵਾਦ / ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਅੱਤਵਾਦ

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੱਤਵਾਦ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੱਤਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਰਕਸਵਾਦ-ਲੈਨਿਨਵਾਦ , ਮਾਓਵਾਦ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਟਸਕੀਵਾਦ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੱਤਵਾਦ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਾਯੋਜਿਤ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ , ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ, ਚੀਨ, ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਅਤੇ ਕੰਪੂਚੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੈਰ-ਰਾਜੀ ਕਲਾਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੈੱਡ ਬ੍ਰਿਗੇਡਜ਼ , ਫਰੰਟ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਰੈੱਡ ਆਰਮੀ ਫੈਕਸ਼ਨ ਵੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਮੂਹ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਉੱਠਣ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਲਾਲ ਅੱਤਵਾਦ ਜਾਂ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਅੱਤਵਾਦ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਅੱਤਵਾਦ ਜਾਂ ਦੂਰ-ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਅੱਤਵਾਦ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਜਾਂ ਦੂਰ-ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅੱਤਵਾਦ ਹੈ , ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਉਖਾੜਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਜਾਂ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸਮਾਜਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ । ਮੌਜੂਦਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਅੱਤਵਾਦ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਅੰਤ ਅਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਘਨ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

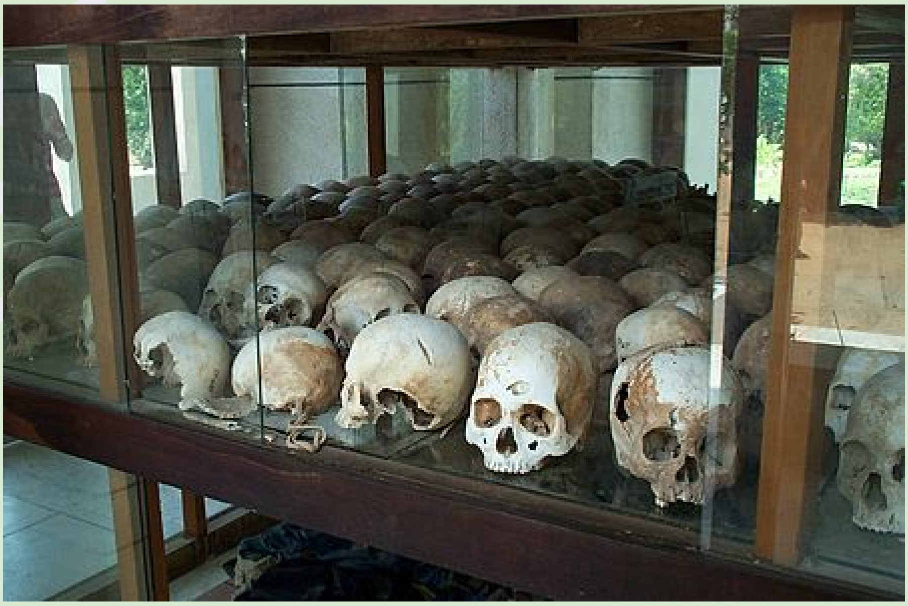

1930 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ, "ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੱਤਵਾਦ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਦਾ ਡਰ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1940 ਅਤੇ 1950 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਅਤੇ ਵੀਅਤਨਾਮ , ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਉਭਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਜੌਹਨ ਸਲੋਕਮ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

1960 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਚੀਨ-ਸੋਵੀਅਤ ਵੰਡ (ਦੋ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ) ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਯੂਰਪ , ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ । ਪੱਛਮੀ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ , ਇਹਨਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਯੂਰੋਟੇਰੋਰਿਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

FCOs ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿੰਸਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਵਿਰੋਧ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਅੰਦਾਜ਼ਨ 50 ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਜਾਂ ਲੈਨਿਨਵਾਦੀ ਸਮੂਹ ਤੁਰਕੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ , ਅਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 225 ਸਮੂਹ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ । ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ । ਇਹਨਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਟੋ ਅਤੇ ਇਤਾਲਵੀ, ਜਰਮਨ ਅਤੇ

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ । ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਹਮਦਰਦ ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਲੈਨਿਨ ਨੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ , ਉਸਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਦ ਵਜੋਂ ਸਮਰਥਨ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਇਨਕਲਾਬੀ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਤਰੀਕਾ ਮੰਨਿਆ। ਲਿਓਨ ਟ੍ਰਾਟਸਕੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ , ਲੈਨਿਨ ਨੇ ਆਤੰਕ ਦੀ ਪੂਰਨ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 1904 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਲੈਨਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, " ਪ੍ਰੋਲੇਤਾਰੀ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਜੈਕੋਬਿਨ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਅਰਥਹੀਣ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ । 1905 ਵਿੱਚ, ਲੈਨਿਨ ਨੇ ਸੇਂਟ ਪੀਟਰਸਬਰਗ "ਲੜਾਈ ਕਮੇਟੀ" ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ , ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਓਵਾਦੀ) ਅਤੇ ਨਕਸਲੀ

ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਕਸਲੀ ਸਮੂਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੱਧ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਓਵਾਦ ਦੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਵਾਰ ਰਣਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ , ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਓਵਾਦੀ) ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਪਿਛਲੀਆਂ ਨਕਸਲੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਪੀਪਲਜ਼ ਵਾਰ ਗਰੁੱਪ ਅਤੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸੈਂਟਰ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਐਮਸੀਸੀ) ਦੇ ਅਭੇਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ । ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਕਸਲੀ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਤਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਕਸਲੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਾਲ ਕੋਰੀਡੋਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇੱਕ ਫਰੰਟਲਾਈਨ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲੇਖ ਨੇ ਭਾਮਰਾਗੜ ਤਾਲੁਕਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ , ਜਿੱਥੇ ਮਾੜੀਆ ਗੋਂਡ ਆਦਿਵਾਸੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਨਕਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਦਿਲ ਹੈ ।

ਲਾਲ ਕੋਰੀਡੋਰ - LWE ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ

2007-09 ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਮੀ ਜਦੋਂ ਨਕਸਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ 10 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ 180 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਸਨ, ਇੱਕ ਖੇਤਰ "ਰੈੱਡ ਕੋਰੀਡੋਰ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 92,000 ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਕਸਲੀ ਹਿੰਸਾ ਹੁਣ 2 ਕਲੱਸਟਰਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਦੰਡਕਾਰਣਿਆ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਝਾਰਖੰਡ-ਬਿਹਾਰ-ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਤਿਕੋਣੀ ਸਰਹੱਦ ਵਿੱਚ (ਹਾਵੜਾ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ)

2021 ਵਿੱਚ, ਨਕਸਲੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝਾਰਖੰਡ (14 ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ), ਬਿਹਾਰ (10), ਉੜੀਸਾ (5) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ (10), ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (8), ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ (8), ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ (8) ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। 2) ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹਨ।

1996 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 13,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

(ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ)

ਕੰਬੋਡੀਆ

ਖਮੇਰ ਰੂਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੰਬੋਡੀਅਨ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ , ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 17 ਲੱਖ ਤੋਂ 25 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਨੂੰ ਜੋਸੇਫ ਐਸ. ਟੂਮਨ ਦੁਆਰਾ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚੀਨ

ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਏ. ਵੈਲਨਟੀਨੋ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨੀ ਘਰੇਲੂ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 1927 ਅਤੇ 1949 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 18 ਲੱਖ ਤੋਂ 35 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ।

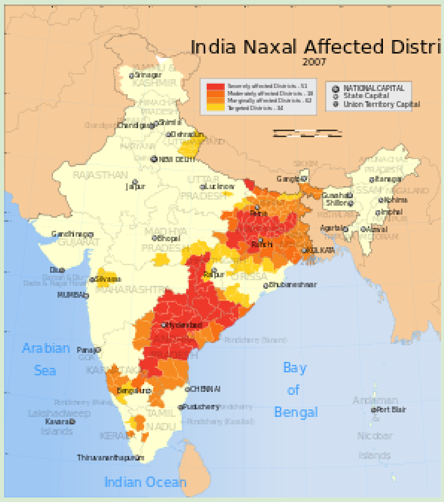

ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ

ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (PKI) 1948 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਿਦਰੋਹ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 1965 ਵਿੱਚ ਤਖ਼ਤਾ ਪਲਟ ਦੀ ਅਸਫਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ । ਹਾਲਾਂਕਿ , DN Aidit ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ , PKI ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਥਿਤ ਤਖਤਾਪਲਟ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇੱਕ ਹਿੰਸਕ-ਕਮਿਊਨਿਸਟ-ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ੁਧਤਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੱਜੇ-ਪੱਖੀ ਫੌਜੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ।

ਬੁਲਗਾਰੀਆ

16 ਅਪ੍ਰੈਲ 1925 ਨੂੰ ਸੇਂਟ ਨੇਡੇਲੀਆ ਚਰਚ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਬੁਲਗਾਰੀਆਈ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਬੀਸੀਪੀ) ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੁਲਗਾਰੀਆ ਦੇ ਸੋਫੀਆ ਵਿੱਚ ਸੇਂਟ ਨੇਡੇਲਿਆ ਚਰਚ ਦੀ ਛੱਤ ਨੂੰ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ । 150 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਜਪਾਨ

1960 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਜਾਪਾਨੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਫੁਸਾਕੋ ਸ਼ਿੰਗੇਨੋਬੂ ਨੇ ਖਾੜਕੂ ਜਾਪਾਨੀ ਰੈੱਡ ਆਰਮੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਇਨਕਲਾਬ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। [33] ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਦੂਤਾਵਾਸ ਹਮਲੇ, ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਅਗਵਾ, ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਅਤੇ ਬੰਧਕ ਬਣਾਏ। ਉਹ 1972 ਦੇ ਲੋਡ ਏਅਰਪੋਰਟ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ 26 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 79 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। 1988 ਵਿੱਚ, ਜੇਆਰਏ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਨੇਪਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ USO ਮਨੋਰੰਜਨ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਕਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 4 ਇਤਾਲਵੀ ਨਾਗਰਿਕ, 1 ਯੂਐਸ ਸਰਵਿਸ ਵੂਮੈਨ, ਅਤੇ 15 ਹੋਰ ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ।

ਜੇਆਰਏ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਖੱਬੇ ਧੜੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਰੈੱਡ ਆਰਮੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਆਸਾਮਾ-ਸਾਂਸੋ ਘਟਨਾ ਲਈ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ , ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੀ 14 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਚੱਲਿਆ ਸੰਘਰਸ਼।

ਪੇਰੂ

ਸ਼ਾਈਨਿੰਗ ਪਾਥ ਲੀਮਾ, ਪੇਰੂ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 1992 ਦੇ ਟਾਰਾਟਾ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ 25 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 250 ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਸ਼ਾਈਨਿੰਗ ਪਾਥ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1969 ਵਿੱਚ ਮਾਓਵਾਦੀ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਬੀਮਾਏਲ ਗੁਜ਼ਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਰੂਵਿਅਨ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1980 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਪੇਰੂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਸ਼ਾਈਨਿੰਗ ਪਾਥ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗੁਰੀਲਾ ਯੁੱਧ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, "ਹੱਤਿਆਵਾਂ, ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ, ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਤਲੇਆਮ" ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, [37] ਟਾਰਾਟਾ ਬੰਬਾਰੀ ਅਤੇ 1983 ਦੇ ਲੂਕਾਨਾਮਾਰਕਾ ਸਮੇਤ, ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਤਲੇਆਮ _ ਗੁਜ਼ਮਾਨ ਨੂੰ 1992 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹ, ਟੂਪੈਕ ਅਮਰੂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਅੰਦੋਲਨ , ਨੇ ਪੇਰੂ ਦੇ ਜਾਪਾਨੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਵਿੱਚ ਬੰਧਕ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਦਨਾਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੇਰੂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ 126 ਦਿਨ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਬੰਦ ਹੋਇਆ।

ਸ਼ਾਈਨਿੰਗ ਪਾਥ ਨੂੰ ਪੇਰੂ, ਜਾਪਾਨ, [38] ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ, [39] ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ , ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ,] ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਫੰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। .

ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼

1969 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਊ ਪੀਪਲਜ਼ ਆਰਮੀ (ਐਨਪੀਏ) ਨੂੰ ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੀਜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੂਹ ਨੇ 1987 ਅਤੇ 1992 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਰਾਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ । 2000 ਅਤੇ 2006 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 42 ਵਾਧੂ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ। NPA ਨੂੰ ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ, ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰੋਡੇਸ਼ੀਆ (ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ)

ਰੋਡੇਸ਼ੀਆ (1980 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ) ਵਿੱਚ , 1970 ਦੇ ਬੁਸ਼ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ , ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜੰਗੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ , ਚੀਨ ਅਤੇ ਕਿਊਬਾ ਸਮੇਤ ਉਹਨਾਂ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ । ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਵੇਂ ਗੁਰੀਲਾ ਫ਼ੌਜਾਂ— ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ ਅਫ਼ਰੀਕਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ZAPU) ਦੀ ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਆਰਮੀ (ZIPRA), ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ ਅਫ਼ਰੀਕਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਅਨ (ZANU) ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ ਅਫ਼ਰੀਕਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਰਮੀ (ZANLA)—ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ। ਜ਼ੈਂਬੀਆ ਦੇ ਲੁਸਾਕਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ , ਤਾਂ ਜੋ ਰੋਡੇਸ਼ੀਆ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇ। ZANU ਅਤੇ ZANLA ਨੇ 1972 ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕ ਦੇ ਟੇਟੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ , ਅਤੇ 1979 ਵਿੱਚ ਯੁੱਧ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰੱਖਿਆ। ZIPRA ਜ਼ੈਂਬੀਆ ਵਿੱਚ ਅਧਾਰਤ ਰਿਹਾ। ਮਾਓਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦੀ ਮੂਲ ਸੰਸਥਾ, ZANU, ZANLA ਨੇ ਚੀਨੀ ਮਾਓਵਾਦੀ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ, ਪੇਂਡੂ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਸਿਆਸੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੜਤਾਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁਕਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ ZIPRA ਨੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਇਸਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ੈਂਬੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਫੌਜ ਬਣਾਈ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਊਬਾ ਅਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਰੋਡੇਸ਼ੀਆ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੋਡੇਸ਼ੀਅਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। . ਆਖਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ

1917 ਵਿੱਚ ਰੂਸੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ , ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਵੀਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਅੰਨਾ ਗੀਫਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ "ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ।" ਰੈੱਡ ਟੈਰਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 17,000 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ । ਲੈਨਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੀ "ਜੈਕੋਬੀਅਨ ਪਾਰਟੀ ਕਦੇ ਵੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ," 1793-1794 ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਜੈਕੋਬੀਅਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਾਲਸ਼ਵਿਕ ਲਾਲ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ । ਚੇਕਾ (ਸੋਵੀਅਤ ਗੁਪਤ ਪੁਲਿਸ) ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਫੇਲਿਕਸ ਡਜ਼ਰਜਿੰਸਕੀ ਨੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਨਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ (NEP) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲੈਨਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੈ ਕਿ NEP ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅੱਤਵਾਦ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਆਵਾਂਗੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਅੱਤਵਾਦ ਹੋਵੇਗਾ"।

ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ

ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰੰਗਭੇਦ ਦੇ ਦੌਰ ਦੌਰਾਨ , ਅਫ਼ਰੀਕਨੇਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਏਐਨਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਫੌਜੀ ਵਿੰਗ, ਉਮਖੋਂਟੋ ਵੀ ਸਿਜ਼ਵੇ , ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੱਤਵਾਦੀ ਮੰਨਿਆ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਦਾ ਦਮਨ ਐਕਟ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੰਨਦੀ ਸੀ। 1967 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੜੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ। [55]

ਵੀਅਤਨਾਮ

ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵੀਅਤ ਮਿਨਹ ਨੇ ਜਾਪਾਨੀ ਕਾਬਜ਼ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋ ਚੀ ਮਿਨਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਰੀਲਾ ਮੁਹਿੰਮ ਲੜੀ ਅਤੇ, ਜਾਪਾਨ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਇਹ ਬਗਾਵਤ 1954 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਤਮਿਨਹ ਵਿਏਟਕੋਂਗ (ਵੀਸੀ) ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਦੱਖਣੀ ਵੀਅਤਨਾਮੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਿਆ। [56] ਇਹਨਾਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ 1954 ਵਿੱਚ ਵਿਅਤ ਮਿਨਹ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਰੀ ਰਹੀਆਂ। ਕੈਰੋਲ ਵਿੰਕਲਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 1950 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਦੱਖਣੀ ਵੀਅਤਨਾਮ ਵਿੱਚ ਵੀਅਤਨਾਮ ਦਾ ਅੱਤਵਾਦ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ, ਸੂਬਾਈ ਮੁਖੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਨਰਸਾਂ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1965 ਅਤੇ 1972 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਵੀਅਤਕਾਂਗ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 33,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 57,000 ਹੋਰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਏ ਸਨ। ਸਾਈਗੋਨ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਗੀਆ ਐਮ. ਵੋ ਦੁਆਰਾ "ਲੰਬੀ ਅਤੇ ਕਾਤਲਾਨਾ" ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੱਖਣੀ ਵੀਅਤਨਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤ੍ਰਾਨ ਵਾਨ ਹੂੰਗ ਇੱਕ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਨ ; ਇਕੱਲੇ 1964 ਵਿਚ, ਵੀਅਤਕਾਂਗ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ 19,000 ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ।

ਡਾਕ ਸੋਨ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬੱਚਾ

ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਡਗਲਸ ਪਾਈਕ ਨੇ ਹੂਏ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਵੀਅਤਨਾਮ ਯੁੱਧ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕਤਲੇਆਮ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ 6,000 ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ "ਹੂਏ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ 3800 ਮਾਰੇ ਗਏ, 2786 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਸਮੂਹਿਕ ਕਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ 2226 ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ 16 ਗੈਰ ਵੀਅਤਨਾਮੀ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ" ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੌਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਬੰਬਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਮੂਹਿਕ ਕਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਏ. ਵੈਲਨਟੀਨੋ ਨੇ VC ਅੱਤਵਾਦ ਤੋਂ 1954 ਅਤੇ 1975 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁੱਲ 45,000 ਤੋਂ 80,000 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ।

ਡਗਲਸ ਪਾਈਕ ਨੇ Đắk Sơn ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ Vietcong ਨੇ Đắk Sơn ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭੜਕਾਊ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ 252 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ। ਮਈ 1967 ਵਿੱਚ, ਟਰਾਨ ਵੈਨ-ਲੁਏ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ "ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 174 ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ, ਜਣੇਪਾ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।" [69] ਅਮੀ ਪੇਦਾਹਜ਼ੁਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁੱਠੀ ਭਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਲਜੀਰੀਆ , ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵੀਅਤਕਾਂਗ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਘਾਤਕਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ," [70] ਅਤੇ ਉਹ ਵੀਸੀ ਨੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਡੀਡ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ। ਆਰਥਰ ਜੇ. ਡੋਮੇਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ VC ਅੱਤਵਾਦ ਕਾਰਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੱਸਾਂ 'ਤੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਘਾਤ ਲਗਾ ਕੇ ਫਸ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਾਣੇ ਨਾਲ ਦੋ ਗੱਲਾਂ

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤਰਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਕਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਹਯਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨੇ ਤੇ ਘਰ ਬੈਠ ਕੇ ਤਰਕਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸਨ? ਨਰ ਭਖਸੀ ਕੌਡੇ ਰਾਖ਼ਸ਼ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰੀ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਤਰਕ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਸੀ?ਬੁੜ੍ਹੀ ਨੇ ਜੰਮ ਕੇ ਸਿੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਬਾਹਰ ਜਾਹ ਪੁੱਤ ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਿਖੀ ਲਈ ਤਰਕਾਂ ਮਾਰੀ ਜਾਹ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਹਯਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵਾਂਗ ਸਿਧਾ ਜਾ ਕੇ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਕਿਉਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬੇੜਾ ਗ਼ਰਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈਂ।ਜੇ ਸਿੱਖੀ ਦਰਦ ਹੈ ਜਾ ਕੇ ਬਾਦਲ ਕੋੜਮੇ ਦੇ ਗਲ ਪਵੋ ,ਕਿਉਂ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਬੈਰ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਵੀ ਤਰਕਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ"ਸੁਨਿ ਰੇ ਤੂ ਕਉਣ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਇਓ॥ਏਤੀ ਨ ਜਾਣੈ ਕੇਤੀਕੁ ਮੁਦਤਿ ਚਲਤੇ ਖਬਰ ਨਾ ਪਾਇਓ॥

ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਹਸਣਾ ਸੌਣਾ ਵਿਸਰ ਗਿਆ ਹੈ ਮਰਣਾ॥ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਖੁਆਰੀ ਕੀਨੀ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ॥ਪ੍ਰਾਣੀ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੋ ਆਪਣੀ ਪਤਿ ਸੇਤੀ ਘਰੁ ਜਾਵੋ॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਇਵੇਹਾ ਜੀਵੀਆ ਜਿਤ ਖਾਏ ਵਧਾਇਆ ਪੇਟੁ॥ ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮੁ ਬਿਨੁ ਸਭੋ ਦੁਸਮਣ ਹੇਤੁ॥

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਇਹ ਤਰਕਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਉਂ ਚੰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀਆਂ, ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਤਰਕਾਂ ਕਦੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਾਈਆਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖ ਧਰਮ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਲਈ

ਨਫ਼ਰਤ ਭਰੀ ਭੜਾਸ ਕੱਢਣਾ ਹੈ। ਕਾਮਰੇਡ ਨਾਸਤਿਕਾਂ ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦੀ ਚਾਦਰ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹਿਲਾਉਣੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਗਰੁੱਪ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।ਤੁਸੀ ਅੱਠ ਵਾਰ ਪੁੱਠੇ ਜੰਮ ਕੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਤਰਕਾਂ ਨੇ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਰੱਬੀ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਹੂਕਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਤਰਕਾਂ ਨੇ ਰੱਬ ਅਤੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਨਫ਼ਰਤ ਹੀ ਨਫਰਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਏਮਨਾਬਾਦ ਵਿਚ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਬਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਜਾਬਰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕਤਲੇਆਮ ਨਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਜਦ ਲਾਹੌਰ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਈ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈ ਪੋਪਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਜਦ ਬਾਬਰ ਨੂੰ ਵਾਅਦਾ ਯਾਦ ਕਰਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਫੌਰਨ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਹਾਂ ਇਸ ਲਈ ਤਰਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ।ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਹੋ ਤਾਂ ਦੋ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਵਾਰੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ?ਜਦ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਿਉਂ ਮਰ ਗਏ, ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇ। ਧਿਰਕਾਰ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ ਨੂੰ,ਲੱਖ ਵਾਰ ਧਿਰਕਾਰ ਹੈ।

ਕੋਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਇਸ ਪੋਸਟ ਲਈ ਕੁਮੈਨੰਟਸ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਰਣਨੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ ਥੋਪਣੀ ਹੈ, ਕੌਣ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀ ਬੋਲਣਾ।ਯਾ ਫਿਰ ਐਸਾ ਕੁਮੈਨੰਟਸ ਦੇਓ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁੱਦਾ ਹੀ ਘੁਮਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਕਾਮਰੇਡ ਕੁੱਤੇ ?

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡ ਨਹੀਂ ਕੁੱਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਕਹੋ। ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਕੁੱਤੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਬੜੇ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਬਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਕੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ;

ਸੁਆਮੀ ਕੋ ਗ੍ਰਿਹੁ ਜਿਉ ਸਦਾ ਸੁਆਨੁ ਤਜਿਤ ਨਹੀਂ ਨਿਤਿ।।

ਨਾਨਕ ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਹਰਿ ਭਜਹੁ ਇਕੁ ਮਨਿ ਹੋਇ ਇਕੁ ਚਿਤਿ।।

ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਗੁਣ ਦੇ ਨਾਲ ਔਗਣ ਵੀ ਹਨ।ਜੇ ਖਾਂਦੇ ਅਗਿਓਂ ਰੋਟੀ ਚੁਕ ਲਵੋ ਬੁਰਕ ਮਾਰਦਾ ਹੈ।ਸਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਤੁਹਾਡੇ ਖਾਂਦਿਆਂ ਦੀ ਜੇ ਥਾਲੀ , ਤੁਹਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਤਾਂ ਥਾਲੀ ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਮਾਰੇਗਾ।ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸ ਕਿ ਆਪਣਾ ਮਾਲਕ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਬਦਮਾਸ਼ ਹੋਏ ਉਸ ਨੂੰ ਚੱਟੇਗਾ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਹੋਏ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਟੇਗਾ।

ਇਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸ ਅੱਜ ਦੇ ਕਾਮਰੇਡ ਜੁਗਿੰਦਰ ਉਗਰਾਹਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਲੱਛਣਾ ਤੋਂ ਅਤੇ ਫੇਸਬੁੱਕੀ ਲਾਣੇ ਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਤੋਂ ਪਰਗਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਗਰਾਹਾਂ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਬੰਦੇ ਅਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਹਨ। ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਮੈਂ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਨਾਅਰਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ, ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

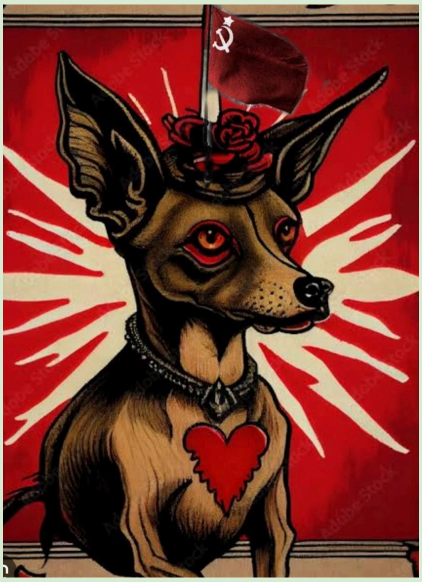

ਦੋ ਕ੍ਰੋੜ ਚੀਨੀ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕਾਤਲ ਮਾਓ ਜ਼ੇ ਤੁੰਗ,ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਲੱਖ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕਾਤਲ ਸਟਾਲਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਉਹ ਮਹਾਨ ਨੇਤਾ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਜਨੂਨੀ, ਦੇਸ਼ ਦਾ ਗ਼ੱਦਾਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਕਾਤਿਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਭੰਡਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਲਹਿਰ ਵੇਲੇ ਮਾਰੇਂ ਗਏ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਿਖ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਾਤਿਲ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਹਥਿਆਰ ਲੈ ਕੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਮ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦਾ ਸਾਈਕਲ ਜਾਂ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਗਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਤਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਤੋਂ ਭੌਂਕਦਾ ਭੌਂਕਦਾ ਸਕੂਟਰ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜਦਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਸਕੂਟਰ ਤੇਜ਼ ਕਰੋ ਉਨਾ ਹੀ ਹੋਰ ਤੇਜ ਭੱਜ ਕੇ ਸਕੂਟਰ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਠੀਕ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਕੁੱਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਨਿੱਤਨੇਮ ਕਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਵੇ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਮਾਇਆ ਭੇਟ ਕਰੇ ਯਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰੇ ਕੁੱਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਪੋਸਟਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ; ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ

ਹਨ,ਜੇ ਇਹ ਪੈਸਾ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇ।ਜੇ ਇਸੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਮਿਲੇ। ਜਿੰਨੇ ਤੁਸੀਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਵੋ ਇਹ ਉਸ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤਨਕੀਆਂ ਕੱਢੀ ਜਾਣਗੇ।ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅੱਕ ਕੇ ਸਖ਼ਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੋਗੇ ਤਾਂ ਕਹਿਣਗੇ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ?

ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇਸ ਵਿਚ ਵਿਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪੀ ਕੇ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜ ਤੱਕ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬੰਦ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਇਸ ਬਗੈਰ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।

ਅੱਜ ਨਵਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਾ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੇ ਛਡਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ ਇਹ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਕਰਤਾ ਮਹਾਂ ਕਵੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ,ਇਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ।ਕੀ ਇਹ ਨਾਸਤਿਕਾਂ ਦਾ ਕੁਤ ਪੁਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਜਦ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ;

ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਰੇ॥

ਗੁਰੁ ਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕੁ ਜਨੁ ਮਾਨੈ ਪਰਤਖਿ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ॥

ਕਿਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਗਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਢਿੱਡ ਪੀੜ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੋਸਟ ਸਿਰਫ ਪੜ੍ਹਨੀ ਹੈ ਨਾ ਕੋਈ ਕੁਮੈਂਨੰਟਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲੀਸ ਕੇਸ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਗ਼ੱਦਾਰ

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਜੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਸਿਰ ਧੜ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਰਵਾਣੇ ਮੁਗਲਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਇਆ।ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ,ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਵਰਗੀ ਸਹੀਦੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਮਿਸਲਾਂ ਵੇਲੇ ਬਾਬਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਬਾਬਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ,ਬਾਬਾ ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਜ਼ਾਲਮ ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ ਮਧੋਲ ਕੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਝੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਘਸੀਟ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਦੇ ਬੁੰਗੇ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੈ।ਫਲ ਸਰੂਪ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਵਾਲਾ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ।ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਦੇਸੀ ਫੌਜ ਨੇ ਕੂੜ ਕਪਟ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਡੋਗਰਿਆਂ ਦੀ ਗ਼ਦਾਰੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਾਰੇ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ;

ਜੰਗ ਹਿੰਦ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਭਾਰੀਆਂ ਨੀ।

ਅੱਜ ਹੋਵੇ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਮੁੱਲ ਪਾਵੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਤੇਗਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਨੀ।

ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦਾ ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਬਾਝੋਂ ਫੌਜਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹਾਰੀਆਂ ਨੀ।

ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਾ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਲੈਖਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਮਰੇਡ ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਾਜਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੂਰਬਜ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰਾ ਅਤੇ ਯੂ ਪੀ ਦੇ ਮਿਸਰ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਤੇਗਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਦਾਰੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਗਿਆ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੇਲੇ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ,ਬਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨਾਮਧਾਰੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਲਹਿਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਨ ਦਾਤਾ ਬਣ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਲੜਾਈ,ਚੀਨ ਦੀ , ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ , 1971ਦੀ ਜੰਗ ਜਾਂ ਕਾਰਗਿਲ ਅਤੇ ਹੁਣ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਝੜੱਪਾਂ,ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਜੰਗ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਖ਼ੂਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ।

ਪਰ ਹੁਣ ਅਜੀਬ ਵਰਤਾਰਾ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਦਾਰੀ ਦਾ ਠੱਪਾ ਲੱਗਾ ਕੇ ਕੇਵਲ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਉਸੇ ਦੇ ਖਾਤੇ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਹਰ ਕੁਰਬਾਨੀ,ਹਰ ਇਕ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤੇ ਨਾਟਕ ਖੇਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋ ਰਹੇ ਅਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹਾਨ ਰੱਖਿਅਕ ਜਰਨਲ ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਲੜਾਈ ਦਾ ਹੀਰੋ ਅਤੇ ਏਅਰ ਮਾਰਸ਼ਲ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜਾ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਵਾਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉੱਥੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਫੋਟੋ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਅਨੁਸ਼ਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਪਰੇ ਦੀ ਗੱਦਾਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ? ਦਾੜ੍ਹੀ ਪੰਗ ਅਤੇ ਮੁੱਛ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰੇ ਅਖਾਣਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।ਮੇਰੀ ਪੱਗ ਨਾਂ ਰੋਲ ਦੇਵੀਂ,ਮੇਰੀ ਪੱਗ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖੀਂ।ਇਹ ਮੇਰਾ ਪੱਗ ਵੱਟ ਭਰਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾੜ੍ਹੀ ਲਈ,ਚੋਰ ਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਤਿਨਕਾ,ਮੇਰੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖੀਂ,ਮੇਰੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਰੋਲ ਦਿੱਤੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਭ ਪੱਗਾਂ ਬੰਨਧੇ ਸੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਕੇਸ ਮੁਨਾ ਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਹੈਟ ਸਿਰ ਤੇ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਸਦੇ ਹਨ;

ਸੇ ਦਾੜੀਆ ਸੁਚੀਆ ਜੋ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਲਗੰਨ॥

ਅਨਦਿਨੁ ਸੇਵਨ ਗੁਰੁ ਆਪਣਾ ਅਨਦਿਨੁ ਅਨਦਿ ਰਹੰਨ॥

ਨਾਨਕ ਸੇ ਮੁਖਿ ਸੋਹਣੇ ਸਚੈ ਦਰਿ ਦਿਸੰਨਿ॥

ਮੁਖ ਸਚੇ ਸਚੁ ਦਾੜੀਆ ਸਚ ਬੋਲਹਿ ਸਚੁ ਕਮਾਹਿ॥

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਿ॥

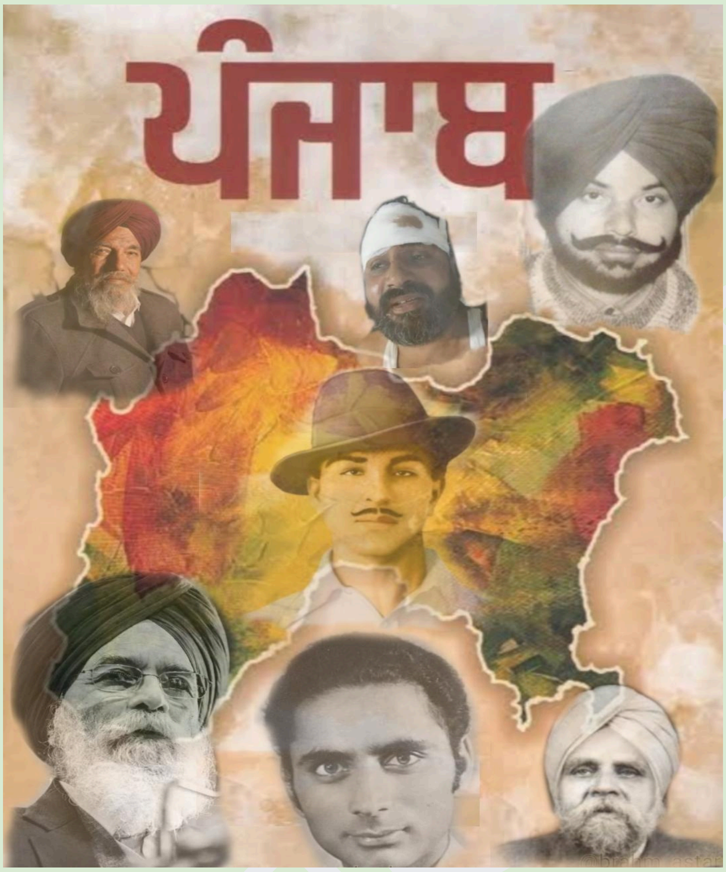

ਧਰਮ ਦੇ ਕੱਟੜ ਦੁਸ਼ਮਣ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਨੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਮੁੱਛ ਅਤੇ ਪੱਗ ਦਾ ਟੰਟਾ ਹੀ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੱਟੜਤਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿੱਟਣ ਵਾਲੇ ਦੱਸਣ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਕੀ ਸੀ ? ਉਹ ਤਾਂ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪੈਰੋਕਾਰ ਸੀ,ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਸੋਚ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਸੋਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਧਰਮ ਇਕ ਅਫੀਮ ਦੀ ਗੋਲ੍ਹੀ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੇਹਯਾਈ ਨਾਲ ਖਿੱਲੀ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਸੋਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮੀਰ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦੇਵੋ। ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਖਾਤਾ ਚੈੱਕ ਕਰੋ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਲਕੀਅਤਾਂ ਅਤੇ ਭੱਠਿਆਂ ਦਾ।ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਕਾਮਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰੋ। ਫਲਸਰੂਪ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰ ਹਰਾਮਖੋਰ ਹੋ ਗਏ। ਨਿੱਤ ਹੜਤਾਲਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਰਖਾਨੇ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬੇੜਾ ਗ਼ਰਕ ਹੋ ਗਿਆ।ਜੇ ਕਿਸੇ ਇਸ ਵਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈਂ ਮੈਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਵਰਕਰ ਹਰਾਮਖੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

1950ਵਿਚ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਲੈਂਡ ਸੀਲਿੰਗ ਐਕਟ ਬਣਵਾ ਕੇ ਵਿਸਵੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਪੈਸੇ ਮਿਲਦੇ ਸੀ।ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਕਹਾਵਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਸੀ;

ਕੁਕੜ ਕਾਉਂ ਕਮੋ ਕਬੀਲਾ ਪਾਲਦੇ।

ਜੱਟ ਮਹੀਆਂ ਸੰਸਾਰ ਕਬੀਲਾ ਗਾਲਦੇ।

ਇਹ ਲੋਕ ਅਖਾਣ ਝੂਠੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੀ ਮਾਰੂਤੀ ਸੁਜ਼ੂਕੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਜਦ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਜਿੰਦਾ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਰਾਖਿਆਂ ਨੇ ਹਰਾਮਖੋਰ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਪੂਰਿਆ।

ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਮਨੂ ਸਿਮਰਤੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਰਬ ਉੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।ਜੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਚੋਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਸੂਰ ਰਾਜੇ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਚੋਰੀ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੰਨੇ ਅਸਮਾਜਿਕ ਗ਼ਲਤ ਕੰਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਸਭ ਦੇ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਬਦਮਾਸ਼ੀ ਦੇ ਅੱਡੇ ਹਨ।

ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵੇਲੇ ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ।ਇਹ ਲੰਗਰ ਪ੍ਰਥਾ ਕਿਹੜੇ ਨਾਸਤਿਕ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਚਲਾਈ,ਮਾਰਕਸ,ਮਾਓ ਜਾਂ ਲੈਨਿਨ ਨੇ ਚਲਾਈ?ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਚਲਾਈ। ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਵਲੰਟੀਅਰ ਮਾਈ ਭਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਸਨ ਜੋ ਖਾਲਸਾਈ ਜੈਕਾਰੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਹਰਾਮਖੋਰ ਉਗਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜੈਕਾਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਵਾਦ ਦੀ ਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।ਲੱਖ ਲਾਹਨਤ ਅਤੇ ਧਿਰਕਾਰ ਹੈ ਐਸੀ ਸੋਚ ਤੇ।ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾਸਤਿਕ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਅਸਲੀ ਵਾਰਿਸ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹਾਨ ਚਿੰਤਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:

ਪੰਜਾਬ ਨਾਂ ਹਿੰਦੂ ਨਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਜਿਉਂਦਾ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ।

ਬੇਈਮਾਨ ਮਨ ਦੇ ਕਪਟੀ ਐਹਸਾਨ ਫਰਾਮੋਸ਼ ਨਾਸਤਿਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ "ਪੰਜਾਬ ਜਿਉਦਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ "

ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਇੰਨਾਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਸਮਝ ਲੈਣ।

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਪੰਥ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ?

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਪਿਛਲੇ ਸੱਠ ਸੱਤਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਮਰੇਡੀ ਨਾਸਤਿਕ ਟੋਲਾ ਗੱਜ ਵੱਜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇਵਲ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ।ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਮਾਸਕ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਟੋਲੇ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਇਨ੍ਹਾ ਬਿਗੜ ਪੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਰਹੁ-ਰੀਤਾਂ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚਿੜਾਉਣ ਅਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਲਈ,ਆਦਤ ਤੋਂ ਮਜਬੂਰ ਇਹ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਸ਼ੋਸ਼ੇ ਛੱਡਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਹੈ ਬੱਸ ਅਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗ ਧਾਰਮਿਕ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁੱਡ ਮਾਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਾਂਗੇ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਆਗਮਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਂ ਤਾਂ ਰੱਬ ਵਾਰੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਸੀ ਨਾ ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਰੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੋਂ ਕੀ ਮੰਗਣਾ ਹੈ।

ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਸੱਪ,ਨੰਦੀ ਬੈਲ,ਗਰੁੜ ਆਦਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੀਕਾਨੇਰ ਇਕ ਚੂਹਿਆਂ ਦਾ ਮੰਦਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੂਹਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ਖੁਆਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕਲਿਆਣ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਕੁਝ ਸੂਝ ਵਾਲੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂ ਅਵਤਾਰਾਂ ਜਾਂ ਤ੍ਰੈ ਦੇਵ(ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਮਹੇਸ਼ ਆਦਿ)ਦੀ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ;

ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਪੂਜੀਐ ਭਾਈ ਕਿਆ ਮਾਗਉ ਕਿਆ ਦੇਹਿ।।

ਅਰਥ:ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀ ਕਰੀਏ ਭਾਈ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ(ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ) ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੈ (ਪਦਾਰਥੀ ਸੁੱਖ) ਉਸ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਮਹੇਸ਼ ਆਦਿ ਤਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਕਿਰਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਲ ਦੇਵਤਾ,ਅਗਨੀ ਦੇਵਤਾ ਅਤੇ ਵਾਯੂ ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਪੂਜਾਰੀ ਸਨ।ਇਸ ਤਰਾਂ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਜਿਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣਾਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਉਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਇੰਜ ਲਿਖੀ ਹੈ;

ਇਕ ਓਅੰਕਾਰ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ।।

ਹੁਣ ਤਰਕਸ਼ੀਲ, ਨਾਸਤਿਕ ਟੋਲਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੱਸਣ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰਿਭਾਸਾ਼ ਹਿੰਦੂਆਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਜਾਂ ਇਸਾਈਆਂ ਦੇ ਕਿਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ।ਕੀ ਇਹ ਨਵਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

ਅਗਿਆਨਤਾ ਵੱਸ,ਜਦ ਰੱਬ ਦਾ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲਣਾ ਸੀ,ਇਸ ਲਈ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ ਵਿਚ ਬੈਠਣਾ, ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਜਲਧਾਰੇ ਕਰਨਾ,ਭੁੱਖੇ ਰਹਿਣਾ, ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ ਰਟਨ ਕਰਨਾ, ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕੰਦ ਮੂਲ ਖਾਣਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਪਠਨ-ਪਾਠਨ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ"ਬੇਦ ਪੜਹਿ ਤੈ ਬਾਦਿ ਵਖਾਣੈ " ਭਾਵ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੌਮੇ ਅਧੀਨ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਬਹਿਸਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਮਨੋਰਥ ਸੀ।ਯਾ ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਜ ਦੱਸਦੇ ਹਨ;

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਵੀਚਾਰਦੇ ਤਤੈ ਸਾਰਿ ਨ ਜਾਣੀ।।

ਭਾਵ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ,ਪਾਪ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੰਨ ਕੀ ਹੈ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦਾ ਵੀਚਾਰ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਦਾ ਇਥੇ ਅਭਾਵ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋਮ ਜੱਗ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ।ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਭਾਵਨਾ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ," ਦੇ ਦੇ ਮੰਗਹਿ ਸਹਸਾ ਗੂਣਾ ਸੋਭ ਕਰੇ ਸੰਸਾਰੁ ।।"ਭਾਵ ਦਾਨ ਇਸ ਲਈ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅੱਗੇ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਮਿਲੇਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੋਭਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਰਦੇ ਸਨ।ਇਸ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਵੀ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਵਰਨਣ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ;

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰ ਕ੍ਰਿਆ ਬਿਰਥੇ।।

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਕਰਮ ਕਮਾਣੇ ਇਹਿ ਓਰੈ ਮੂਸੇ।।1।।ਰਹਾਉ।।

ਬਰਤ ਨੇਮ ਸੰਜਮ ਮਹਿ ਰਹਿਤਾ ਤਿਨ ਕਾ ਆਢੁ ਨ ਪਾਇਆ।।

ਆਗੈ ਚਲਣੁ ਅਉਰ ਹੈ ਭਾਈ ਊਹਾ ਕਾਮਿ ਨਾ ਆਇਆ।।

ਤੀਰਥ ਨਾਇ ਅਰੁ ਧਰਨੀ ਭ੍ਰਮਤਾ ਆਗੈ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵੈ।।

ਊਹਾ ਕਾਮਿ

ਨ ਆਵੈ ਇਹ ਬਿਧਿ ਓਹੁ ਲੋਗਨ ਹੀ ਪਤੀਆਵੈ।।

ਚਤੁਰ ਬੇਦ ਮੁਖਿ ਬਚਨੀ ਉਚਰੈ ਆਗੈ ਮਹਲੁ ਨਾ ਪਾਈਐ।।

ਬੂਝੈ ਨਾਹੀ ਏਕੁ ਸੁਧਾਖਰੁ ਓਹੁ ਸਗਲੀ ਝਾਖ ਝਖਾਈਐ।।

ਨਾਨਕੁ ਕਹਤੋ ਇਹੁ ਬੀਚਾਰਾ ਜਿ ਕਮਾਵੈ ਸੁ ਪਾਰਗਰਾਮੀ।।

ਗੁਰੁ ਸੇਵਹੁ ਅਰੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਤਿਆਗਹੁ ਮਨਹੁ ਗੁਮਾਨੀ।।ਅੰਗ216।।

ਅਬ ਕਲੂ ਆਇਓ ਰੇ।।

ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਬੋਵਹੁ ਬੋਵਹੁ।।

ਅਨ ਰੁਤਿ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ।।

ਮਤੁ ਭਰਮਿ ਭੂਲਹੁ ਭੂਲਹੁ।।

ਗੁਰ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਪਾਏ।।ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਹੈ ਲੇਖਾ।।ਮਨ ਰੁਤਿ ਨਾਮੁ ਰੇ।।

ਗੁਨ ਕਹੇ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਹਰੇ।।

ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਪਾਗਲ ਕਾਮਰੇਡ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਨਵਾਂ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ।

ਨਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ ਨਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਢੰਗ ਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੰਗਣਾ ਕੀ ਹੈ।ਮੰਗਦੇ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਮਰਾਂ ਨਾ। ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੇ ਏਹੋ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਦਿਨ ਮਰਾਂ ਨਾ ਰਾਤ, ਨਾਂ ਅੰਦਰ ਮਰਾਂ ਨਾ ਬਾਹਰ,ਨਾ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਮਰਾਂ ਨਾਂ ਅੱਗ ਨਾਲ ਇਤਿ ਆਦਿ।।

ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਹੰਕਾਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਭਗਵਾਨ ਸਮਝ ਲਿਆ।

ਮਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰ ਕੇ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।ਆਖੀਰ ਨਰਸਿੰਘ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਪਿਆ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਵ ਭਗਤ ਨੇ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਾਂ ਉਹ ਭਸਮ ਹੋ ਜਾਏ।ਮਨ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਪਰਖ ਕੇ ਦੇਖੀਏ ਵਰ ਫਲੀਭੂਤ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ।ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਤੇ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਪਾਰਬਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਓ।ਬਸ ਜੀ! ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਭਗਤ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ।ਆਖੀਰ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਨੇ ਪਹਾੜ ਦੀ ਖੁੱਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਫਸਾ ਲਿਆ। ਪਾਰਬਤੀ ਸਿਆਣੀ ਸੀ, ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਵਿਆਹ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਕਰ ਹੀ ਲੈਣਾ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਨੱਚ ਲਈਏ। ਹੁਣ ਰਾਖ਼ਸ਼ ਨੂੰ ਨੱਚਣਾ ਨਾ ਆਵੇ ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਪਾਰਬਤੀ ਕਰੇ ਉਸ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰੇ। ਪਾਰਬਤੀ ਨੇ ਨਚਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਸਿਰ ਤੇ ਰੱਖ ਲਿਆ,ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਗਤ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਸਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਅਤੇ ਪਾਰਬਤੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚ ਗਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਸੁਰਤਿ ਵਾਲੇ ਸਵਰਗ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਮੰਗਦੇ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਏਲਾਨੀਆ ਕਿਹਾ;

ਵਿਣੁ ਤੁਧਿ ਹੋਰ ਜੇ ਮੰਗਣਾ ਸਿਰਿ ਦੁਖਾ ਦੇ ਦੁਖ।।

ਦੇਹੁ ਨਾਮੁ ਸੰਤੋਖੀਆ ਉਤਰੈ ਮਨ ਕੀ ਭੁਖ।।

ਮਾਗਣਾ ਮਾਗਣ ਨੀਕਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਮਾਗਨਾ।।

ਰਾਜੁ ਨ ਚਾਹਉ ਮੁਕਤਿ ਨਾ ਚਾਹਉ ਮਨਿ ਪ੍ਰਿਤਿ ਚਰਨ ਕਮਲਾ ਰੇ।।

ਕਈ ਬੈਕੁੰਠ ਨਹੀਂ ਲਵੈ ਲਾਗੈ।।

ਮੁਕਤਿ ਬਪੁੜੀ ਭੀ ਗਿਆਨੀ ਤਿਆਗੈ।।

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸੋ ਈ ਕਰਹਿ ਜੇ ਭਗਤ ਤੇਰੇ ਜਾਚਹਿ ਇਹੁ ਤੇਰਾ ਬਿਰਦੁ।।

ਕਰ ਜੋੜਿ ਨਾਨਕ ਦਾਨੁ ਮਾਗੈ ਆਪਣਿਆਂ ਸੰਤਾ ਦੇਹੁ ਹਰਿ ਦਰਸੁ।

ਜਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਟਾ ਅੱਗੇ ਰਖੀ ਫੇਰ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਕੇ ਜਦ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਲਟੀ ਗੰਗਾ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦਾ ਸੀ ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਚੇਲੇ ਨੂੰ ਮੰਥਾ ਟੇਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਾ ਕਦੇ ਮੰਗ ਕੇ ਖਾਧਾ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਕਲ ਕੀਤੀ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਕਿਹਾ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਬੇਟਾ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੈਗੰਬਰ ਕਹਾਇਆ ਪਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ;

ਹਉ ਢਾਢੀ ਵੇਕਾਰੁ ਕਾਰੈ ਲਾਇਆ।।

ਰਾਤਿ ਦਿਹੈ ਕਿ ਵਾਰ ਧੁਰਹੁ ਫੁਰਮਾਇਆ।।

ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਨੌਕਰ ਬਣ ਕੇ ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ ਝੱਲ ਕੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਜੰਗਲ ਬੀਆਬਾਨ ਗਾਹ ਕੇ ਛੱਬੀ ਸਾਲ ਦੁਨਿਆਂ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐਸਾ ਹੋਇਆ।

ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਨੌਂ ਗੁਰੂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸ ਹੋਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ?

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵੱਲੋਂ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ "ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤਰ "ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?

ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੇ ਮੰਦਰ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਸਾਇਆ ਨਾਉਂ ਰੱਖਿਆ "ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ"ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਹੈ"ਹਰਿਮੰਦਿਰ "।ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਚੜ੍ਹਦੇ ਵੱਲ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਵਾਲੇ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਨਿਵਾਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਡੀਜਾਈਨ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਂਹ ਮੰਦਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਂਹ ਮਸਜਿਦ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਦਾ ਗੁੰਬਦ ਵੀ ਮਸਜਿਦ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਅਤੇ ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭਾਵ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਉਹ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਣਾਈ "ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਪੰਗਤ "ਦੀ ਰੀਤ,ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹਿ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤਾਂ ਗਾਉਣ ਲਈ ਆਸਾ ਅਤੇ ਤੁਖਾਰੀ ਰਾਗ ਵੀ ਆਪ ਸਿਰਜੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਣੀ ਆਸਾ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਵਾਰ ਆਸਾ ਇਸੇ ਰਾਗ ਵਿਚ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗਾਉਣ ਲਈ ਤਾਲਾਂ ਵੀ ਆਪ ਸਿਰਜੀਆਂ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਕੀ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਗਾਈ ਜਾਂਦੀ।

ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਜ਼ਰ ਜ਼ੋਰੂ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰ ਜੰਗਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤੇਰਾਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਮਲ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਨਾ ਕੋਈ ਜੰਗੀ ਕੈਦੀ ਬਣਾਇਆਂ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਇਕ ਇੰਚ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਵਡਿਆਈਆਂ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਭੋਰ ਚੋਰ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰਜੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਅਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਅਤੇ ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਉਘੜ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਯੂ ਐਨ ਓ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਸਰਾਹਿਆ ਗਿਆ।

ਬਿਨਾਂ ਪੂਛ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾ ਤੋਂ ਪਸ਼ੂ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਕਾਮਰੇਡ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਅਕਲ ਦੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਧਰਮ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ ਨੂੰ ਸਿਖ ਧਰਮ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।ਪਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ ਮਕਰੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚਿੜਾਉਣ ਲਈ ਬਗੈਰ ਸਿਰ ਪੈਰ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ੇ

ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਝੂਠਾ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਿਗੂਣਾ ਉਦਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਸਹੀ ਗ਼ਲਤ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਣ ਕਿ ਅਧਰਮੀ ਟੋਲਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇਗਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਿੱਛੋਂ ਫਿਰ ਓਹੀ ਰਾਗ ਅਲਾਪੇਗਾ।

ਭੁਲਾਂ ਚੁਕਾਂ ਅਤੇ ਵੱਧ ਘੱਟ ਬੋਲਿਆ ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ ਜੀ।

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਇਹ ਇਕ ਸਰਬਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਗਿਆਨੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਿਤਾਬ ॥ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨਾਲ ਨਾਸਤਕੀ, ਕਾਮਰੇਡੀ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਅਹੰ ਨੂੰ ਗਹਿਰੀ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਰਵਾਸ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਮੂਲ ਸ਼ੰਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

(1) ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਰੁ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਹੈ ਜੋ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਗਿਆਨੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਇਕ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

(2) ਨਾਸਤਿਕ ਬਿਰਤੀ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(3) ਬੇਸ਼ੱਕ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੇਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(4) ਸੂਫੀ ਅਮਰਜੀਤ ਦੀ ਕਿਤਾਬ "॥ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਾਸਤਿਕਤਾ" ਤਰਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਕੇਸ ਦੇ ਬਾਬਾ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਦੇਖ ਕੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਲਵੇ। ਪਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਮਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘੁਮੰਡੀ" ਕਹਿ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਇੱਸੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਸੂਫੀ ਇੰਵ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ (ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ) ਭੇਂਟ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ (ਭਗਤ ਸਿੰਘ) ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਣ।

ਅੱਗੇ ਸੂਫੀ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਜੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ" ਉਪਲੱਬਧ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਉੱਤਮ ਵੀਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਦੋ ਕਿਤਾਬਚੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਏ ਹਨ।

(1) ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਾਸਤਿਕਤਾ" ਲੇਖਕ ਸੂਫੀ ਅਮਰਜੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਤਰਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ" ਤਰਕਸੀਲ ਨਿਵਾਸ, ਕੱਚਾ ਕਾਲਜ ਰੋਡ ਬਰਨਾਲਾ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ੮ਫਰਵਰੀ 2008।

(2) ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ (ਲੇਖਕ ਭਗਤ ਸਿੰਘ), ਭੂਮਿਕਾ ਬਿਪਨ ਚੰਦਰ, ਅਨੁਵਾਦਕ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਦਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰਸਟ, ਇੰਡੀਆ ਏ5 ਗਰੀਨ ਪਾਰਕ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ।

ਪਹਿਲੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕਰਤਾ ਸੂਫੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸ਼ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਮੁੱਖ ਬੰਦ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਨੇ ਤੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਸੰਭਵ ਕਿ ਸ਼ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੇਟ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਕ (ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ) ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਲੋਕ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਣ।

ਜਿਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਉਹ ਦੁਬਿਧਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਮਨੋਕਲਪਿਤ ਨਿਰਨੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਹਿਣਾ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਸਰਬ ਪ੍ਰਵਾਣਿਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੇ ਲਾਹੌਰ ਕਾਂਸਪਾਇਰੈਂਸੀ ਕੇਸ ਅਧੀਨ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ 1915 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ 4 ਅਕਤੂਬਰ 1930 ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਪਰ ਸੂਫੀ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਨੇ ਦੇ ਸੁਰੂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦਾ ਹੈ (ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ) ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਬਰ ਅਕਾਲੀ ਕੇਸ ਦੇ ਬਾਬਾ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਘਟੋ ਘੱਟ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਖ ਕੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਲਵੇ"

ਜਦਕਿ ਬਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ 1920 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੁਝਾਰੂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਚਲਾਈ ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਪਿਛਲੱਗ ਬਣ ਕੇ ਅਹਿੰਸਾਵਾਦੀ ਅਦੋਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਈ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਸੂਫੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਉਹ "ਬਾਬਾ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ" ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਹੁਣ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਕਬ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਸੂਫੀ ਜੀ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਿਤਾਬਚੇ ਦਾ ਮੂਲ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਬਲਕਿ ਵਿਚੋਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨੋਕਲਪਿਤ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਸੂਫੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ "ਘੁਮੰਡੀ" ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਹਿਰਦੇ ਵੇਧਕ ਲਫ਼ਜ਼ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ" ਦਾ ਕਿਤਾਬਚਾ ਲਿਖਣ ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ"। ਜਦਕਿ

ਬਿਪਨ ਚੰਦਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਗੱਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਪੂਰੇ ਵਿਸਵਾਸ਼ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੂਫੀ ਨੇ ਜੋ ਭੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਅਗਿਆਨਤਾ ਜਾਂ ਕਪਟੀ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਲਿਖ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਮਰਜੀਤ ਸੂਫੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘੁਮੰਡੀ ਕਹਿਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਮੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਬੰਦੇ ਅਨਭੋਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਹੰਕਾਰੀ" ਕਹਿਣ ਦਾ ਦੁਸ਼ਟ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਭਰਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਕੌਤਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮਜੀਤ ਸਕਰੁਲਾਂ ਪੁਰੀ ਮੋ: ਨੰਬਰ 94632੍89219 ਤੋਂ ?ਬਾਨੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਹੈ।

(2) ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ : ਬਿਪਨ ਚੰਦਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਦਨ ਤੋਂ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ ਦੇ 4 ਭਾਗ ਹਨ :

(1) ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ।

(2) ਭੂਮਿਕਾ।

(3) ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ।

(4) ਪੁਸਤਕ ਡ੍ਰੀਮਲੈਂਡ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਬਿਪਨ ਚੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਿਤਾਬਚਾ ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ" ਦੀ ਉਥਾਨਕਾ, ਉਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ, ਕਾਲਜ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪੁਸਤਕ ਅਧਿਐਨ ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਨਸਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਅਤੇ ਨਾਸਤਿਕ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਗਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੂਲ ਕ੍ਰਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਦੇਸ ਭਗਤ ਸ਼ਹੀਦ ਲਾਲਾ ਰਾਮ ਸਰਨਦਾਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ॥ਡਰੀਮਲੈਂਡਤ (ਣਗ਼ਕਠ;੍ਅਦ) ਦੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭਮਿਕਾ, ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ॥ਐਨ ਇੰਟ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਟੂ ਦੀ ਡਰੀਮ ਲੈਂਡ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਾਰੀ ਭੀ ਕਿਤੇ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਉਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਇਹ ਕੋਰਾ ਝੂਠ ਬੋਲਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ॥ਹੰਕਾਰੀ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਮੈਂ ਨਾਸਤਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ" ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ "ਪਰ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਦੋਸਤ (ਜੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦੋਸਤ ਮਨ ਕੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾਆ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਜਤਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤਾਂ) ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਮੇਲਜੋਲ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਕਿ ਮੈਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਕੇ ਬੜੀ ਜਿਆਦਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਘੁਮੰਡ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਅਵਿਸਵਾਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਲਿਖਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ, ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕਾਮਰੇਡ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਲਿਖੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ। ਪਰ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧੂੰਆਧਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਪਿੱਛੋਂ ਫਾਂਸੀ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰੋ ਬਿਪਨ ਚੰਦਰ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ "॥ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕ ਪਰਚਾ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਰੀ ਛੁਪੇ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੁਆਚ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਭਾਰੀ ਰਕਮ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਇਕ ਹੱਥ ਤੋਂ ਦੂਸਰੇ ਹੱਥ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕਿਧਰੇ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਈਆਂ।"

ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ/ਵਾਲੇ ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਾਸ ਸਾਥੀ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਨੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਇੰਨੇ ਡਰਪੋਕ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਹਰਜਾਨਾ ਭਰਨ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਰਹਿਬਰ ਦੀਆਂ ਮੌਲਿਕ ਲਿਖਤਾਂ ਹੀ ਗੁੰਮ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਹ ਲੱਭ ਨਹੀਂ ਸਕੀਆਂ।

ਅੱਗੇ ਪ੍ਰੋ ਬਿਪਨ ਚੰਦਰ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਇਹ ਪਰਚਾ "ਮੈਂ ਨਾਸਤਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ, ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਹੱਥੀਂ ਚੋਰੀ ਛੁਪੇ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਰਚੇ ਨੂੰ ਜੂਨ 1931 ਦੀ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਅਖ਼ਬਾਰ (The people) ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਲਾਲਾ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਸਨ।

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਘੋਖਿਆਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ" ਅਤੇ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਲਾਲਾ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਨਾਸਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ, ਪੁਰਜ਼ੋਰ, ਰੱਬ ਨੂੰ ਖੰਡਣ ਵਾਲੀ ਲਿਖਤ ਕਿਵੇਂ ਛਪ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਫਿਰ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ

ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਇਸ ਰਚਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦਾ ਸੰਮਤ ਤਤਕਰੇ ਵਾਲੇ ਪਨੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪਨੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ 2007 ਹੈ । ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ॥1931@ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। 1931 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ 2007 ਤੱਕ 76 ਸਾਲ ਦੇ ਲੰਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਗੁੰਮ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਗਹਿਰਾ ਰਾਜ਼ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਾਂਗੇ।

ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ (ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਸਮਾਂ) ਦੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਗਿਆਨੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਖੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ "ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ" ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਐਡੀਸ਼ਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ 1936 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਹਿੱਸਾ 1938 ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ। ਦੋਨਾਂ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਠਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਜਨਵਰੀ 1951 ਵਿੱਚ ਛਾਪੀ ਗਈ। ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਤਿੰਨੇ ਹਿੱਸੇ ਇੱਕਠੇ ਕਰਕੇ 1956 ਵਿੱਚ, ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੌਧਵੀਂ ਵਾਰ 2010 ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਹੈ।

ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ 1961 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੜਕੇ ਭਾਈ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੋਠੀ ਨੰ: 79 ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਛਪ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਮਰੇਡ ਨਾਸਤਕੀ ਬੰਦੇ ਨੇ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਨਾ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਸਤਿਕ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਅੰਦਰ ਵਰਨਿਤ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੇ ਨਾਸਤਿਕ ਸਾਥੀ, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਚਾਰ, ਵਿਵਹਾਰ, ਕਿਰਾਦਾਰ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਔਜ ਤੋਂ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਭੀ ਇਸ ਮੁਆਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੇ ਪਸਾਰ, ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਿਆ ਨਾਲ ਨਾਸਤਕੀ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪਰਖਚੇ ਉੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਨਵੇਂ ਜਨਮੇ ਨਾਸਤਿਕ ਛੋਕਰੂਆਂ ਨੇ ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ ਪਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਖੁੜਦੁੰਬ ਤਕਰੀਬਨ 1990 ਦੇ ਆਸ੍ਪਾਸ ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਨਾਸਤਕੀ ਟੋਲੇ ਦਾ ਸਿੱਖੀ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮਣਵਾਦੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇ ਭੰਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ 1977 ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਭੀ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਸਕੀਨ ਦਾ ਟੀਵੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਇਹ ਭਾਈ ਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਟੀਵੀ ਤੇ ਆ ਰਹੀ ਕਥਾ ਅਤੇ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਟ੍ਰਸਟ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਆਰ ਵਾਲੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਫਿਟਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇਸਾਨ ਹੋ ਕੇ, ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਰੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਲਿਖਣ ਲੱਗ ਪਏ; ਪਰ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਰੀ ਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਾਠਕ ਆਪ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਲੈਣ ਕਿ ਕਾਮਰੇਡੀ ਨਾਸਤਿਕ ਕਲਮਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਆਮ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਸਿੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਨਫ਼ਰਤ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਬਨਾਮ ਕਾਮਰੇਡੀ ਦੁਖੜੇ

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰੈਜਮੈਂਟ ਦੇ ਇੱਕੀ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਕਬਾਇਲੀ ਖ਼ੂੰਖਾਰ,ਜਨਮ ਤੋਂ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਕਰਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪਠਾਣਾਂ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਹਵਾਲਦਾਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਵੀਹ ਫੌਜੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਲਾਂਗਰੀ, ਪੁਰਜ਼ਾ ਪੁਰਜ਼ਾ ਕਟ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।ਜਦ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇੰਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੋਈ ਕੁਮਕ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ।ਇਕੀ ਸਿੱਖਾ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਸੱਤ ਸੌ ਤੋਂ ਉਪਰ ਬੰਦੇ ਮਾਰ ਗਿਰਾਏ ਸੀ।ਇਹ ਵਾਰਤਾ 1897 ਦੇ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਦ ਸਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਮਲਕਾ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਪਲਟਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਵਾਰਿਸਾਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਦਸ ਦਸ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਇਨਾਮ ਵੱਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਸਾਰੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਇਹ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖ ਪਲਟਣਾਂ ਹੀ ਇਹ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ ਹਨ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਰਵ ਉੱਚ ਸੰਸਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਲੜਾਈ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਵੱਡੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੌਰਵਮਈ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸੁਣਕੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਤੇ ਸੱਪ ਮੇ੍ਹਲਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਲਈ ਬਹਾਨੇ ਲੱਭਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮਸਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇ ਤਾਂ ਕਾਮਰੇਡੀ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਇਸ ਦਾ ਤੋੜ ਲੱਭਣ ਲਈ ਲੰਬੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਤੋੜ ਲੱਭਦੇ ਹਨ।

ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਸਾਲ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਇਸ ਲਈ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਖ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੱਲ ਲੱਭ ਲਿਆ।

ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਠਾਣ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਗੁਲਾਮੀ ਅਧੀਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪਿੱਠੂ ਬਣ ਕੇ ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜੇ।

ਇਹ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਖੂੰਖਾਰ ਪਠਾਣਾਂ ਦਾ ਲੁੱਟ ਕੇ ਖਾਣਾ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜਨਮ ਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਇਲਾਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰਲੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਲੁਟਣ ਲਈ ਬਾਬਰ, ਨਾਦਰਸ਼ਾਹ,ਐਹਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਆਦਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਧਨ ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਹੁਸਨ ਲੁੱਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਲਿਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਗਜ਼ਨੀ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੋਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਬਹੂ ਬੇਟੀਆਂ ਟਕੇ ਟਕੇ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਮਾਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਪਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਠਾਣਾਂ ਹੱਥੋਂ ਲੁੱਟ ਖੋਹ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੌਕੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ,ਲੌਕਹਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੌਕੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੌਕੀਆਂ ਤੇ ਮੁਸਤੈਦੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਚੀਚੀਆਂ ਵੱਟਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਚੌਕੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।ਇਹ ਕਾਰਨ ਸੀ ਇਸ ਲੜਾਈ ਦਾ ਜਿਸਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡ ਟੋਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਾਈ ਦਾ ਕੂੜ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਪਸਤ ਹੋ ਗਏ।

ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਰੇਡ ਇਹ ਦੱਸਣ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਜਦ ਰੂਸ ਦੀ ਲਾਲ ਫੌਜ ਅਫ਼ਗ਼ਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਦਸ ਸਾਲ ਰਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪਠਾਣਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆਈ ਸੀ? ਦੱਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਰੂਸ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਅਤਿ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਪਠਾਣਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਬਾਹੂ ਬੇਟੀਆਂ ਤੇ ਕੀਤੇ।ਪਠਾਣ ਡਟੇ ਰਹੇ,ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਨਲੀਆਂ ਕਢਾ ਦਿੱਤੀਆਂ।ਇਹ ਸਰਕਾਰੇ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਨਲਵਾ ਸਰਦਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਠਾਣਾਂ ਦੀਆਂ ਨਲੀਆਂ ਕਢਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।ਜੇ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵੇਲੇ ਕਬਾਇਲੀ ਪਠਾਣਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜੇ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਲੜਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੜੀ?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਪਠਾਣਾਂ ਦੇ ਪੂਰਬਜ ਵੀ ਲੁਟੇਰੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਵੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਖ਼ਤ ਪਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਵਾਲੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਉੱਥੇ ਲੜੋ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਉੱਥੇ ਰਹੋ, ਫਿਰ ਪਤਾ ਲੱਗੂ ਕੀ ਭਾ ਵਿਕਦੀ ਹੈ

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਚਾਲੀ ਮੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਤਾਂ ਵੈਸੇ ਹਰ ਸਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਮਨਾਉਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ 2005 ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਲੱਖਣ ਤੌਰ ’ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਸਾਕਾ 400 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਉਸੇ ਦਿਨ ਭਾਵ, 4, 5 ਮਈ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਦਕਿ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਘੀ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਚੌਥੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਨ ਦੇਹੀ ਨਾਲ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇਖੀ ਗਈ। ਚੌਥੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ “ਮੁਕਤਾ ਮੀਨਾਰ” ਰੂਪ ਉਚਾ ਖੰਡਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਣਾਏ ਚਾਲੀ ਚੱਕਰ ਮੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਰਸਾਉਦੇ ਸਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ, ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਸੈਮੀਨਾਰ, ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਟਕ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਅਖੌਤੀ ਪੰਥਕ ਲੀਡਰ ਅਤੇ ਨੀਲੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰੜਕਦੀ ਰਹੀ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਪੈਸਾ ਹੀ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਸੋ ਪੂਰਾ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ’ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ ’ਤੇ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤਿਆਂ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜਾਂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦਰ ਕਿਨਾਰ ਕਰ ਕੇ ਕਾਮਰੇਡੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਉਹੀ ਵਕਤੇ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਹਾਮੀ ਸਨ। ਕੁਝ ਕੁ ਦਾੜ੍ਹੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਾਲੇ, ਕੁਝ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਦਾੜ੍ਹੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਕਾਰਨ (ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਲਈ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਨਹੀਂ) ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਰ ਇਕ ਨੁਕਤੇ ’ਤੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣੀ ਪਈ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਸੌ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਜੋ ਸਭ ਮੋਨੇ ਸਨ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗਾਸੋ ਜੀ ਬੜੀ ਮਿੱਠੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਵਿਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰਾਜੇ ਬੇਟੇ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਸੀ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਭੀ ਖਾਲਸਾਈ ਆਦਰਸ਼ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪੁਆਉਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸੱਕੇ। ਬਾਕੀ ਵਕਤੇ ਭੀ ਆਪਣੀ ਲੱਛੇਦਾਰ ਤਲਿਸਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਖਾਲਸਾਈ ਸਪਿਰਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸ੍ਰ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ’ਤੇ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਭੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫਿਲਮ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨਿਮੰਤਰਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਜਦ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਇਹ ਉਲਾਂਭਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਦੀ ਯਾਦ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਸਤਰੀ ਵਕਤਾ ਕਿਉ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤ੍ਰਭਕ ਗਏ ਅਤੇ ਮੁਖ ਮਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਸਲਾਹ ਲਏ ਬਗੈਰ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਟਕ ਖੇਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਫਿਰ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਵਲੋਂ ਫ਼ਿਲਮ ਦਿਖਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੇ ਨਾਟਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਹੀ ਸੱਚ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਪ੍ਰੀਤ ਲੜੀ (ਕਾਮਰੇਡੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ) ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿ ਗਏ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਨਾਟਕ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ। ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਸੀ ਸਾਲ ਦੇ ਸਫੈਦ ਦਾੜ੍ਹੀ, ਸਫੈਦ ਪੱਗੜੀ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਨਾਟਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਗੱਲ ਤਾਂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਲਿਆਕਤ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਗੱਲ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ’ਤੇ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ।

ਪਹਿਲਾ ਨਾਟਕ ਇਕ, ਦੋ, ਤਿੰਨ, ਚਾਰ ਦੇ ਨਾਉ ਦਾ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਨਾਟਕ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਭਾਈ ਮੰਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਕਰਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈਨਿਨਗਾਰਦ ਸੁਕੇਅਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੁਕਾ

ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਿਹਾ ਇਕ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਮਾਜਿਕ ਅਨਿਆਇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰਤੀ, ਦੋ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਏਕਤਾ, ਤਿੰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਦਮ ਅਤੇ ਚਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬਗ਼ਾਵਤ। ਇਹੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ’ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਭਾਈ ਮੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਦਮ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ, ਨਿਡਰਤਾ ਭਰੀ ਸੋਚ ਲਈ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੋਡੀਂ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਨਾਲ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਰਸ਼ਕ ਭੀ ਆਇਆ ਕਿ ਕਾਸ਼! ਸਾਡੇ ਅਖੌਤੀ ਪੰਥਕ ਲੀਡਰਾਂ ਅੰਦਰ, ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਭਰ ਭੀ ਪੰਥ ਲਈ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅੱਜ ਪੰਥ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਨਾ ਹੁੰਦੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਾਟਕ ਇਕ ਹੀ ਖੇਡਣਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਫਿਕਰ ਨਾਲ ਕਿ ਪਿਛੋਂ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀ ਟੀਮ ਕੋਈ ਸਿੱਖੀ ਸੋਚ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਨਾ ਬਿਠਾ ਦੇਵੇ, ਮੱਲੋ ਮਲੀ ਇਕ ਹੋਰ ਨਾਟਕ “ਪੰਜ ਕਲਿਆਣੀ” ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੂਰ ਦਾ ਭੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਰਾਈਮ ਟਾਈਮ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚ ਉੱਠਣ ਲਈ ਹਿਲਜੁਲ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸਟੇਜ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਜਦ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਕਰੀਨ ਸੈਟ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਮਾਈਕ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਦਾਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੈਨਿਨਵਾਦੀ ਅਤੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਚਲੀਆਂ। ਲੈਨਿਨਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਸੀ ਸਾਲ ਪਿਛੋਂ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਆਪ ਹੀ ਮਰ ਗਈ। ਤਾਸ਼ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਬਿਖਰ ਗਈਆਂ, ਸਭ ਨੂੰ ਧਾਰਮਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲ ਗਈ, ਮਸਜਿਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਜਾਨ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਅਤੇ ਗਿਰਜ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਘੰਟੇ ਵੱਜਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਲੈਨਿਨਗਰਾਦ ਦਾ ਨਾਉ ਬਦਲ ਕੇ, ਪੁਰਾਣਾ ਅਸਲੀ ‘ਸੇਂਟ ਪੀਟਰਸ ਬਰਗ’ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੈਨਿਨ ਦਾ ਬੁੱਤ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ :

ਬਿਨ ਏਕ ਭਗਤਿ ਭਗਵਾਨ, ਸਭ ਧਰਮ ਫੋਕਟ ਜਾਨ ਸਭ ਕਰਮ ਨਿਹਫਲ ਮਾਨ॥ (ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ)

ਅਤੇ ਮਾਰਕਸਇਜ਼ਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਇਕ ਅਫ਼ੀਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਹੋਈ? ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਮੈਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨ ’ਤੇ ਮੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਇਡੇ ਵੱਡੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ‘ਮੁਕਤੇ’ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕੀਤੀ? ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ :

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਨਾਹਿ ਜਿਹਿ ਕੰਚਨ ਲੋਹ ਸਮਾਨਿ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੈ ਜਾਨਿ॥੧੪॥

ਹਰਖ ਸੋਗੁ ਜਾ ਕੈ ਨਹੀ ਬੈਰੀ ਮੀਤ ਸਮਾਨਿ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੈ ਜਾਨਿ॥੧੫॥

ਜਿਹਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਹਉਮੈ ਤਜੀ ਕਰਤਾ ਰਾਮੁ ਪਛਾਨਿ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਵਹੁ ਮੁਕਤਿ ਨਰੁ ਇਹ ਮਨ ਸਾਚੀ ਮਾਨੁ॥੧੯॥ (ਅੰਗ ੧੪੨੬-੨੭)

ਅਤੇ ਜੇ ਏਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇੰਨਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕੇ ਇਡਾ ਵੱਡਾ ਸਮਾਗਮ ਰਚਨ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ?

ਕਲਗੀਧਰ ਪਿਤਾ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ “ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਚਿਅਸਤ ਜੁਮਲਾ ਨਿਸ਼ਾਂ” ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਲਈ ਕੇਸ ਵਾਧੂ ਚੀਜ਼ ਹਨ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਅਸਲੀ ਫੋਟੋ ਸਿ. ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ “ਸਾਚੀ ਸਾਖੀ” ਵਿਚ ਅਤੇ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ “ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ” ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਉਘਾੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੜੇ ਕੱਦਾਵਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਪਾਸਕੂ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦਿਆਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਕੁਟਿਲ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਕ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਇ ਜੋ ਕਿ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਸੀ, ਦੂਸਰੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਸਤਕ ਸੀ। ਸ੍ਰ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਮਿਉਨਿਸਟ ਭੀ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਤੀਰ ਨਾਲ ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਫੁੰਡੇ ਅਤੇ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਲਏ। ਸ੍ਰਿ. ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਚੀ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲਾ ਜੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮਰੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ “ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ” ਵਿਚ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਵਾਲੀ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਨਾਸਤਕ ਟੋਲੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਖਰ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਵੈਦਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਚੁਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਅਤੇ ਜਿੰਦਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਜਦਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਆਫ਼ੀਸਰ ਮਿ. ਸਾਂਡਰਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੰਖ ਅਰਦਲੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਨਾਸਤਕ

ਟੋਲਾ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਹੇ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰੇ ਕੀ ਕਰਨ! ਲੈ ਦੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੇਵਲ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਕੋਲ ਅਨੇਕਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁਝਾਰੂ ਸਿੱਖ ਪਏ ਹਨ।

ਜੇ ਕਾਮਰੇਡ ਇਕ, ਦੋ, ਤਿੰਨ, ਚਾਰ ਕਹਿਣ ਤਾਂ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਕਹੇ ਤਾਂ ਕਾਮਰੇਡੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਉਸ ਨੂੰ, ਅਤਿਵਾਦੀ, ਵੱਖਵਾਦੀ, ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਧਰੋਹੀ ਗਰਦਾਨਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਲਾਲ ਝੰਡੇ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਅਨਿਆਇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਨਿਆਏ ਹੈ, ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੱਖ ਨੌ ਜੁਆਨੀ ਲਾਵਾਰਿਸ ਕਹਿ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਖਰੀਆਂ-ਖਰੀਆਂ ਸੁਣ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੋ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਨਾ ਖਾਧਾ ਹੋਵੇ? ਇਸ ਲਈ ਨਮਕ ਹਰਾਮ ਨਾ ਬਣੋ ਅਤੇ ਸੱਚ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖੋ।

ਇਹ ਕੂੜ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਾਮਰੇਡ ਲਗਾਤਾਰ ਪਿਛਲੇ ਸੱਤਰ-ਅੱਸੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੇਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ;

"ਬਰਾਤ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅਤੇ ਘੋੜੀਆਂ ਕਿਸੇ ਹਰੋਂ ਦੇ ਨਾਉ ਦੀਆਂ" ਇਹ ਕਾਮਰੇਡੀ ਕਮਾਲ ਹੈ।

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਗਰੀਬ, ਮਿਹਨਤਕਸ਼, ਕਿਰਤੀ ਸਮਾਜ

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਖੌਤੀ ਕਾਮਰੇਡ ਇਸ ਵਰਗ ਦੇ ਰਾਖੇ ਅਖਵਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦਾ ਦੁਰਉਪਯੋਗ ਕਰਕੇ ਮਨ ਮਾਨੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗ਼ੱਦਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਾਠਕ ਇਹ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਠੀਕ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ।

ਮੈਂ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿਚ ਫਿਟਰ ਭਰਤੀ ਹੋ ਕੇ 1964 ਤੋਂ 1968 ਡੀਜ਼ਲ ਸ਼ੈੱਡ ਮੁਗ਼ਲਸਰਾਇ (ਬਨਾਰਸ ਕੋਲ) ਰੇਲਵੇ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਾਤ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਦਿਨ ਦੀ ਨੀਂਦ ਲੈ ਕੇ ਸਾਮ ਨੂੰ ਕਾਲੋਨੀ ਦੀ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਸਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸ਼ੈਡ ਦੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਆ ਟਪਕੇ। ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ* ਆਪ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਹੀ ਹਮ ਲੋਗੋਂ ਪਰ ਕਿਤਨਾ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਤਨਖਾਹੇਂ ਹਮਾਰੀ ਕਿਤਨੀ ਕਮ ਹੈਂ, ਕਾਮ ਹਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਐਸ਼ ਅਫਸਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਆਪ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖੇ, ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰੋਂ ਵਾਲੇ ਅਸੂਲ ਕੇ ਆਦਮੀ ਹੋ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਚਲੋ ਤਾਂ ਕਿ ਹਮ ਆਪਣੇ ਭਾਈਓ ਕਾ ਕਲਿਆਣ ਕਰੇਂ।

ਮੈਂ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਹਟਿਆ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਰਤੀ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਸੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹਾ ਰੁਕ ਕੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ।ਯਿਹ ਬਿਜਲੀ ਕੇ ਪੋਲ ਪਰ ਕੱਲ ਲਾਈਟ ਜਲ ਰਹੀ ਥੀ ਆਜ ਯਿਹ ਬਲਬ ਟੂਟਾ ਹੂਆ ਹੈ, ਯਹ ਕਿਸੀ ਅਫਸਰ ਨੇ ਤੋੜਾ ਹੈ?" ਕਾਲੋਨੀ ਕੇ ਹਰ ਇਕ ਬਲਾਕ ਕੇ ਜੋ ਕਾਮਨ ਬਾਥਰੂਮ ਹੈਂ ਇਨ ਕੀ ਟੂਟੀਏਂ ਕੋਈ ਅਫਸਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਲੇ ਗਿਆ? ਸੈਡ ਮੇਂ, ਪਾਸ ਕਲਰਕ ਸ਼ਰੇਆਮ ਪਾਸ ਈਸ਼ੂ ਕਰਨੇ ਕੇ ਪੈਸੇ ਲੇਤਾ ਹੈਂ ਆਪ ਉਸ ਕੋ ਮਨ੍ਹਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ, ਕਿਆ ਸਭੀ ਮਜਦੂਰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਸੇ ਪੂਰੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ? ਪਹਿਲੇ ਆਪ ਆਪਣੇ ਭਾਈਓਂ ਕੋ ਠੀਕ ਕਰੋ, ਫਿਰ ਬਾਤ ਕਰਨਾ।" ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਨੇਤਾ ਜੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ।

1956 ਵਿਚ ਮੈਂ ਟਾਟਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਧੀਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕੈਜ਼ਰ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਡ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਬੰਦੇ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ, ਦੇਸੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਮਰੀਕਨ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀਆਂ ਸਨ, ਓਵਰ ਟਾਈਮ ਭੀ ਲਗਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਵਰਕਰ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਜਦ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਕੰਮ ਭੀ ਜੀਅ ਤੋੜ ਕੇ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹੱਡ ਹਰਾਮ ਦੁਖੀ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਨਾਲ, ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਦਾ ਮਿ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ ਕੈਜਰ ਕੰਪਨੀ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਰੁੜਕੇਲਾ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਰੂਮ ਵਿਚ ਮੇਨਟੀਨੈਂਨਸ (ਦੇਖਭਾਲ) ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਲਗ ਗਿਆ। ਮਿਸਟਰ ਨੇਗੀ ਹੈੱਡ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਸੀ, ਦੋ ਫਿਟਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੈਲਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਪੈਨਲ ਦੇ ਮੀਟਰਾਂ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣੀ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਛੋਟੀ੍ਮੋਟੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਨੁਕਸ ਪੈਣ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਉਸ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੀ।

ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੀ, ਡਿਊਟੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮਿਸਟਰ ਨੈਗੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਈ। ਇਕ ਨਜ਼ਰ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਰੂਮ ਦੇ ਪੈਨਲ ਤੇ ਮਾਰੀ ਹੋਰ ਮਸੀਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸਾਢੇ ਗਿਆਰਾਂ ਕੁ ਵਜੇ ਹੇਠਲੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੋ ਮੈਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਪਿਆ ਹਾਂ ਲੋੜ ਪਈ ਤੇ ਉਠਾ ਲੈਣਾ। ਘੰਟੇ ਕੁ ਪਿੱਛੋਂ ਦੂਸਰਾ ਫਿਟਰ ਬਾਕੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਜਾ ਪਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਦੋਵੇਂ ਸੌਂ ਗਏ। ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਾਟਰ ਪਾਈਪ ਦਾ ਹੈਂਡਲ ਕਾਕ ਲੀਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਲੀਕੇਜ ਵਧਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਵਰਕਰ ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰਦੇ ਰਹੇ। ਜਦ ਪਾਣੀ ਵੱਧ ਕੇ ਫਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ਵਿਚ ਵੜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਜਾ ਵੜਿਆ ਅਤੇ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਪੈਨਲ ਦੀਆਂ ਰਿਲੇਆਂ ਟਰਿੱਪ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਅੱਖ ਖੁੱਲ੍ਹੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ ਕਿ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਨੁਕਸ ਢੂੰਡਣ ਲੱਗੇ, ਫਿਰ ਇਕ ਦਮ ਪਟਾਕਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਪੈਨਲਾਂ ਵਿਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਸਾਰੇ ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੂਰਾ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਨਕੁਆਰੀ ਹੋਈ ਸਟਾਫ ਦੋਸੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਵਰਕਰ ਡਿਸਮਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪਰ ਦਾਤੀ ਹਥੌੜੇ ਵਾਲੇ ਲਾਲ ਝੰਡੇ ਵਾਲੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕਿਸੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਵਰਕਰ ਦਾ ਕਸੂਰ ਹੈ ਅਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

1973 ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਖਨਊ ਦੇ ਰੇਲਵੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਗੱਡੀ ਦੇ ਚੱਕਿਆਂ ਲਈ ਵਹੀਲ ਟਰਨਿੰਗ ਮਸੀਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਮੰਗਾਈ। ਮਸ਼ੀਨ ਲਗਾ ਕੇ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਐਕਸਲ ਦੇ ਦੋ ਚੱਕੇ ਇਕ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਟਰਨ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੇ। ਸਟਾਫ ਟ੍ਰੇਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਵਾਲੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਦੇਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਵਿਚ (8 ਘੰਟੇ ਵਿਚ) ਸਿਰਫ 2 ਐਕਸਲਾਂ ਦੀ ਟਰਨਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਫਸਰ ਨੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਕੰਮ ਘੱਟ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ? ਉੱਤਰ ਮਿਲਿਆ "ਸਾਹਿਬ ਇਤਨਾ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ"। ਜਦ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਪਾਇਆ ਤੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਰਿਲੇਆਂ ਵਿੱਚ ਡੱਕੇ ਫਸਾ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਰਿਲੇਆਂ ਸੜ ਗਈਆਂ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੰਦੇ ਬੁਲਾਏ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਨਾਂ ਠੀਕ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਐਕਸਲ ਟਰਨ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਸਾਊ ਵਰਕਰ ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰੇਲ ਕੋਚ ਫੈਕਟਰੀ ਕਪੂਰਥਲੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਪੂਰਥਲੇ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਖਾਨਦਾਨ ਦਾ ਇਕ ਬੰਦਾ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਰੀਬੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਮਿਹਨਤਕ ਸਾਊ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਆਊਟਪੁੱਟ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮਜਬੂਰਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕਾ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਮਾਰਕੀਟ ਤੋਂ ਬਣੀ ਬਣਾਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਵਰਕਰ ਕੇਵਲ ਫਿਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਟੈਸਟਿੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਭੀ ਲੇਬਰ ਪਰਾਬਲਮ ਹੈ।

1992 ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਪਟਿਆਲੇ ਦੀ DCW ਵਰਕਸ਼ਾਪ (ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ DMW) ਤੋਂ ਮਿ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ, ਨਿਹਾਇਤ ਸ਼ਰੀਫ, ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਣ ਕੇ ਕਪੂਰਥਲੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੇ ਇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਪ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਘਰ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦ ਹੜਤਾਲ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਪ ਦੇ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਭ ਵਰਕਰ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈ ਗਏ, ਕੱਪੜੇ ਫਾੜ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਪੇਂਟ ਮਲ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਸਟਾਫ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੰਡਾ ਪਰੇਡ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਛੱਡਿਆ। ਕਿਸੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਬੰਦੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਪਿੱਛੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਜਿੱਤਣ ਲਈ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿੰਮਾ ਰਾਓ ਨੇ ਟੀਵੀ ਤੇ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਂਗਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ॥॥ਹਮ ਪੰਜਾਬ ਮੇਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਕੇ ਲੀਏ 200 ਕਰੋੜ ਕੀ ਰੇਲਵੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਮੈਂ 1989 ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਇਥੇ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਤੋਂ ਧੇਲੇ ਦਾ ਭੀ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 60% ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਕਰ ਪਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਦੇ ਹਨ। ਚੀਫ ਪਰਸਨਲ ਅਫਸਰ ਯੂਪੀ ਦਾ ਅਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾ ਦਾ ਚੀਫ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਪਰਸਨਲ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵਿਚ ਯੂਪੀ ਦੇ ਬੰਦੇ, ਅਕਾਊਂਟ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿੱਚ ਯੂਪੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਸਨ। ਚੌਥਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭੀ ਬਹੁਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸੀ ਜਦਕਿ ਕਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਥੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਕਟਰੀ ਲੱਗੇ ਉਥੇ ਦੇ ਹੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਮਾਲ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਣਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਮਿਊਂਸਪੈਲਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਸਵਾਰੀਆਂ ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਾਲਕ ਜਾਂ ਮਾਲ ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਠੇਲਾ ਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੀ।

ਸਵੇਰ ਦੀ ਸ਼ਿਫਟ 6 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਾਰਡ, ਪੰਚ ਮਸੀਨ ਤੇ ਆਪ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸੂਲ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰ ਇਕ ਬੰਦਾ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਕਾਰਡ ਉਪਰ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਪੰਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਕ ਇਕ ਵਰਕਰ ਦਸ ਦਸ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਡ ਪੰਚ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਟਾਈਮ ਕੀਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬੈਠਾ ਕੰਮ ਵੰਡਣ ਲਈ ਉਡੀਕੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਰਕਰ ਟੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰਨਿੰਗ ਵਾਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੱਤ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਕੋਲ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਲਵਾਈ, ਕੰਮ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਫਿਰ ਸਭ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਉਤਾਰ ਕੇ ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਣੇ ਅਤੇ ਟੂਲ ਰੂਮ ਵਿੱਚੋਂ ਟੂਲ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਣਾ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਿੱਛੋਂ ਚਾਹ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਟੀ ਟਾਈਮ) ਹੋ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਕੰਟੀਨ ਤੋਂ ਚਾਹ ਦੀ ਟ੍ਰਾਲੀ ਆ ਜਾਣੀ। ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ 9 ਵਜੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਲੰਚ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਹੋ ਜਾਣੀ। ਦੂਸਰੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ ਪਰ ਵਰਕਰ ਸਭ ਗਾਇਬ ਹਨ।

ਉਪਰਲੇ ਅਾਫਸਰ ਸੁਪਰਵਾਈ?ਰਾਂ ਨੂੰ ਦਬਕੇ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਕੰਮ ਦੀ ਆਊਟ੍ਪੁਟ ਵਧਾਓ ਵਰਕਰ ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਹੇ ਉਹ ਜਾਲਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਈਕਲ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਉਸ ਦੇ ਸਕੂਟਰ ਜਾਂ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਟਾਇਰ ਪੰਚਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਪੰਚਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਉਥੇ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਕੁਆਟਰ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮੀਲ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਭੁੱਖੇ ਰਹੋ, ਛੁੱਟੀ ਪਿੱਛੋਂ ਪੈਦਲ ਜਾਓ ਅਤੇ ਗੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪੈਂਚਰ ਲਵਾ ਕੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੋ। ਜੇ ਕੋਈ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਜ਼ਰਾ ਸਪਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੜਤਾਲ ਕਰ ਦੇਵੋ। ?ਿੰਦਾਬਾਦ ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਕਰੋ। ਝੱਟ ਉਪਰੋਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਲੀਡਰ ਜਾਂ ਨੇਤਾ ਲੋਕ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਅਫਸਰ ਵਿਚਾਰੇ ਨੌਕਰੀ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਉੱਲਟਾ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਚਾਰਜਸੀਟ ਲਵੋ।

1977 ਤੋਂ 1989 ਤੱਕ ਮੈਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਡੀਜ਼ਲ ਸ਼ੈੱਡ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸ਼ੈੱਡ ਨਵੀਂ ਖੁੱਲੀ ਸੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਡੀ.ਐਮ.ਈ ਡਿਗਰੀ ਕਰ ਕੇ ਆਈਆਰਐਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਿਲੈਕਟ ਹੋ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਅਫਸਰ ਬਣਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਫ ਸੀ। ਅਫਸਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਜਮਾਲਪੁਰੀਆਂ (ਰੇਲਵੇ ਸਕੂਲ ਜਮਾਲਪੁਰ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੇ) ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਟਾਫ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਡੀਜ਼ਲ ਰੇਲ ਕਾਰ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰਾ ਸਟਾਫ਼ ਜੋ ਨੰਬਰੀ ਸੀ, ਇਥੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਬੜੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਰੇਲ ਕਾਰ ਬੰਦ ਕਰਾ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ।

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਾਰਜਮੈਨ ਕੋਲ ਇਕ ਕਲੀਨਰ ਯੂਪੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਦਾ ਚਹੇਤਾ ਸੀ। ਸ਼ੈੱਡ ਦੀ ਸਾਈਕਲ ਸਿਫ਼ਟ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਧੇ ਘਟੇ ਦਾ ਬ੍ਰੇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਭੀ ਬੰਦਾ ਕਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੈਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਭੀ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਮਿਲਵਰਤਣ ਨਾਲ ਵਰਕਰ ਘਰ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਖਾ ਕੇ ਇਕ ਘੰਟੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਤੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਸਾਡਾ ਇਹ ਪਿਆਰਾ ਵਰਕਰ ਦੋ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਸਮਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਜਦ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਲਗਾ ਕੇ ਕਿਉਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈਂ ? ਉੱਤਰ ਮਿਲਿਆ "ਕਿਆ ਕਰੀਂ ਸਾਹਿਬ ਘਰ ਮੇਂ ਜਾ ਕੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ, ਫਿਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ, ਫਿਰ ਖਾਣਾ ਬਣਾਤੇ ਹੈਂ, ਖਾ ਕੇ ਬਰਤਨ ਸਫਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਪੈਦਲ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔਰ ਪੈਦਲ ਹੀ ਆਤੇ ਹੈਂ। ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਤੋਂ ਲਗਤਾ ਹੀ ਹੈ"। ਚਾਰਜਮੈਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਜਵਾਬਤਲਬੀ ਕਰ ਲਈ।

ਸਾਡੇ ਪਿਆਰੇ ਵਰਕਰ ਨੇ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਤਰੀ ਨੂੰ, ਇਕ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਫ਼ਸਰ ਅਤੇ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲਜੋਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਇਨਕੁਆਰੀ ਚੱਲੀ। ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵਾਲੇ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿਚ ਪੁੱਛਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਜੀਅ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਵਿਚ ਮਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ; ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਦ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ਹੋਈ। ਕਿਸੇ ਟ੍ਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਕਲੀਨਰ ਨੂੰ ਫਿਟਕਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਕਿ ਤੂੰ ਝੂਠੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਿਸ ਨੇ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਲੀਡਰ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਬਸ * ਮੌਜਾਂ ਹੀ ਮੌਜਾਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਟਾਈਮ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਆਓ ਅਤੇ ਕਦੇ ਚਲੇ ਜਾਓ, ਕੰਮ ਕਰੋ ਨਾ ਕਰੋ ਕੋਈ ਪੁਛ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਰੀਫ਼, ਡਸਿਪਲਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰ ਅਾਸਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਗਧੇ ਵਾੜਦੇ ਮੈਂ ਖੁਦ ਦੇਖੇ ਹਨ। ਜੇਹੜਾ ॥ਖਾਵੇ ਖਰਚੋ ਰਲ ਮਿਲ ਭਾਈ, ਅਫਸਰ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਛੁਟ ਪੁਟ ਹੜਤਾਲਾਂ ਤਾਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਲੀਡਰ ਦਾ ਕੰਮ ਫਸ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਨਾ ਦੇਣ ਫਿਰ ਇਹ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਟੋਲਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਨੇਤਾ ਜੀ ਵਰਕਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਅਫਸਰ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕਰਨਗੇ। ਕਾਰਨ, ਕੰਟੀਨ ਵਿਚ ਸਮੋਸਿਆਂ ਦਾ ਸਾਈਜ਼ ਛੋਟਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਸਬਜ਼ੀ ਸੁਆਦ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਅਫਸਰ ਨੇਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਬੁਲਾਏਗਾ, ਵਰਕਰ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਅੰਦਰ ਚਾਹ ਆਏਗੀ ਮਠਿਆਈ ਆਵੇਗੀ, ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣਗੇ "ਮੈਂ ਅਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਐਸੀ ਤੈਸੀ ਕਰ ਕੇ ਆਇਆਂ ਸਭ ਭਾਈ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਵੋ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਮਿਲੇਗਾ।

1971 ਵਿਚ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ @ਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਹੜਤਾਲ ਹੋਈ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੰਗ ਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਨਸ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੜਤਾਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਝੋਂਕ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਇਕ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀਰੋ ਸਵ ਸਾਬਕਾ ਰੇਲ ਮੰਤਰੀ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੀਜ ਸੀ। ਹੜਤਾਲ ਲੰਬੀ ਪੈ ਕੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਹੜਤਾਲੀਆ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਬਰਖਿਲਾਫ਼ ਕਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਲਖਨਊ ਦੋ ਨੇਤੇ ਸਨ, ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਹੜਤਾਲ ਵਿਚ ਝੋਂਕ ਕਿ ਆਪ ਇਹ ਰੇਲਵੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰਾਹੀਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ। ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਮਿਲਿਆ ਸਭ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹੈ ਏਕ ਸਟਰਾਈਕ ਕਰਵਾਈ ਤੋਂ ਏਕ ਲੜਕੀ ਕੀ ਸਾਦੀ ਕਰ ਦੀ। ਦੂਸਰੀ ਸਟਰਾਈਕ ਕਰਾ ਕੇ ਦੂਸਰੀ ਕੀ ਕਰ ਦੇਂਗੇ। ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਵੇਲੇ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼ ਸਿਰ੍ਕੱਢ ਆਗੂ ਸੀ ਪਰ ਮੁਰਾਰਜੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ

ਆਪ ਰੇਲਵੇ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਨਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਗਿਆ। ਜਦ ਚੌਧਰੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ (6 ਮਹੀਨੇ ਲਈ) ਤਾਂ ਰੇਲਵੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਨਸ ਮਿਲਿਆ।

ਇਸੇ ਸਾਲ (2013) ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਹੋਏ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕਈ ਵਰਕਰ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਤਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਰਕਰਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝ ਕੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਸਾੜ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਗਰੀਬ ਵਿਚਾਰੇ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਗਿਆਤਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਲੀਡਰ ਨੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਇਸ ਦੁਸ਼ਟ ਕਰਮ ਤੋਂ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਫੜਿਆ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ, 25 ਸਾਲ ਮਿਹਨਤਕਸ਼, ਕਿਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਪਾਰਟੀ (ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ) ਦਾ ਰਾਜ ਰਿਹਾ। 25 ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕੋਈ ਥੋੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਆਮ ਮਨੁਖ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਪਿਆ ? ਜਿੰਨੀ ਚੋਰੀ, ਯਾਰੀ, ਮੱਕਾਰੀ, ਹਰਾਮਖੋਰੀ ਬਾਕੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਉੱਤਨੀ ਹੀ ਅੱਜ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਹੈ। ਸੁਸੀਲ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਹਰਾਮਖੋਰੀ ਕਾਰਨ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀ ਆਊਟਪੁਟ ਘੱਟ ਗਈ। ਮਿਲ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। 14 ਮਾਰਚ 2007 ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਨੰਦੀ ਗਰਾਮ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ਼ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਤਕਰੀਬਨ ਪਦਰਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠੇ ਤਾਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਝਾੜਦਿਆਂ, ਊਟ ਪਟਾਂਗ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤੇ।

ਇਹ ਕੁਝ ਛੁਟ੍ਪੁਟ ਝਾਕੀਆਂ ਹਨ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀਆਂ। ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਹਾਂਗੇ ਵਰਕਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੇਸ ਪਿਆਰ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ, ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਰੱਬੀ ਭੈ ਵਿਚ ਆ ਕੇ :

ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹੁ ਦੇਇ॥

ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣਹਿ ਸੇਇ ॥ (ਅੰਗ 1245)

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ ਨੇ ਮਨੋਕਲਪਿਤ ਰੱਬ ਕਹਿ ਕੇ, ਰੱਬ ਦਾ ਭੈ ਤਾਂ ਵੈਸੇ ਹੀ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਨੂੰਨ ਅਸੀਂ ਵੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੀ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੀ ਆਪ ਹੈ ਅਤੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਅਤੇ ਲੱਛਣ ਦੇਖ ਕੇ ਕੌਣ ਦੇਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਦੀ ਤਰੱਟੀ ਚੌੜ ਹੋ ਗਈ।

ਮਾਕਰਸਵਾਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਦਫਤਰ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਢਾਉਣ ਲਈ, ਵਰਕਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਕੋਠੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਇਸੇ ਤਰਜ ਤੇ ਵਰਕਰ, ਯੂਨੀਅਨ ਲੀਡਰਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਲੀਡਰ ਹਰਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਪੋਤੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਕਿੰਨਾਂ ਪਰਚਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਉੱਡੀ, ਅੱਖਾਂ ਚੁੰਧਿਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਜਦ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਤੇ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਬਰੋਬਰ ਕੁੜੀਆਂ ਨਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਪਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਚਸਕੇ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਦਾਰੂ ਦੀ ਬੋਤਲ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜਕੇ ਨੱਚਦੇ ਅਸੀਂ ਆਪ ਦੇਖੇ ਹਨ।

ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ (ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਅਹੰਕਾਰ) ਆਦਿ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਕਸਵਾਦ ਕੋਲ ਕੋਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਰੂਸ ਦਿਆਂ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਡੰਡਾ ਵਰਤਣਾ ਪਿਆ। ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਹਕੂਮਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਕੂਮਤ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਕੋਈ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਕੋਈ ਮੁਜਾਹਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁਖੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੇਸ ਹਿੱਤ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਡਿਕਟੇਟਰ ਬਣ ਕੇ ਦੇਸ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸਵਾਸੀ ਬਾਦਸਾਹੀ ਜੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਗਏ। ਪਰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਇਕ ਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ, ਰੂਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਿ ਗਾਰਬਾਚੋਵ ਵੇਲੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਨਿਜਾਮ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ, ਲੈਨਿਨ ਗਾਰਦ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਨਾਉਂ "ਸੇਂਟ ਪੀਟਰਸ ਬਰਗ" ਫਿਰ ਚਾਲੂ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੈਨਿਨ ਦਾ ਬੁੱਤ ਉੱਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੀ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ; ਉਹੀ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਸਾਡੇ ਤੇ ਠੋਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਜੀਬ ਜਗਿਆਸਾ ਹੈ।

ਸਾਰੀ ਵਾਰਤਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਮੀਦ ਹੈ ਪਾਠਕ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲੀ ਵੀਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਸਮਝ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਮੈਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੀਆਂ ਅਤੇ ਹੱਡੀਂ ਵਰਤੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ, ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਕਨਵਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਕਵਿਤਾ : ਲਾਲ ਕੱਟੇ

ਲਾਲ ਲਾਲ ਕੱਟੇ
ਰੂਸੀ ਮੱਝਾ ਦੇ ਜਾਏ
ਜਦ ਡ਼ਿਗਦੇ
ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਕਵੀ ਸਮਝਦੇ

ਡ਼ਿੰਗੜ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਬਲਾਉਦੇ
ਡ਼ਿੰਗੜ ਡ਼ਿੰਗੜ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਉਦੇ
ਵਧੀਆ ਵਧੀਆ ਕਵਿਤਾ ਕਹਿ ਕਹਿ ਸਲਾਉਹਦੇ

ਬਹੁਤਾ ਰਿੰਗੜ ਵਾਲੇ
ਵਧੀਆ ਲੇਖਕ ਕਹਾਉਦੇ
ਪਾਤਰ ਦੇਖੋ ਪਾਸ ਦੇਖੋ
ਗੱਗ ਅਮਿਤੋਜ ਦੇਖੋ
ਡ਼ਿੰਗੜ ਚ ਫਸਟ ਆਉਦੇ

ਹੁਣ ਡ਼ਿੰਗੜ ਰਿੰਗੜ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਆਈ
ਸਕੂਲ ਕਾਲਜਾ ਚ ਡ਼ਿੰਗੜ ਕਵਿਤਾ ਛਾਈ

ਅਗਿਆਨ ਪਸਾਰੇ ਖੁਰ
ਗਿਆਨ ਰਤਨ ਗੁਪਤ ਹੋਇਆ
ਡ਼ਿੰਗੜ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਡ਼ਿੰਗੜ ਕਵੀ
ਡ਼ਿੰਗੜ ਸਨਮਾਨ
ਲੱਗੇ ਸ਼ੇਰਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਣ

ਡ਼ਿੰਗੋ ਡ਼ਿਗੋ ਸ਼ੇਰੋ
ਸਨਮਾਨ ਪਾਉ
ਇਨਾਮ ਪਾਓ
ਡ਼ਿੰਗਣਾ ਹੀ ਜਿਦਗੀ ਹੈ
ਡ਼ਿੰਗੀ ਜਾਉ ਡ਼ਿੰਗੀ ਜਾਉ

ਪਾਤਰ ਬਣੋ
ਪਾਸ ਬਣੋ

ਗੱਗ ਬਣੋ

ਡ਼ਿੰਗੋ ਡ਼ਿਗੋ ਸ਼ੇਰੋ
ਡ਼ਿੰਗਣਾ ਹੀ ਜਿਦਗੀ ਹੈ
ਡ਼ਿੰਗੀ ਜਾਉ ਡ਼ਿੰਗੀ ਜਾਉ

ਸ਼ੇਰ ਬੱਚਿਆ ਚ
ਡ਼ਿੰਗੜ ਦੀ ਹੋੜ ਆਈ

ਡ਼ਿੰਗਿਆ ਜਾਵੇ ਨਾ
ਗਰਜਨਾ ਆਵੇ ਨਾ
ਵੇਹ ਦੁਰਦਸਾ ਏਹਨਾ ਪਾਈ

ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਬਾਸ ਦੇਦੇ
ਲਾਲ ਕੱਟੇ

ਡ਼ਿੰਗੋ ਡ਼ਿਗੋ ਸ਼ੇਰੋ
ਡ਼ਿੰਗਣਾ ਹੀ ਜਿਦਗੀ ਹੈ
ਡ਼ਿੰਗੀ ਜਾਉ ਡ਼ਿੰਗੀ ਜਾਉ